Stjernen

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige

Maj 1986
Årgang 135
Nummer 3

Stjernen

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Helliges officielle tidsskrift med artikler fra *Ensign*, *New Era* og *Friend*.

Maj 1986
135. årgang
Nummer 3

Det øverste Præsidentskab:
Ezra Taft Benson
Gordon B. Hinckley
Thomas S. Monson

De tolvs Kvorum:
Marion G. Romney, Howard W. Hunter, Boyd K. Packer, Marvin J. Ashton, L. Tom Perry, David B. Haight, James E. Faust, Neal A. Maxwel, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard

Vejledere: Carlos E. Asay, Rex D. Pinegar, George P. Lee, James M. Paramore

Redaktør: Carlos E. Asay

Direktør for Kirkens blade:
Ronald L. Knighton

International Magazines:
Chefredaktør: Larry A. Hiller
Tilknyttet redaktør: David Mitchell
Børnestjernen: Diane Brinkman
Layout og design: Sharri Cook

Indhold

1 Det håber jeg I vil lære jeres børn om templet, *Præsident Ezra Taft Benson*
7 Beredt til arbejdet, *Nina Hull*
10 Lad dine talenter virke, *Vernon og Bertha Proctor*
12 Først tiende, *Mette Hansen Law*

Spørgsmål og svar
14 Evangeliets fylde i Mormons Bog. *Daniel H. Ludlow*
16 Én Gud i Mormons Bog. *Roy W. Doxey*
18 Hvem nedskrev Joseph Smithin historie. *Dean C. Jessee*
20 Nogle tanker om personlig frihed, *Robert M. Wilkes*
23 En tilfordnet præsts myndighed, *Victor W. Matthews*
24 Velsignelserne ved at dele evangeliet med andre, *Ældste Carlos E. Asay*
31 Præstedømmets nøgler gengivet i påsken 1836, 2. del: Symbolet mellem påsken og profeten Elias' tilbagevenden, *John P. Pratt*
41 Kun gennem præstedømmet, *Don Searle*
44 Herren har sendt mig, *Patti Lara*
47 En redningssang, *Gary Loren McCallister*
48 Grib fat og kom opefter! *Ældste Dallin H. Oaks*
50 „Det er sandt! Det er Guds ord!" *Geraldine Pigott Golding*
53 Oversættelsen af Guds ord

Børnestjernen

2 Skriftens giganter – Johannes Døber, *Judy Stephan Smith*
4 Fløjtespilleren, *Joyce B. Bailey*
7 Familieaftensaktivitet, *Suzanne S. Dean*
8 Bare for sjov, *Colleen Fahy*

På omslaget: Det første præsidentskab, præsident Ezra Taft Benson (i midten), præsident Gordon B. Hinckley, førsterådgiver (til venstre), præsident Thomas S. Monson, andenrådgiver (til højre).

Stjernen

Redaktør: Jørgen Ljungstrøm
Medredaktør: Tom A. Jensen

Redaktionens adresse:
Translation Division
Vodroffsvej 7,
DK-1900 København V.
Tlf. (01) 31 50 83

Distribution:
Nordisk Distributions Center
Smedevangen 9
DK-3540 Lynge

© 1986 by the Corporation of the President of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints

Eftertryk forbudt

Abonnement:
8 numre Dkr. 72,– (inkl. moms og porto)
Betaling over giro 3120988 til
Nordisk Distributions Center,
Smedevangen 9, DK-3540 Lynge.
United States and Canada: $ 10.00
(surface mail).

Udkommer 8 gange om året

Printed by Friedrichsdorf Printing Centre
Federal Republic of Germany

ISBN 0900-2545

PB MA 0449 DA

Sidste gang jeg så præsident Heber J. Grant var i kirkens kontorbygning, da han var højt oppe i alderen. Præsident Grant var blevet kørt til kirkens kontorbygning af en chauffør, som bad en anden bror om at hjælpe præsident Grant op til sit kontor. Jeg kom ind i bygningen netop som præsident Grant kom hen til døren. Han sagde til de to brødre der hjalp ham: „Er det ikke bror Benson der kommer der?"

De svarede: „Jo, det er det."

Han sagde: „Kom, kom herhen, bror Benson."

Jeg gik hen til præsident Grant, og han sagde: „Har jeg nogen sinde fortalt dig om det store nummer Brigham Young lavede med din oldefar?"

Jeg svarede: „Nej, præsident. Jeg vidste ikke at Brigham Young nogen sinde har lavet noget nummer med nogen."

Han sagde: „Jo det gjorde han da. Nu skal jeg fortælle dig om det."

Jeg kunne se på de to brødre der støttede præsident Grant, at de praktisk talt bar hele hans vægt, så jeg sagde: „Jeg kommer og besøger dig en dag, for jeg vil gerne høre den historie."

Han svarede: „Nej, jeg vil fortælle dig den her og nu. Disse brødre kan sagtens støtte mig mens jeg fortæller dig den."

Så sagde han: „Du ved hvor Zions Bank ligger, ikke? På hjørnet af Main

Budskab fra Det øverste Præsidentskab

Det håber jeg I vil lære jeres børn om TEMPLET

Præsident Ezra Taft Benson

Templet i Schweiz

Min mor fortalte mig om templet – hvor vigtigt det er at kunne gå i templet og deltage i de hellige ordinanser som udføres der.

Street og South Temple Street."

Jeg sagde: „Ja, det ved jeg."

Han fortsatte: „Din oldefar byggede det smukkeste hus i Salt Lake City, næst efter Brighams Youngs hus (det var naturligvis Lion House, som stadig ligger der), netop på det hjørne. Din oldefar havde bygget sit hus helt færdigt. Det var et meget dejligt hus – to etager med en veranda på begge etager, på begge sider af huset. Der var et hvidt stakit rundt om haven, hvor der var frugttræer og prydtræer, og ned gennem haven løb en lille bæk. Han var allerede ved at flytte med sin familie fra bjælkehytten hvor de boede, da præsident Young en dag kaldte ham ind på sit kontor. ‚Bror Benson,' sagde han, ‚vi vil gerne have at du tager til Cachedalen i det nordlige Utah og kolonisererer dette område og præsiderer over de hellige der. Vi vil foreslå dig at sælge dit hus til Daniel H. Wells.'

Og," sagde præsident Grant, „Daniel H. Wells var Brigham Youngs rådgiver. Var det ikke alle tiders nummer? Kom her brødre, vi må videre."

Jeg havde aldrig før hørt den historie i alle de år jeg er kommet til familiesammenkomst med Benson-familien, så jeg måtte have den bekræftet i kirkens historiske afdeling, og der forsikrede de mig om at det var som præsident Grant sagde. De sagde at de havde et fotografi at det gamle hus.

Templet i São Paulo, Brasilien

Lige siden dengang har jeg været så taknemmelig for det „store nummer" præsident Young lavede, for havde han ikke gjort det ville familien Benson ikke have haft sin rod i Cachedalen. Jeg elsker Cachedalen og de hellige i dette område. Men fremfor alt er jeg taknemmelig for det smukke tempel i Logan. Templet blev faktisk et vartegn for Cachedalen. Hvis vores og deres børn bliver belært godt, vil det fortsat være et vartegn der har betydning.

Templet er en stadig påmindelse om at Gud ønsker at familierne skal være evige. Hvor er det godt når mødre og fædre kan pege på templet og sige til deres børn: „Det var der vi blev viet for tid og evighed." Gør I det, kan jeres børn få en idealistisk indstilling til tempelægteskab, endnu mens de er små.

Jeg er Herren taknemmelig at mine minder om templet strækker sig helt tilbage til mine drengeår. Jeg husker så tydeligt når jeg som dreng kom ind fra marken og nærmede mig familiens stuehus i Whitney, Idaho. Så kunne jeg høre min mor synge: „Har jeg gjort noget godt for en sjæl i dag?" (*Sange*, nr 119).

Jeg kan stadig se hende for mig, stå bøjet over strygebrædtet med svedperler på panden. Hun havde lagt et stykke rent papir på gulvet under strygebrædtet mens hun strøg de lange, hvide stykker tøj. Når jeg spurgte hende hvad hun gjorde, sagde hun: „Det er tempeltøj, men dreng. Din far og jeg skal til templet i Logan."

Så satte hun det gamle strygejern på komfuret, trak en stol hen ved siden af min og fortalte mig om tempelarbejde – hvor vigtigt det er at vi kan tage til templet og deltage i de hellige ordinanser som udføres der. Hun udtrykte også sit brændende håb om at hendes børn og børnebørn fik mulighed for at nyde disse kostbare velsignelser.

De kære minder om ånden i tempelarbejdet var en velsignelse i mit gamle landbohjem, i vort lille ward på 300 medlemmer derude på landet, og i den gamle Oneida stav. Disse minder er blevet vækket i mig hver gang jeg har viet et af vore børn, børnebørn eller oldebørn, min mors børnebørn og oldebørn, under den Ånds indflydelse som findes i Herrens hus.

Det er særlige minder for mig, og jeg mediterer ofte over dem. I disse smukke templers stille fred kan vi somme tider

Templet i Tokyo

finde løsninger på livets alvorlige problemer. Under Åndens indflydelse sker det somme tider at den rene kundskab tilflyder os der. Det er i templet vi får personlig åbenbaring. Når jeg har været nedtrykt på grund af et problem eller en vanskelighed, så er jeg gået til Herrens hus med en bøn i mit hjerte om at finde en løsning. Svarene er kommet tydeligt og de er ikke til at tage fejl af.

Jeg vil gerne henvende mig til jer forældre og bedsteforældre. Lad mig fortælle jer at jeg håber at I vil belære jeres børn om templet. Templet er et helligt sted, og tempelordinanserne er hellige. Vi er somme tider bange for at fortælle vore børn og børnebørn noget om templet, fordi ordinanserne er hellige.

Som følge deraf er der måske mange som ikke får et oprigtigt ønske om at komme i templet, eller kommer der uden at have haft mulighed for at berede sig til at påtage sig de forpligtelser og pagter de indgår.

Jeg tror at den rette forståelse eller baggrund vil være en umådelig hjælp til at forberede vore unge til at komme i templet. Jeg tror en sådan forståelse vil vokse til et ønske om at forsøge at opnå deres præstedømmevelsignelser, ligesom Abraham gjorde.

Da vor himmelske Fader anbragte Adam og Eva her på jorden, gjorde han det i den hensigt at undervise dem i hvordan de kunne komme tilbage til ham. Vor Fader lovede dem en frelser, som skulle forløse dem fra deres faldne tilstand. Han gav dem frelsesplanen og bad dem undervise deres børn i omvendelse og tro på Jesus Kristus. Gud befalede endvidere Adam og hans efterkommere at lade sig døbe, tage imod Helligånden og indtræde i Guds Søns orden.

Indtrædelsen i Guds Søns orden var dengang af samme vigtighed som det i dag er at få del i det melkisedekske præstedømme i dets fylde, og det kan man kun opnå i Herrens hus.

Når jeg er nedtrykt af problemer, går jeg i Herrens hus og beder i mit hjerte om en løsning.

Adam og Eva levede op til disse krav, og derfor sagde Gud til dem: „Du er efter hans orden, som var uden dages begyndelse og års ende, fra al evighed til al evighed" (Moses 6:67).

Tre år før Adams død, skete der en stor begivenhed. Han tog sin søn, Set, sin sønnesøn, Enos, og andre højpræster som var hans efterkommere i lige linie, sammen med andre af hans retfærdige efterkommere, med ud i en dal der kaldtes Adam-ondi-Ahman. Her gav Adam sine retfærdige efterkommere sin sidste velsignelse.

Så viste Herren sig for dem.

Den kæmpemæssige forsamling rejste sig op og velsignede Adam og kaldte ham Mikael, fyrsten og ærkeenglen.

Templet i Nuku'Alofa, Tonka

Herren selv erklærede Adam for evighedsfyrste over sine efterkommere.

Så rejste Adam sig, nedbøjet af alder, og opfyldt af Ånden forudsagde han „hvad der skulle ske hans efterkommere til sidste slægtled". Alt dette kan vi læse i afsnit 107 i Lære og Pagter (vers 53–56).

Profeten Joseph Smith sagde at Adam velsignede sine efterkommere fordi „han ønskede at bringe dem ind i Guds nærværelse" (*Profeten Joseph Smiths Lærdomme*, s. 187).

I Lære og Pagter afsnit 107 står en malende beskrivelse om hvordan Adam var i stand til at sørge for at han og hans retfærdige efterkommere kunne komme tilbage til Gud:

„Dette præstedømmes orden blev givet for at gå i arv fra fader til søn og tilkommer med rette dem, som er bogstavelige efterkommere af den udvalgte sæd, hvem forjættelsen blev givet.

Denne orden blev indstiftet i Adams dage og gik i arv (for at) . . . hans efterkommere skulle være *Herrens udvalgte*, og at *de skulle blive bevaret til verden ende*" (L&P 107:40–42. Fremhævelse tilføjet).

Hvordan bragte Adam sine efterkommere tilbage til Herren?

Svaret er: Adam og hans efterkommere påtog sig Guds præstedømmes orden. I dag ville vi sige at de tog til Herrens hus og fik deres velsignelser.

Den præstedømmes orden, der tales om i skriften, kaldes somme tider den patriarkalske orden, fordi den gik i arv fra far til søn.

Men denne orden beskrives anderledes i moderne åbenbaring, idet det her er en familieorden hvor en mand og en kvinde indgår pagt med Gud om at lade sig besegle for al evighed, få efterkommere og gøre Guds vilje og udføre hans arbejde gennem hele deres liv på jorden – nøjagtigt som Adam og Eva gjorde.

Hvis et ægtepar trofast holder deres

pagter, er de berettiget til de største velsignelser i det celestiale rige. I dag kan disse pagter kun indgås i Herrens hus.

Adam fulgte denne orden og bragte sine efterkommere frem for Gud. Han er et stort eksempel for os at følge.

Enok fulgte dette forbillede og bragte de hellige på sin tid frem for Gud.

Noa og hans søn, Sem, gjorde det samme efter syndfloden.

Abraham, der var en retfærdig Guds tjener, ønskede, som han sagde, „at vandre endnu mere retfærdigt", og forsøgte at få de samme velsignelser. Han talte om præstedømmets orden og sagde: „Den blev overdraget mig fra fædrene; den kom ned fra fædrene, lige fra tidens begyndelse . . . den førstefødtes myndighed på det første menneske, nemlig Adam, vor første fader, og kom gennem fædrene til mig" (Abraham 1:2–3).

Så sagde Abraham: „Jeg tragtede efter min beskikkelse til præstedømmet i overensstemmelse med Guds forordning til fædrene" (Abraham 1:4).

Moses belærte sit folk om præstedømmets orden og „søgte med al flid at helliggøre sit folk, så de kunne skue Guds ansigt.

Men de forhærdede deres hjerter og kunne ikke tåle hans nærhed, hvorfor Herren svor i sin vrede – thi hans vrede var blusset op imod dem – at de ikke skulle indgå til hans hvile, medens de var i ørkenen, hvilken hvile er hans herligheds fylde.

Derfor tog han Moses ud af deres midte og ligeledes det hellige præstedømme" (L&P 84:23–25).

Ifølge Joseph Smiths oversættelse af Bibelen kan vi se at Herren endvidere sagde til Moses: „Jeg vil tage præstedømmet fra dem – *ja, min hellige orden* – og dets ordinanser" (JSO, 2 Mos. 34:1. Fremhævelse tilføjet).

Israel havde således ikke dette højere præstedømme, med dets tilhørende ordinanser, og fik det ikke tilbage før på Jesu Kristi tid. Når jeg citerer disse skriftsteder er det for at illustrere at denne præstedømmets orden har været på jorden lige fra begyndelsen, og at det er det eneste middel til en dag igen at se Guds ansigt og leve (se L&P 84:22).

Gå i templet og modtag jeres fædres velsignelser, så I kan være berettiget til præstedømmets største velsignelser.

I tiden mellem Moses og Kristus var der kun visse profeter som var i besiddelse af retten til det højere præstedømmet og de velsignelser der kan bringe mennesker tilbage til Gud. En af disse profeter var Elias (Elijah).

Profeten Elias havde nøglerne til beseglingsmagten og uførte mange store mirakler i sin tid. Han havde magt til at forsegle i Himlene, til at oprejse døde, hjælpe det tørkeramte land og nedkalde ild fra Himlen.

Templet i Papeete, Tahiti

Han var den sidste profet som havde præstedømmets nøgler, ifølge profeten Joseph Smith. Han blev forvandlet og optaget til Himlen uden at smage døden.

Han gengav, som et forvandlet væsen, præstedømmets nøgler til Frelserens øverste apostle – Peter, Jakob og Johannes på Forklarelsens Bjerg. Men i løbet af et slægtled var kirken gået til grunde på grund af et stort frafald, og præstedømmets velsignelser blev borttaget fra jorden.

Himlen skulle oprette en hel ny uddeling for at gengive disse velsignelser i vore dage.

Det er interessant at der i den første åbenbaring, der blev givet i 1823 og som står i Lære og Pagter afsnit 2, gives dette løfte om præstedømmet:

„Se, jeg vil åbenbare jer præstedømmet ved profeten Elias' hånd, førend Herrens store og frygtelige dag kommer.

Og han skal plante fædrenes forjættelser i børnenes hjerter, og børnenes hjerter skal vendes til deres fædre.

Om det ikke var således, ville hele jorden blive lagt aldeles øde ved hans komme" (L&P 2:1–3).

Hvilket præstedømmet var det Elias skulle gengive? Johannes Døber gengav det aronske præstedømmes nøgler. Peter, Jakob og Johannes gengav Guds riges nøgler. Hvorfor kom profeten Elias?

„Fordi han har myndighedsnøglerne til at tjene *i alle præstedømmets forordninger*" eller den beseglende magt. (*Profeten Joseph Smiths Lærdomme*, s. 205).

Joseph Smith sagde endvidere at det var nøglerne til at modtage *„fylden af det melkisedekske præstedømmes* og Guds jordiske riges åbenbaringer, forordninger, orakler, magter og begavelser" (*Profeten Joseph Smiths Lærdomme*, s. 406, fremhævelse tilføjet).

Selv da det aronske præstedømme og

det melkisedekske præstedømme var gengivet til jorden tilskyndede Herren de hellige til igen at bygge templer og modtage nøglerne, så denne præstedømmeorden atter kunne administreres på jorden, „thi der (fandtes) ikke et sted på hele jorden, hvortil han (kunne) komme og genoprette det, der (var) gået tabt . . . *nemlig præstedømmets fylde*" (L&P 124:28. Fremhævelse tilføjet).

Profeten Joseph sagde desuden: „Hvis en mand får en fylde af Guds præstedømme, må han få det på samme måde, som Jesus Kristus fik det, og det ved at holde alle budene og adlyde Herrens hus's forordninger" (*Profeten Joseph Smiths Lærdomme*, s. 371).

Så fuldførte de første hellige templet i Kirtland under store ofre.

Den 3. april 1836 besøgte Herren, Jesus Kristus, og tre andre himmelske væsener dette hellige tempel. En af budbringerne var profeten Elias (Elijah), som Herren sagde at han havde „givet nøglerne til den magt at vende fædrenes hjerter til børnene og børnenes hjerter til fædrene, at ikke hele jorden skal slås med band" (L&P 27:9).

Profeten Elias gengav nøglerne til beseglingsmagten – magten til at *besegle* en mand og en kvinde og til at *besegle* deres efterkommere i en uendelighed og til at *besegle* dem til deres forfædre helt tilbage til Adam. Det var den magt og orden profeten Elias gengav – den *samme* præstedømmets *orden* som Gud gav Adam og alle de gamle patriarker efter ham.

Det var derfor Herren sagde til profeten Joseph Smith: „Thi sandelig siger jeg jer: Nøglerne til den uddeling, som I har fået, er kommet fra fædrene og er sluttelig blevet sendt jer fra himlen" (L&P 112:32).

I en senere åbenbaring forklarede Herren:

„Der findes tre himle eller grader i den celestiale herlighed.

Gud velsigne os at vi må lære vore børn og børnebørn hvilke store velsignelser der venter dem når de kommer i templet.

For at opnå den højeste må et menneske indtræde i *denne præstedømmets orden* hvormed der menes den nye og evige ægteskabspagt.

Den, som ikke gør dette, kan ikke opnå den.

Han kan indtræde i den næste, men dermed ender hans rige. Han kan ikke have afkom" (L&P 131:1–4. Fremhævelse tilføjet).

Når vore børn adlyder Herren og går i templet, modtager deres velsignelser og indgår ægteskabspagten, indtræder de samtidig i den samme *præstedømmets orden*, som Gud indførte helt tilbage til fader Adam.

Denne orden berettiger dem til de samme velsignelser som blev lovet Abraham, om hvem Herren sagde at han „er indgået til sin ophøjelse og sidder på sin trone" (L&P 132:29).

Så tilføjede han yderligere: „Denne forjættelse er også din, fordi du er af Abrahams sæd" (L&P 132:31).

Lad mig atter understrege: Vi kan kun indtræde i denne præstedømmets orden hvis vi lever i overensstemmelse med alle Guds bud og befalinger og søger at opnå fædrenes velsignelser, således som Abraham gjorde, ved at gå i Faderens hus. Man kan ikke modtage dem noget andet sted på jorden!

Jeg håber I vil lære jeres børn og børnebørn disse sandheder om templet. Tag til templet – vor Faders hus – og modtag jeres fædres velsignelser, så I kan være berettiget til de største af præstedømmets velsignelser. „Thi uden dette kan intet menneske se Gud Faderens ansigt og leve" (L&P 84:22).

Vor Faders hus er et *ordens hus*. Vi går i *hans* hus, for at indtræde i denne præstedømmets orden som vil berettige os til alt hvad Faderen har, dersom vi er trofaste. For Abrahams sæd er „retmæssige arvinger" til præstedømmet (se L&P 86:8–11).

Lad mig sige endnu en ting til alle dem der er værdige til at komme i Herrens hus. Når du går i templet og udfører ordinanserne i Herrens hus, vil du modtage særlige velsignelser:

- Du vil få del i Elias' ånd, som vil vende dit hjerte til din ægtefælle, dine børn og dine forfædre.
- Du vil elske din familie mere inderligt end nogen sinde før.
- Du vil vende dit hjerte til dine fædre og de vil vende deres til dig.
- Du vil blive begavet med kraft fra det høje, som Herren har lovet.
- Du vil modtage nøglen til Guds kundskab (se L&P 84:19). Du vil lære hvordan du kan blive som ham. Du vil endog få åbenbaret gudfrygtighedens kraft (se L&P 84:20).
- Du vil gøre de bortgangne, som befinder sig på den anden side af sløret, en stor tjeneste, så de kan „blive dømt på legemet som mennesker dømmes, men leve i ånden, som Gud lever" (L&P 138:34).

Dette er templets velsignelser og velsignelserne ved at komme der ofte.

Derfor siger jeg: Gud velsigne Israel! Gud velsigne dem af vore forfædre som har bygget hellige templer. Gud velsigne os at vi må lære vore børn og børnebørn hvilke store velsignelser der venter dem der går i templet. Gud velsigne os at vi må få del i alle de velsignelser som *profeten Elias* har gengivet, så vi kan gøre vor kaldelse og udvælgelse sikker.

Jeg vidner af hele min sjæl om at dette budskab er sandt og beder til at Abrahams, Isaks og Jakobs Gud vil velsigne vor tids israelitter med et brændende ønske om at forsøge at opnå alle fædrenes velsignelser i vor himmelske Faders hus. □

Fra en tale holdt i Logan templet, maj 1984.

Beredt til arbejdet

Et missionærægtepar opdagede at ethvert talent, enhver erfaring og skjult reserve kan anvendes til gavn for missionærgerningen

Nina Hull

Lige siden jeg var barn har det været mit store ønske at blive missionær. Men da jeg giftede mig i en ung alder blev drømmen skrinlagt mens vi havde opvoksende børn, i håb om at min mand, Ben, og jeg ville blive kaldet senere i livet.

Dette livslange håb så ud til at blive knust da Ben fik en hjerneblødning i en alder af 54 år, så han mistede evnen til at tale, skrive og læse, og blev lammet i venstre side. Trods sin mirakuløse bedring gennem præstedømmets kraft, var han endnu handicappet på mange områder, da biskoppen 12 år senere kaldte os på mission. Handicappet betød at Ben ikke rigtigt kunne tale, så han havde svært ved at kommunikere med andre end familiens medlemmer. Det var som om han ikke kunne få ordene frem, og det var endnu ikke muligt for ham at bede højt eller velsigne maden. Hans venstre arm var amputeret, hans højre ben var hævet og gjorde ondt det meste af tiden, og han kunne let få et hjertetilfælde hvis han blev overspændt.

Vores økonomi var desuden stram – vi synes selv at vi ikke havde tilstrækkeligt. Men vi var ikke i tvivl om at vi skulle acceptere kaldelsen. Ben syntes at hvis Herren havde brug for ham eller ønskede ham, så ville vi tage afsted.

Vores stavspræsident var ikke helt sikker på om han skulle indsende ansøgningen til kirkens hovedkvarter.

Illustrationer af Dilleen Marsh

Men missionærafdelingen gav dette råd: „Send papirerne ind, så lader vi Brødrene træffe beslutningen." Jeg bad så inderligt om der måtte være et passende sted hvor vi kunne hjælpe med i opbygningen af Guds rige. Et par uger efter, da vi fik vores kaldelse til at arbejde i USAs sydøstlige stater, var min glæde fuldkommen. Jeg var ikke i tvivl om at mine bønner var blevet hørt.

Vores afskedstaler i wardet var en udfordring for Ben. Jeg forsøgte at hjælpe ham med at holde en kort tale, men han kunne ikke lære udenad. Et par timer før nadvermødet bad han om en præstedømmevelsignelse. Han talte i ca. 10 minutter til nadvermødet, tilsyneladende uden besvær, hvorpå biskoppen sagde til forsamlingen at de netop havde været vidne til et mirakel.

Det næste mirakel oplevede vi da vi knælede ned for at bede den første aften i missionshjemmet. For første gang i 12 år var Ben i stand til at bede en familiebøn.

Vi blev sendt ud i en lille gren med ca. 60 medlemmer, hvoraf de fleste var inaktive. Den første søndag var Ben og grenspræsidenten de eneste to til præstedømmemødet. Der var fjorten til søndagsskole og nadvermøde. Men det var alligevel en glæde at se hvordan min mand var i stand til at velsigne nadveren og åbne med bøn.

Rodet og stanken syntes ikke at genere mig, mens jeg gjorde rent i den lille campingvogn. Jeg hjalp et af Guds børn.

Jeg tror nok at vi, ligesom de fleste missionærer, gik ind til vores nye opgave med en vis ængstelse. Hvordan ville vi blive modtaget af medlemmer og ikke-medlemmer? Ville det lykkes os at udføre et værdifuldt stykke arbejde? Ville Herren være tilfreds med vores indsats? Men da vi først var der, opdagede vi at mennesker er de samme overalt hvor man kommer. Da vi blev klar over at de erfaringer vi havde gjort i kirken, på arbejdet, som forældre – ja i alt hvad vi havde beskæftiget os med – betød at vi havde meget til fælles med de nye mennesker vi mødte, svandt vores nervøsitet og vi begyndte at falde til.

Vi begyndte vores opgave med at besøge alle de medlemmer som grenen havde optegnelser over, og forsøgte at inspirere dem til et ønske om at blive aktive. Det var ikke nemt. De boede spredt i mange retninger ude på landet, på veje uden navne eller skilte af nogen art. Nogle af medlemmerne havde ikke været i berøring med kirken i flere år. Hver søndag morgen kiggede vi ivrigt efter dem vi havde kontaktet, men det lykkedes os kun at få nogle få til at komme til møderne.

Grenspræsidenten tabte modet og foreslog at grenen blev lukket. Vi vidste at dersom det skete ville alle de inaktive blive tabt og evangeliet ville ikke længere komme ud i dette område. Den biskop som førte tilsyn med grenen indkaldte til et møde, hvor han sagde at der var to muligheder – at lukke grenen eller at opretholde Ben som grenspræsident og gøre endnu et forsøg. Ben blev opretholdt og indsat.

Det var en oplevelse der gjorde os meget ydmyge. Der havde stået så mange hindringer i vejen, og nu var der kun én udvej – vi måtte stole fuldkommen på vor himmelske Faders hjælp og vejledning, og samle alle vore kræfter om arbejdet. Aften efter aften bad Ben om styrke, visdom og vejledning. Han bad ofte i den stille kirkesal ved siden af de to værelser hvor vi boede og afholdt klasser om søndagen.

En aften han kom tilbage fra kirkesalen, sagde han: „Jeg tror jeg har løsningen. Grenen skal vokse ved hjælp af de unge."

Det var på dette tidspunkt der begyndte at ske noget. Vi underviste en 13-årig pige, som blev døbt. Hun tog sine venner med, som ikke var medlemmer. Jeg var overbevist om at hun var sendt til os. Vi organiserede de unges programmer og serverede forfriskninger til hvert eneste møde, der afholdtes på et lille område i baghaven, som vi havde indrettet til det samme. Vi benyttede missionærlektierne som grundlag for samtalerne.

Derpå sendte Herren os en nyom-

vendt familie – en aktiv far og mor med tre børn flyttede ind i området. Det betød et barn mere i primary og to unge mere i GUF. På den måde fik jeg også en rådgiver (jeg var hjælpeforeningspræsidentinde), og Ben fik nu en rådgiver til at hjælpe sig. Den nye families søn på 16 år havde ikke været modtagelig for evangeliets budskab og var ikke døbt, men de unge ældster arbejdede med ham og det varede da heller ikke længe før også han tilsluttede sig kirken. Nu havde vi en præst til at velsigne nadveren.

Da vi oprettede en genealogisk klasse – specielt for en gruppe af byens ikkemedlemmer, som havde genealogi som hobby – bad vi vor himmelske Fader hjælpe os med at finde en lærer. Han sendte os endnu en familie. Moderen var ekspert i genealogi. Hun gik ind på at undervise genealogiklassen hver tirsdag aften. Hun var også en fortrinlig pianist og ekspert i kunst og håndarbejde, hvilket var til stor fordel for grenen. Hendes mand blev søndagsskolepræsident, og vi fik endnu et barn i primary.

Gennem denne familie hørte vi om et ungt ægtepar som var blevet nysgerrig efter at høre om kirken. De underviste i en søndagsskole i en anden kirke og havde hørt så meget dårligt om mormonerne at de var blevet nysgerrige. Vi kørte de unge ældster hen til det unge par, for at de kunne give missionærlektierne, mens vi arbejdede med en anden familie. Begge familier blev aktive medlemmer af grenen, hvorpå vi fik en søndagsskolelærer, en grenssekretær, en lærer i hjælpeforeningen og endnu et barn i primary.

Den næste historie er karakteristisk for vores søgen efter familier. Vi havde i adskillige måneder ledt og bedt for at finde en sidste dages hellig familie, som vi havde hørt skulle bo et eller andet sted i vores by. En morgen fik min mand en pludselig inspiration til at spørge en mand, som arbejdede for byens vandforsyning, om han kendte nogen ved det navn. „Jo, jeg kender ham godt," sagde manden, og fortalte hvor vort „forsvundne" medlem arbejdede. Ben traf manden og fandt ud af at han havde tilsluttet sig kirken for flere år siden, men havde været inaktiv de sidste 4 år. Hans hustru og børn gik i en anden kirke. Da vi inviterede ham i kirke tøvede han, fordi han røg og godt kunne lide at drikke. Men Ben gav ikke op. Han kontaktede ham mange gange på hans arbejde, og forsikrede ham at vi holdt lige meget af ham selv om han røg og drak. Ben besøgte hans familie og fik den 8–årige og den 13–årige til at komme i kirken. Det varede ikke længe før manden holdt op med at ryge og drikke og hans familie kom trofast til alle vore møder. Hans to børn blev døbt. Nogle måneder efter blev han ordineret til ældste og blev lærer for undersøgerklassen.

Vi organiserede de unges programmer og benyttede missionærlektierne som grundlag for samtalerne. Vi serverede forfriskninger til alle disse møder. På ingen tid begyndte grenen at vokse.

Efterhånden som vi fik flere af den slags oplevelser voksede den lille gren. Ved årets slutning var alle hjælpeorganisationerne fuldstændigt organiseret og der var gennemsnitligt 50 til stede i søndagsskolen og til nadvermøderne. Det følgende år i maj var bygningen overfyldt og vi måtte se os om efter et nyt sted og en grund hvor vi kunne bygge en kirke.

Der var flere som blev døbt, flere nye familier flyttede til området og flere inaktive medlemmer blev aktive. I juni blev grenen uafhængig og en grund var blevet valgt til kirkebygningen. Den første mand Herren sendte os disse mange måneder før blev grenspræsident.

Vi blev i dette område endnu to måneder, hvorpå tiden var inde til at vi skulle flytte til et andet område. Det var hjerteknusende. Vi fandt stor glæde ved at arbejde der, og disse søstre og brødre med deres børn var kommet til at betyde det samme for os som vores egen familie. De hjertevarme telefonopringninger og breve vi endnu modtager fra tid til anden er os en kilde til stadig glæde.

En af de særlige velsignelser vi opnåede ved vores mission var at vi lærte at elske alle slags mennesker, uanset hvem de er og hvor fortvivlende deres situation er.

En dag blev vi ringet op af en dame der var alkoholiker. Hun havde tilsluttet sig kirken i de første år hun var gift og havde været søndagsskolelærer. Men da vi fandt hende lå hun syg i et mobilhome (campingvogn) med to små rum.

Vi bragte hende på hospitalet, gjorde rent i hendes bolig, hvor hun og hendes to drenge på 11 og 15 år havde boet under utroligt dårlige forhold. Da jeg stod og vaskede op mellem tomme whiskyflasker, øldåser og snavset tøj, mens solen skinnede ned på det tynde tag, sveden haglede nedad ansigtet, og kakerlakkerne kravlede op ad mine ben, i en næsten uudholdelig stank – betød alt dette lige pludselig ikke spor. Et af Guds børn havde brug for hjælp. Og i tankerne kom det atter og atter til mig: „Hvad I har gjort imod en af mine mindste brødre dér, har I gjort imod mig" (Matt. 25:40).

Vi arbejdede med denne kvinde i næsten 10 måneder, og drengene begyndte at komme til deres møder i kirken. Hver eneste gang vi besøgte hende, lagde hun sin arm om mig og fortalte mig hvor meget hun holdt af mig.

Det andet sted vi kom hen blev vi også sat til at arbejde med de mange passive familier i grenen. I de fire måneder, vi endnu havde tilbage af vor mission, lykkedes det os at besøge 65 af disse familier, nogle af dem flere gange. Det lykkedes os kun at gøre 10 familier aktive, men vi fik mange venner og mange hjertegribende oplevelser. Vi håber at vi har sået en sæd der vil spire og gro.

De tre dåb der blev foretaget aftenen før vi rejste hjem, gjorde afslutningen på vor mission ekstra dejlig. Det var børnene fra familier, hvor kun en af forældrene var medlem, og det var en af de mest åndelige oplevelser på vores mission at undervise disse børn. De sad med store øjne og slugte hvert ord i lektierne, og jeg følte det som om vi var omgivet af engle. Der var en masse mennesker til dåben og da var Ånden også meget stærkt til stede iblandt os. Bagefter flød tårerne, der blev omfavnet og sagt farvel.

Det er bemærkelsesværdigt og forunderligt som Herren kan arbejde gennem mennesker, der er så svage og beskedne som min mand og mig, for at nå sine mål. Ben sagde ofte til folk: „Jeg kan ikke gøre ret meget. Min hustru må sige det meste." Men sådan var det ikke. Trods sine handicap havde han sine helt specielle talenter og egenskaber, og dem var der brug for i vort arbejde. Det var hans tålmodighed, langmodighed og udholdenhed, hans uselviskhed og gavmildhed, hans tro og hans evne til at nå ud til de nedbrudte og dem der havde tillagt sig dårlige vaner. Det var disse egenskaber der gjorde det muligt for

Herren at arbejde igennem ham og føre os gennem vanskelighederne under vor mission.

Når vi tænker tilbage på vor mission, kommer vi til vor overraskelse til en vigtig erkendelse: Alt hvad vi har oplevet i livet, selv det tilsyneladende helt almindelige, ser ud til at have beredt os til vor mission. Bens mangeårige arbejde med spejderne, hans arbejde i GUF og søndagsskolen var meget gavnligt for os. Hans erfaringer med at organisere og sætte folk i arbejde, hjalp ham. Hans dygtighed som en håndværker der kan klare alle slags opgaver, var også nyttig. Små børn elskede og beundrede ham, fordi han holdt så meget af dem og forstod dem.

Og det var med mig som med Ben. Næsten enhver oplevelse jeg har haft i mit liv så ud til at være en forberedelse til det arbejde som trængte til at gøres på min mission. Lidt kundskab om dit og dat, selv helt tilbage fra min barndom, min erfaring med musik og drama, med sekretærarbejde, sygepleje og min uddannelse i psykologi og arbejdet på et hospital for evnesvage, mine huslige færdigheder, årene under den store økonomiske krise, mit seminararbejde, erfaringerne med at opdrage en stor børneflok, mine stillinger i kirken – ja det hele, viste sig at være til nytte. Det var forbløffende som Herrens ånd lukkede op for mine talenter – selv dem der var gemt længst væk.

Når jeg nu reflekterer over de 18 måneder vi tilbragte i missionsmarken, synes jeg det var en strålende oplevelse. Alle de velsignelser vi fik, og svarene på vore bønner – både om hjælp i vort privatliv og for de mennesker som vi forsøgte at påvirke – der er alt for mange til at jeg kan berette om dem. Herren var med os i hvert et skridt på vejen og hver eneste time på dagen. Den kærlighed vi nød, og de oplevelser vi fik sammen med disse gode og kærlige mennesker, gjorde at det blev de smukkeste stunder i vort liv. Det dejlige forhold vi havde til de unge ældster er også blevet et skattet minde. De dejlige zonekonferencer vi afholdt hver måned, og som gav os så stor åndelig opbygning og inspiration, er uforglemmelige.

Jeg vil gerne sige til de ægtepar, som er ængstelige og synes at de ikke evner at klare en mission: Når vi kunne, så kan I også. Hold jer ikke tilbage, vær ikke nervøse. Hvis I er villige og stoler på Herren, så vil han give jer den fornødne styrke. □

Lad dine TALENTER virke

Eksempler på hvad nogle missionærægtepar har udrettet

Vernon og Bertha Proctor

Missionærægtepar udretter meget godt, og der er brug for deres vidnesbyrd, kundskab, erfaringer og visdom i bogstavelig talt alle kirkens missioner. Hvorend de arbejder bliver kirken styrket og medlemmerne velsignet. Et eksempel:

Et ægtepar blev kaldet til at arbejde i Canada. Under møderne deres første søndag præsenterede de sig. Det skete

Illustreret af Dilleen Marsh

Et missionærægtepar i Bolivia fik til opgave at føre tilsyn med arbejdet på en vandledning som skulle føres ned fra en kilde i bjerget.

på den måde at ældsten præsenterede sin hustru som „sin kæreste gennem 41 år".

I forsamlingen sad nogle ægtepar som havde ægteskabelige problemer. De fik i de følgende måneder mulighed for at se hvordan et lykkeligt ægteskab fungerer, og det inspirerede dem til at ændre livsførelse. En af dem sagde senere til dette missionærægtepar: „Ved I hvorfor I blev sendt på mission hertil? Det var for at redde vores ægteskab." Blot det at de var der, og viste deres kærlighed til hinanden, gjorde at de øvede en så dejlig indflydelse.

Et andet ægtepar fra det nordlige Californien udførte deres mission i Bolivia. I det lille indianersamfund måtte folk hente vand ved en kilde højt oppe på en skråning, 1400 m borte. Det var et hårdt arbejde at bære vandet så langt dag efter dag, og det indebar meget dårlige sanitære forhold.

Missionærægteparret fik til opgave at lede arbejdet med at føre en vandledning ned fra kilden. Ældsten udførte ingeniørarbejdet og organiserede at gravearbejdet blev gjort af medlemmer og ikke-medlemmer i grupper. Indenfor nogle uger havde de gravet en rende tværs gennem den stenede højslette. Der blev nedlagt et plastikrør i renden, og skabt en forbindelse mellem kilden og en almindelig vandhane midt i landsbyen – den eneste vandhane i hele området. Alle i området var til stede da båndet blev klippet over, som start til at vandhanen kunne tages i brug. Ikke-medlemmerne var meget venligt sindede overfor kirken, og taknemmelige for muligheden for fremskridt. Og det missionærægtepar som havde glemt sig selv i arbejdet sagde: „Det var højdepunktet på vores mission."

Et andet missionærægtepar var kaldet til at arbejde i en gren i De forenede Stater, hvor der var så mange inaktive at grenen var ved at blive lukket. Kirken havde et dårligt rygte i området.

Ældsten var medlem af Lions Club i sin hjemby, og havde siddet i kommunalbestyrelsen, han var desuden en meget dygtig gartner. Han og hans hustru gav sig til kende i den lokale Lions Club, og ældsten blev inviteret til at tale til et af deres regelmæssige møder. Han

Et ægtepar tog et orgel med til øerne i det sydlige Stillehav. Medlemmer og ikke-medlemmer kom strømmende for at høre det og synge til.

talte om hvem de var og hvorfor de var der, og han nævnede også at de havde brug for en bygning hvor grenens medlemmer kunne samles.

Efter mødet præsenterede de tilstedeværende sig og tilbød at hjælpe på enhver måde. En af dem satte en artikel i avisen om missionærerne – den kom ud til 15.000 abonnenter. De blev også bedt om et tv-interview, hvor de fik lov at besvare mange spørgsmål om kirken og om genealogi.

Eftersom ældsten var en dygtig gartner, benyttede han sine evner til at hjælpe passive medlemmer til at blive aktive, og til at skabe interesse for evangeliets budskab hos ikke-medlemmer. Han fik tilbudt en grund på næsten en hel hektar, som var parat til at beplante, hvorpå han inviterede folk til at komme og være med. Alle der kom fik tildelt et stykke jord og han viste dem hvordan man dyrker en have. De fik alle en god høst og sagde at det var en af de bedste haver de nogen sinde havde set i det pågældende område. Derved blev der åbnet mange døre for missionærerne. I dag trives denne gren, og medlemmerne er godt på vej til at få deres egen kirkebygning.

> *En ældste, som var en dygtig gartner, udnyttede sine evner til at hjælpe passive medlemmer til at blive aktive og fik mange ikke-medlemmer interesseret i evangeliets budskab.*

Så var der det ægtepar som tog et lille elektrisk orgel med sig ned til øerne i det sydlige Stillehav. De benyttede det til deres møder. Det var det eneste instrument af den art på øen, og derfor kom folk strømmende for at høre det og synge til det. Selv medlemmer af andre kirker kom til de sidste dages helliges møder, fordi de gerne ville synge til det smukke akkompagnement.

Og så var der atter et andet ægtepar som var kaldet på mission til Tonga. Ældsten var en dygtig optikker. Han tog sine apparater med sig og ved at udøve sit talent skaffede han sig mange venner i dette område, ikke kun for sig selv, men også for fremtidige missionærer.

Der er hundredvis af den slags missionærhistorier, som viser de mange måder hvorpå missionærægtepar og enlige søstre, i en moden alder, kan forkynde evangeliet og styrke kirken.

Det kan godt være at nogen som er i stand til at udføre en fuldtidsmission, er nervøse for om de har evner til det. Vær ikke nervøse. I vil blive kaldet ved åbenbaring til at tage derhen hvor der er brug for jeres særlige talenter, erfaringer, kundskab og visdom.

Nogle ældre er måske også i tvivl om hvordan deres familie skal klare sig når de er væk. Vær ikke bekymret. De vil være i Herrens hænder. Kom og virk som missionær. De og I vil blive velsignet for evigt. □

Vernon og Bertha Proctor har arbejdet i Lima missionen, i det nordlige Peru. De er for tiden tempeltjenere i Salt Lake templet og er medlemmer af Bryan ward i Salt Lake City.

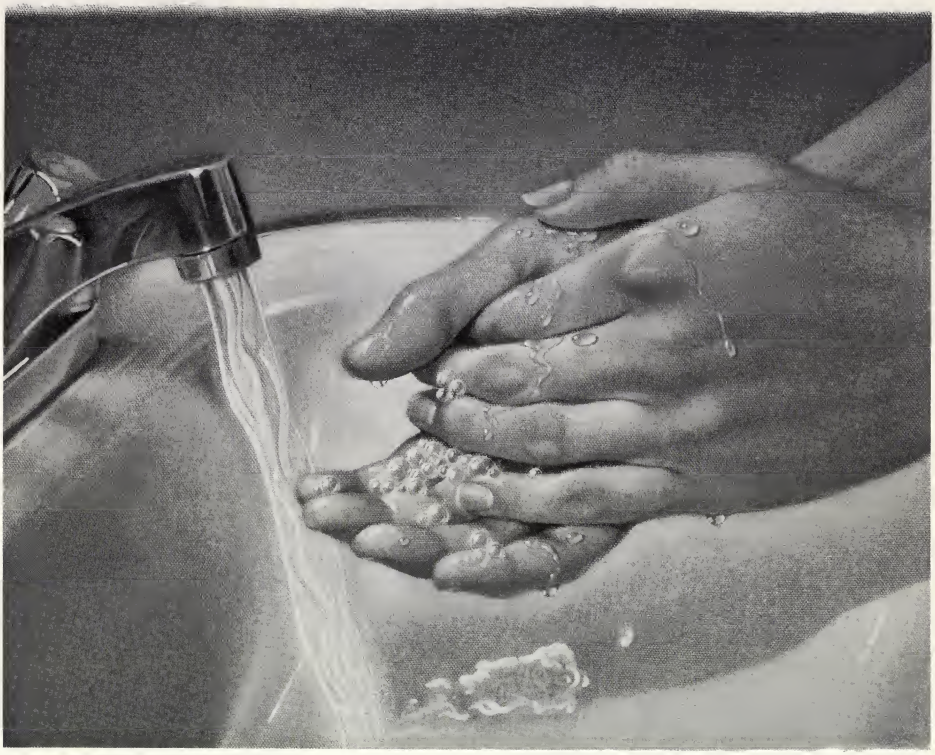

Illustreret af Mark Robison

Først TIENDE

Mette Hansen Law

For nogen tid siden fortalte en veninde mig at hun følte det var bedst at hun betalte alle sine regninger *før* hun betalte sin tiende. Jeg forstod hende godt. Jeg ved hvor svært det kan være at klare de daglige udgifter. Somme tider synes vi at vi sidder i en bundløs gæld.

De fleste af os har en eller anden gang følt os fristet til at betale regningerne før tiende, for at vente med tienden til senere, måske i næste måned. Men jeg oplevede noget for nogle år siden, som fik mig overbevist om at *ingen* undskyldning er god nok til at lade tienden komme i anden række.

I foråret 1978 åbnede jeg et trykkeri i Danmark. Pludselig tjente jeg det dobbelte af hvad jeg havde fået ved at være ansat hos andre. Jeg lagde budget og førte omhyggeligt regnskab over mine indtægter og et ekstra skatteregnskab. Så fik jeg den ide at jeg kunne indsætte min tiende på en bankkonto. Det var

faktisk en opsparingskonto, men jeg kaldte den min tiendeopsparing, og syntes det var en vældig god ide. Efter et par måneder blev jeg chokeret da jeg opdagede hvor mange penge der stod på min tiendeopsparing.

„En dag skriver jeg en check ud på hele beløbet og giver den til min biskop," tænkte jeg. Men jo større beløbet på min opsparing blev, jo sværere blev det at udskrive checken. Desuden var det morsomt at regne på beløbet.

Da der var gået et halvt år, hvor jeg havde masser af arbejde og en masse penge, kom der pludselig ikke flere ordrer ind. Efterhånden som dagene gik, uden at der kom nye ordrer, begyndte det at bekymre mig, fordi det begyndte at svinde i mine opsparede penge. „Nå, ja," trøstede jeg mig med, „du kan altid låne lidt fra din tiendeoparing hvis det her varer meget længere."

Da jeg fortalte min mor om min idé, svarede hun omgående: „Du rører ikke de penge du skylder Herren!" Min mor var en meget viljestærk kvinde, og selv om jeg var voksen følte jeg mig oprørsk hvis jeg ikke adlød hende. Hun fortsatte: „Jo før du giver biskoppen de penge, jo bedre. Skriv en check ud i dag på hele beløbet og giv ham den."

Jeg forklarede hende at mine renter, biludgifter, skat og de faste udgifter allesammen forfaldt nu og at de eneste penge jeg havde stod på min tiendekonto. „Det er ligemeget," sagde min mor, „du må hellere betale biskoppen i dag."

Jeg vidste at hun havde ret, selv om jeg ikke var glad for det. Så jeg gik lige direkte hen i banken. Aldrig i mit liv har jeg følt mig mere fristet til at få checken udbetalt i kontanter til mig selv, end den dag, men jeg bad Herren om at gøre mig stærk.

Det var stadig en tung opgave at give biskoppen checken. Hvordan skulle jeg redde min forretning og mit hjem, når der ingen penge kom ind? Min mor sagde: „Din ældste datter er gammel nok til at faste sammen med os. Lad os bede og faste sammen i 24 timer." Og det gjorde vi. Efter fasten gik der tre dage, hvor der ikke skete noget. „Lad os faste igen," sagde min mor. Vi fastede igen, og allerede den næste dag ringede postbudet på min dør og gav mig en ordre fra en helt ny kunde – en stor ordre som kunne holde mig travlt beskæftiget hver eneste dag i den næste måned. Jeg fik tårer i øjnene og min mor, mine to døtre og jeg knælede ned og takkede Herren for hans barmhjertighed.

Men så skete der noget helt usædvanligt. Hver eneste gang jeg forsøgte at indkode arbejdet på min computer, kunne jeg ikke. Jeg forsøgte om og om igen, men computeren ville ikke acceptere koderne – de koder jeg havde anvendt tusindvis af gange før.

Jeg syntes at jeg måtte bede for at få løst dette underlige problem. Da jeg havde bedt tog jeg manuskriptet og pludselig skete der det mærkelige at mine hænder føltes snavsede og fedtede. Jeg skrubbede mine hænder, og gik tilbage for at arbejde med manuskriptet. Så snart jeg rørte ved det føltes mine hænder snavsede igen, skønt det var trykt på rent papir.

Denne gang blev jeg så forvirret at jeg begyndte at græde. Jeg måtte atter på knæ og bede Herren hjælpe mig. Da jeg havde bedt, blev jeg liggende på min knæ et lille øjeblik og så fik jeg den indskydelse at jeg skulle læse manuskriptet – ikke fra begyndelsen, men fra den allersidste side.

I min iver efter at få dette arbejde gjort havde jeg slet ikke tænkt på at læse manuskriptet. Jeg opdagede at det var et forslag til elevmateriale, som skulle benyttes på gymnasierne over hele Danmark.

Da jeg begyndte at læse manuskriptet bagfra opdagede jeg til min rædsel at der på den næstsidste side stod noget af det mest blasfemiske om Jesus Kristus, jeg nogen sinde har læst. Og forfatteren havde anvendt skriftsteder fra Bibelen for at understøtte sine ærekrænkende påstande. Jeg græd ved tanken om at tusinder af unge skoleelever, i det land som jeg holdt så meget af, skulle udsættes for denne basfemi.

Pludselig stivnede jeg. En stemme inde i mig sagde: „Mette, du skal ikke indkode dette. Hvis du gøre det vil du fornægte Kristus." En anden stemme sagde: „Bogen skal nok blive trykt, hvad enten du gør det eller ej. Og hvis du gør det kan du betale dine regninger for den næste måned."

Jeg bad atter for at få styrke. Jeg tror aldrig at jeg har bedt så meget som jeg gjorde i de dage. Så ringede jeg bogtrykkeren op og fortalte ham at jeg desværre ikke kunne udføre arbejdet for ham. Han blev overrasket men indrømmede at han ikke havde haft tid til selv at læse manuskriptet. Jeg spurgte om jeg måtte læse det ærekrænkende afsnit for ham. Da jeg havde gjort det spurgte han mig om jeg var religiøs. Jeg fortalte ham kort min baggrund som medlem af kirken. Han respekterede det og bad mig sende manuskriptet tilbage, så ville han finde en anden der kunne lave det. Jeg var sikker på at jeg havde mistet ham totalt som kunde.

Mine hænder føltes snavsede så snart jeg rørte manuskriptet, selvom det var trykt på rent papir.

Endnu engang fastede og bad min mor, mine døtre og jeg. Der gik fire dage uden ordrer – intet arbejde. I disse rædselsdage fortrød jeg næsten at jeg havde sendt arbejdet tilbage. Jeg bønfaldt Herren. Jeg gav ham oven i købet skylden og sagde: „Hvordan kan det være at du svigter mig nu? Jeg har betalt alt hvad jeg skyldte i tiende. Jeg fik et stykke arbejde som kunne have hjulpet mig igennem, men returnerede det fordi jeg tror på dig. Hvad har jeg gjort forkert? Hjælp mig dog." Selv min børn spurgte: „Mor, hvordan kan vi gå i kirke på søndag når Herren nægter at hjælpe os?"

Den femte dag var selv min standhaftige mor begyndt at tvivle, men så ringede det på døren. Posten stod udenfor og sagde: „Jeg har så meget post til dig at jeg må gå to gange." Han kom med otte tykke ordrer, fra forskellige kunder i hele Danmark. Ordrer som det ville tage mig et halvt år at komme igennem, selv om jeg arbejdede både nat og dag.

Vi følte for alvor at Herren havde åbnet Himlens sluser for os. Jeg har aldrig manglet arbejde siden dengang. Den bogtrykker, jeg sendte det omtalte manuskript tilbage til, blev min største kunde.

Mine døtre og jeg har aldrig siden syntes det var svært at betale vores tiende. Ind imellem bliver jeg fristet når tiderne er vanskelige, men jeg vil aldrig kunne fornægte at Herren har velsignet os gavmildt. Jeg kan heller aldrig glemme den lektie han gav mig: Betal først tiende af de penge du tjener. □

Mette Hansen Law, er mor til tre, og synger i koret i sit ward i Salt Lake City.

Spørgsmål af almindelig interesse besvaret som vejledning, ikke som en officiel tilkendegivelse af kirkens politik

Spørgsmål og svar

Spørgsmål:
Hvorfor siger vi at Mormons Bog indeholder „Jesu Kristi evangeliums fylde" (L&P 20:9), når bogen ikke indeholder alle kirkens fundamentale læresætninger? Hvorfor kan man ikke læse om sådan noget som de tre herlighedsgrader i Mormons Bog, eller om evigt ægteskab, åndernes førjordiske eksistens og dåb for de døde?

Svar:
Daniel H. Ludlow,
leder af Correlation Review

Jesus Kristus har selv defineret ordet *evangelium* for nephiterne:

„Se, jeg har givet jer mit evangelium, og dette er det evangelium, som jeg har givet jer – at jeg kom til verden for at gøre min Faders vilje, fordi min Fader sendte mig." Frelseren gennemgik derpå kendsgerningerne ved forsoningen for nephiterne – blandt andet omvendelse, dåb og modtagelse af Helligånden, samt at holde ud til enden. (Se 3 Nephi 27:13–22).

Evangelium betyder „godt (glædeligt) budskab" – det gode budskab om at Jesus Kristus har gjort det muligt for os at vende tilbage til vor himmelske Fader. Jesus Kristus kunne sone for den overtrædelse Adam og Eva begik i begyndelsen, fordi han er fuldkommen, levede uden synd, led i Getsemane og på korset, og derved gjorde det muligt for os at blive forløst fra den åndelige død, som er konsekvensen af at synde. Gennem sin forsoning – dermed også korsfæstelsen og opstandelsen – har han frelst os fra den fysiske døds evige virkninger.

Udover disse aspekter ved forsoningen, som kommer hele menneskeheden til gode, ligger der også noget i „det gode budskab" som vi skal gøre for at komme tilbage til Gud. Peter omtalte nogle af disse principper da han og de andre apostle, på pinsefestens dag, blev spurgt: „Brødre! hvad skal vi gøre?" Han svarede: „Omvend jer og lad jer døbe hver især i Jesu Kristi navn til jeres synders forladelse, så skal I få Helligånden som gave" (Ap.G. 2:37–38).

Peters svar er i overensstemmelse med den fjerde trosartikel: „Vi tror, at evangeliets første grundsætninger og forordninger er: 1) Tro på Herren Jesus Kristus, 2) Omvendelse, 3) Dåb ved nedsænkning i vandet til syndernes forladelse, 4) Håndspålæggelse for Helligåndens gave."

Et af de mest sammenfattende udsagn om evangeliet var det Frelseren kom med til nephiterne:

„Intet urent kan indkomme i hans rige; derfor indgår ingen til hans hvile, uden de, der har vasket deres klæder i mit blod som følge af deres tro og omvendelse fra alle deres synder samt deres trofasthed indtil enden.

Og dette er befalingen: Omvend jer, alle jordens ender, og kom til mig og bliv døbt i mit navn, så I må blive herliggjort ved at modtage den Helligånd, så at I må stå uplettede for mig på den yderste dag.

Sandelig, sandelig siger jeg jer, dette er mit evangelium, og I ved, hvad I skal gøre i min kirke; thi de gerninger, I har set mig gøre, skal I også gøre" (3 Nephi 27:19–21).

Det vigtigste i „evangeliets fylde" står i dette korte stykke i Mormons Bog, skønt det også behandles mere detaljeret i denne hellige bog. I disse skriftsteder i Mormons Bog understreges læren om forsoningen og evangeliets grundprincipper og ordinanser tydeligt. (Se de mange henvisninger til disse emner i Mormons Bogs stikordsregister). Hvis disse anvisninger bliver fulgt vil et menneske kunne komme tilbage til Gud i hans celestiale rige. Og således kan det passende siges om Mormons Bog at den *indeholder evangeliets fylde – det „gode budskab"* – selvom man måske ikke i denne bog kan læse om alle de ordinanser der er nødvendige for ophøjelse.

Men lad os nu se på anden del af spørgsmålet – hvorfor oplyser Mormons Bog ikke om alle kirkens lærdomme?

En dygtig forfatter tænker på sine læsere og formålet med det han skriver, mens han skriver. Det er derfor vigtigt at vi forstår forfatternes formål med at skrive Mormons Bog, for at vi kan forstå hvorfor den indeholder det den gør, og hvorfor den ikke indeholder andre oplysninger.

De fire største skribenter (dem der indgraverede og/eller samlede) Mormons Bog er Nephi (98 sider), Jakob (16 sider), Mormon (ca 300 sider) og Moroni (knapt 50 sider). Alle disse fire forfattere kunne personligt vidne om Jesus Kristus. Nephi og Jakob fik be-

søg af den førjordiske Jesus Kristus (se 2 Nephi 11:2–3), og Mormon og Moroni fik besøg af den opstandne Jesus Kristus (se Mormon 1:15; Ether 12:22–39). Moroni har også givet os Jareds brors vidnesbyrd om den førjordiske Kristus (se Ether 3:9–16). Således udgør disse fire brødre et stærkt vidnesbyrd om Kristi guddommelighed.

Alle disse fire skribenter antyder at hovedformålet med det de skriver er at føre folk til Kristus. Nogle af dem siger også at formålet med det de skriver er at virke som endnu et vidne om Bibelens lærdomme („en beretning om jøderne"). Ingen af dem siger *på noget tidspunkt* at de bringer *alle* evangeliets lærdomme og ordinanser. De nævner faktisk ofte at de kun vil skrive det som er nødvendigt for at tro på Kristus, det som de er blevet inspireret til eller som Herren har befalet dem at skrive (se 1 Nephi 19:2; 2 Nephi 28:2; 31:1, 32:7; Jakobs Bog 1:19; 3 Nephi 26:12; 30:1; Mormon 5:9–13; 8:1; Ether 8:20; 13:13).

Lad mig give nogle korte eksempler, og læg mærke til de fire skribenters kundskab om Kristus i følgende af deres udsagn:

Nephi: „Vi arbejder flittigt med at skrive for at få vore børn og vore brødre til at tro på Kristus . . .

Vi taler om Kristus, vi glæder os i Kristus, vi prædiker om Kristus, vi profeterer om Kristus, og vi skriver i overensstemmelse med vore profetier, for at vore børn kan vide, til hvilken kilde de kan se hen for at få forladelse for deres synder" (2 Nephi 25:23, 26).

Jakob: „Thi i denne hensigt har vi skrevet disse ting, for at I (læserne) kan vide, at vi havde kundskab om Kristus, og at vi havde håb om hans herlighed mange hundrede år før hans komme; og ikke alene havde vi håb om hans herlighed, men også alle de hellige profeter, som var før os" (Jakobs Bog 4:4).

Vi kan lære om dåbsprincippet i Mormons Bog. De andre ordinanser blev åbenbaret senere.

Mormon: „Vid, at I må komme til kundskab om jeres forfædre og omvende jer fra alle jeres synder og uretfærdigheder og tro på Jesus Kristus, at han er Guds Søn . . .

Omvend jer derfor og bliv døbt i Jesu navn og hold fast ved Kristi evangelium, som vil komme til jer, ikke alene i disse optegnelser, men også i de optegnelser, som skal komme til nationerne fra jøderne, hvilke optegnelser skal komme fra ikke-jøderne til jer.

Thi se, disse optegnelser (Mormons Bog) er skrevet i den hensigt, at I skal tro de andre (Bibelen); og dersom I tror de andre, så skal I få kundskab om jeres forfædre og ligeledes om de vidunderlige gerninger, som udførtes blandt dem ved Guds kraft" (Mormon 7:5, 8–9).

Moroni: „Og jeg formaner jer til at erindre disse ting; thi tiden kommer snart, da I skal vide, at jeg ikke lyver; thi I skal se mig for Guds domstol, og Gud Herren vil sige til jer: Forkyndte jeg jer ikke mine ord, som blev skrevet af denne mand? . . .

Ja, kom til Kristus og bliv fuldkommen . . .

Og atter, dersom I gennem Guds nåde er fuldkomne i Kristus og ikke fornægter hans kraft, da er I helliggjort i Kristus ved Guds nåde gennem Kristi blods udgydelse, hvilket er Faderens pagt til jeres synders forladelse, så I kan blive helligede og uplettede" (Moroni 10:27, 32–33).

Disse fire skribenter forstod også at det de skrev ville komme frem i de sidste dage i en periode med vantro, når den sande kirke var taget bort fra jorden (se 2 Nephi 25:3–23; 26:16–24; Jakobs Bog 4:4, 13–16; Mormon 8:25–35; Moroni 10:24–34). De har således fastslået at det var deres hensigt at hjælpe os med at komme til Kristus og den sande kirke, fremfor at forsyne os med alle de af evangeliets lærdomme og ordinanser, som vi kan få når vi bliver medlemmer af kirken.

Mormon har forklaret efter hvilken fremgangsmåde han forkortede pladerne, og han skrev at det ikke var muligt at nedskrive det hele: „Jeg kan ikke skrive en hundrededel af det, der angår mit folk" (Mormons Ord 1:5). Men han og de andre skribenter, som skrev de fleste plader, var trofaste overfor deres uforbeholdne mission – at vidne om Kristus.

Herren har sagt at han arbejder med menneskene ved at give dem „linie på linie, bud på bud, lidt her og lidt der" (2 Nephi 28:30). Så sent som den 6. april 1830, ved kirkens organisering, var der mange af de ordinanser, som vi har nu, der ikke stod til rådighed for kirkens første medlemmer. Mange oplysninger, som giver svar på ovenstående spørgsmål, blev for eksempel først givet i senere åbenbaringer:

1. I Lære og Pagter afsnit 76 står en masse oplysninger om de tre herlighedsgrader, og de blev først åbenbaret den 16. februar 1832.

2. De fleste lærdomme og anvisninger vedrørende vielser for tid og evighed er dateret til maj 1843 (afsnit 131) og juli 1843 (afsnit 132).

3. Profeten Joseph Smith fik først åbenbaret læren om åndernes førjordiske eksistens længe efter kirken var organiseret. Nogle af hans vigtigste udsagn om dette emne gav han ved kirkens aprilkonference i 1844 (se *Profeten Joseph Smiths Lærdomme*, s. 412–413).

4. Instruktionerne om dåb for de døde står hovedsageligt i afsnit 124 (januar 1841) og i afsnit 127 og 128 (september 1842).

Dengang Jesus Kristus gik på jorden fik han også selv evangeliet „linie på linie": „Han modtog ikke først hele fylden, men gik fra nåde til nåde, indtil han fik hele fylden.

Og således blev han kaldt Guds Søn, fordi han ikke fra begyndelsen havde modtaget hele fylden" (L&P 93:13–14).

Herren har, om princippet i at lære linie på linie og bud på bud, sagt:

„Jeg giver jer disse ord, for at I må vide og forstå, hvorledes I skal tilbede, og hvad I tilbeder, at I kan komme til Faderen i mit navn og i rette tid modtage af hans fylde . . .

Og ingen kan modtage en fylde uden at holde hans bud" (L&P 93:19, 27).

I henhold til disse principper er en levende profet berettiget til at modtage Herrens sind og vilje for den sande kirkes medlemmer, gennem Helligåndens kraft (se L&P 68:4). Denne tanke er også kommet til udtryk i den 9. trosartikel: „Vi tror alt, hvad Gud har åbenbaret, hvad han nu åbenbarer, og vi tror, at han endnu vil åbenbare mange store og vigtige ting angående Guds rige."

Disse lærdomme svarer til profeten Joseph Smiths udtalelser om at evan-

geliets principper er „i overensstemmelse med den hellige skrift og Mormons Bog og den eneste måde, hvorpå mennesket kan komme ind i det celestiale rige" (*Profeten Joseph Smiths Lærdomme*, s. 18). Når der står at Mormons Bog indeholder evangeliets fylde betyder det at bogen indeholder de befalinger vi er nødt til at adlyde for at være værdige til at træde ind til Gud i det celestiale rige. □

Spørgsmål:
Ifølge visse skriftsteder i Mormons Bog ser det ud som om at der kun er én Gud og at han kun er en ånd. Hvordan kan vi forklare det?

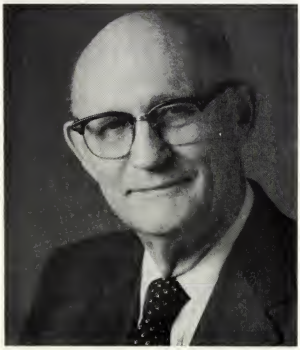

Svar:
Roy Doxey,
kontorassistent for De tolvs Råd og emeritus dekan ved religionsfakultetet på Brigham Young universitetet.

Det sker somme tider at nogle af Mormons Bogs læsere bliver bekymrede, fordi de synes at nogle af skriftstederne er imod SDH-læren om guddommen. Men når vi læser disse skriftsteder i deres rette sammenhæng, sammen med de lærdomme som findes i bogen, opdager vi at Mormons Bog faktisk lærer at Gud Faderen, hans Søn Jesus Kristus og Helligånden er tre særskilte personer, og at Faderen og Sønnen ikke er åndelige personer.

Findes der mere end én Gud? Dette spørgsmål bliver ofte stillet af folk som læser Alma kapitel 11, hvor Zeezrom, en kritikker, strides med missionæren Amulek:

„Zeezrom var en mand, der var dygtig til djævelens anslag, så han kunne fordærve det, der var godt; derfor sagde han til Amulek: Vil du besvare det spørgsmål, jeg vil stille dig?

Og Amulek sagde til ham: Ja, hvis det er i overensstemmelse med Herrens ånd, som er i mig; thi jeg vil ikke sige noget, der er i modstrid med Herrens ånd. Og Zeezrom sagde til ham: Se, her er seks ontier sølv, og alle dem vil jeg give dig, dersom du vil fornægte tilværelsen af et højeste væsen . . .

Og Zeezrom sagde til ham: Siger du, at der er en sand og levende Gud?

Og Amulek sagde: Ja, der er en sand og levende Gud.

Og Zeezrom sagde: Er der mere end een Gud?

Og han svarede: Nej.

Og Zeezrom sagde atter til ham: Hvorledes ved du disse ting?

Og han sagde: En engel har forkyndt mig dem" (Alma 11:21–22, 26–31).

Hvis vi skal kunne forstå Amuleks ord, må vi læse hele teksten. Det fremgår af historien at israelitterne (nephiternes forfædre) det meste af deres tid var parate til at acceptere et utal af ægyptiske og kana'anæiske afguder. Selv om det i Mormons Bog intet sted præciseres hvad det var de frafaldne i Zeezroms by, Ammonihah, gik ind for, så er der ingen tvivl om at nogle af de frafaldne nephiter på Almas tid dyrkede afguder – således som deres israelitiske forfædre gjorde. Da Alma, Amuleks missionærkammerat, var overdommer og højpræst i kirken, hjalp han kirkens medlemmer til at blive stærke og trofaste. Ikke desto mindre „hengav (de) sig til troldom . . . og afguderi" (Alma 1:32). Frafald var et sådant problem at Alma senere opgav sit dommerembede „for at han selv kunne gå ud blandt sit folk eller blandt Nephis folk og prædike Guds ord for dem" (Alma 4:19).

Mens Alma var missionær opdagede han at mange mennesker dyrkede afguder. Han fandt f.eks. ud af at folk i byen Zoram „forvendte Herrens veje, og at Zoram, der var deres leder, forledte folk til at dyrke stumme afguder" (Alma 31:1).

Dette er indholdet i den samtale som Alma og Amulek førte med Zeezrom. Udfra den betragtning er Amuleks svar nemt at forstå, og naturligvis rigtigt: Der er kun én „sand og levende Gud" – og han og hans guddom har intet til fælles med den skare af afguder som menneskene har opfundet.

Amulek vidste naturligvis at der er tre særskilte personligheder i guddommen, og at de har det samme formål. Han erklærede overfor Zeezrom at alle engang med tiden vil blive fremstillet for „Sønnen Kristi, Gud Faderens og den Helligånds domstol . . . hvilke er een evig Gud" (Alma 11:44). Eftersom Sønnen og Helligånden har det samme mål, den samme mission og herlighed som den „sande og levende Gud", så er disse tre i virkeligheden „een evig Gud".

Da Alma, efter Amuleks samtale med Zeezrom, kunne se „at Amuleks ord havde bragt Zeezrom til tavshed . . . åbnede han munden og begyndte at tale til ham og stadfæste Amuleks ord og forklare tingene yderligere eller forklare skrifterne videre, end Amulek havde gjort" (Alma 12:1). I Almas yderligere forklaring af tingene udlagde han begrebet om guddommen endnu tydeligere:

„Gud kaldte på menneskene *i sin Søns navn*, og dette var den plan til forløsning, som blev lagt, og han sagde: Dersom I vil omvende jer og ikke forhærde jeres hjerter, da vil jeg være barmhjertig mod jer *på grund af min enbårne Søn*.

Derfor skal den, der omvender sig og ikke forhærder sit hjerte, have krav på barmhjertighed *gennem min enbårne Søn*, til sygdernes forladelse" (Alma 12:33–34. Fremhævelse tilføjet).

Sandheden fremgår klart her af Alma og Amuleks samtale med Zeezrom

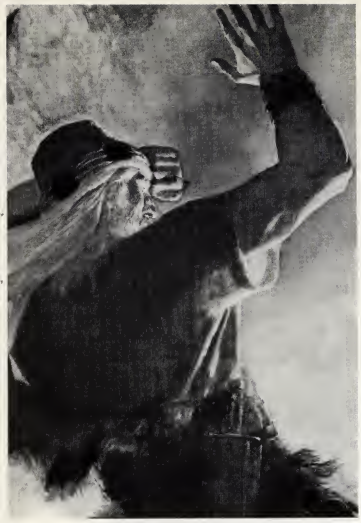

– Gud og hans enbårne Søn er to adskilte personer.

Det er interessant at det Amulek her siger om en „sand og levende Gud" er det samme som Paulus siger i en lignende sammenhæng. Vi ved „at der ikke er nogen afgud til i verden, og at der kun er én Gud.

Thi selv om der også er såkaldte guder, enten det nu er i himmelen eller på jorden – sådan som der jo er mange ‚guder' og mange ‚herrer'

så er der for os dog kun én Gud, Faderen, fra hvem alt er, og til hvem vi er skabt, og én Herre, Jesus Kristus, ved hvem alt er, og ved hvem vi er skabt" (1 Kor. 8:4–6). Amulek erklærede ligesom Paulus, at der kun er én Gud – Faderen. Men han vidner også om Herren, Jesu Kristi guddommelighed.

Andre steder i Mormons Bog skelnes der klart mellem Faderen og Sønnen. Umiddelbart før Kristus viste sig for nephiterne efter sin opstandelse, hørte folk f.eks. Faderens røst erklære: „Se, min Søn, den elskede, i hvem jeg har velbehag, i hvem jeg har herliggjort mit navn, hør ham." Så „rettede de blikket op mod himlen, og se, de så et menneske stige ned fra himlen" – Sønnen, Jesus Kristus (se 3 Nephi 11:7–8). Denne beretning ligner dem i Bibelen om Frelserens dåb og forvandling, dengang Faderen talte fra Himlene og anerkendte sin elskede Søn, som var på jorden (se Matt. 3:17; 17:5).

Det skildres også tydeligt i både Mormons Bog og Bibelen at guddommen er ét i hensigt. I Mormons Bog beder den opstandne Kristus:

„Fader, jeg beder ikke for verden, men for dem, som du har givet mig af verden, for deres tros skyld, at de må blive renset i mig, så at jeg må være i dem, som du, o Fader, er i mig, at vi må være eet, så jeg må blive herliggjort i dem" (3 Nephi 19:29).

I Bibelen refereres en lignende bøn, som Frelseren bad under sin mission i Palæstina (se Joh. 17:11, 21–22). Jesus bad ved begge lejligheder om at alle disciplene måtte være ét i hensigt, således som Faderen og han var ét i hensigt – men ikke bogstaveligt eller af ét kød.

Er Guds Søn den evige Fader? Zeezrom forsøgte at skabe forvirring i dette begreb ved at spørge: „Er Guds Søn den evige Fader?

Og Amulek sagde til ham: Ja, han er himlens og jordens evige Fader og alle tings Fader, som er i dem; han er begyndelsen og enden, den første og den sidste.

Og han skal komme til verden for at genløse sit folk; og han skal tage deres overtrædelser på sig, som tror på hans navn" (Alma 11:38–40).

I Mormons Bog står det tydeligt at selv om Jesus Kristus er Guds Søn, så er han på nogle måder også vor Fader. For det første er han denne jords Fader, eftersom han skabte den under Faderens ledelse. Kong Benjamin har for eksempel erklæret at Frelseren „skal kaldes Jesus Kristus, Guds *Søn*, himlens og jordens *Fader*, som *har skabt* alle ting fra begyndelsen" (Mosiah 3:8. Fremhævelse tilføjet).

Dette er ingen ny lære. Bibelens profeter har også vidnet om at Sønnen var himlens og jorden skaber. Johannes vidnede om at „alt er blevet til ved (ham), og uden (ham) blev intet til af det, som er" (Joh. 1:3). Paulus erklærerde at „i ham skabtes alt i Himlene og på jorden" (Kol. 1:16). Men det fremgår også klart at Sønnen handlede som Faderens repræsentant. Paulus skrev til efeserne at „Gud, skabte alle ting ved Jesus Kristus" (Ef. 3:9. King James' version).

Jareds bror så den førjordiske Kristi åndelige legeme – en særskilt personlighed.

Men Jesus Kristus er også på anden vis Faderen. Han bliver Fader til alle dem som accepterer evangeliet, fordi de adopteres gennem den pagt de indgår om et fornyet fællesskab med ham. Abinadi omtalte dette fællesskab da han talte om Jesu og profeternes afkom – „alle, som har givet agt på hans ord" (se Mosiah 15:10–13). Kong Benjamin tydeliggjorde også dette forhold: „Og på grund af den pagt, I har gjort," sagde han til en gruppe omvendte nephiter, „skal I kaldes Kristi børn, hans sønner og døtre; thi se, i dag har han født jer åndeligt; thi I siger, at jeres hjerter er forandret ved troen på hans navn; derfor er I født af ham og er blevet hans sønner og døtre" (Mosiah 5:7). Således blev Jesus Kristus Fader til de retfærdige, ved at adoptere dem.

Jesus Kristus er også Fader, fordi den evige Fader gav ham myndighed til at repræsentere ham. Den opstandne Kristus lærte nephiterne at de skulle bede til Faderen i hans navn, fordi han og Faderen er ét (se 3 Nephi 20:31, 35). Jesus lærte også sine disciple i Palæstina at „jeg og Faderen, vi er ét" (Joh. 10:30). Alligevel sagde han at „Faderen er større end jeg" (Joh. 14:28) og at „jeg er kommen i min Faders navn" (Joh. 5:43).

Er Gud en ånd? Nogle af Mormons Bogs læsere har spekuleret over to skriftsteder hvor Gud kaldes en „stor ånd". Men her er det også vigtigt at se skriftstederne i deres rette sammenhæng.

Da Ammon underviste den lamanitiske konge spurgte han: „Tror du, at der er en Gud?

og han svarede og sagde til ham: Jeg ved ikke, hvad det betyder.

Og da sagde Ammon: Tror du, at der er en stor ånd?

Og han sagde: Ja.

Og Ammmon sagde: Det er Gud" (Alma 18:24–28).

Da Ammons bror, Aaron, ved en anden lejlighed underviste Lamonis far, sagde kongen: „Er Gud den store ånd, som førte vore fædre ud af Jerusalems land?

Og Aaron sagde til ham: Ja, han er den store ånd, og han skabte alle ting, både i himlen og på jorden" (Alma 22:9–10).

I begge disse tilfælde accepterede Ammon og Aaron ganske enkelt kongernes definition på Gud som tilstrækkelig, indtil de kunne blive belært grundigere om sandheden, som de så kunne bygge videre på.

Men underviste missionærerne nu i falske lærdomme? Nej. Begge konger fik at vide at den „store ånd" – Jesus Kristus – skabte alt i Himlen og på jorden. Jehova, den førjordiske Jesus Kristus, *var* et åndeligt væsen på dette tidspunkt, og derfor var det passende at henvise til ham som en stor ånd, alle tings skaber.

Ud fra Mormons Bog kan vi lære hvordan Faderen og Sønnen virkelig eksisterer fysisk, og dermed fordrive enhver antagelse om at de er åndelige væsener. Da Jareds bror for eksempel så den førjordiske Kristi åndelige legeme, sagde Herren:

„Ser du, at du er skabt i mit eget billede? Ja, alle mennesker blev i begyndelsen skabt i mit eget billede.

Se, dette legeme, som du nu ser, er min ånds legeme, og jeg har skabt mennesket efter min ånds legeme, og som jeg ser ud for dig i ånden, således skal jeg vise mig for mit folk i kødet" (Mosiah 7:27).

Da den opstandne Kristus viste sig for sine disciple i Jerusalem og i Amerika, bad han dem stikke deres hænder i hans side og føle på naglegabene i hans hænder og fødder (se Joh. 20:27: 3 Nephi 11:14). Og som afslutning på sit besøg hos nephiterne, sagde den *fysisk opstandne Herre:* „Og nu går jeg til Faderen" (3 Nephi 27:28).

Selv om Mormons Bog er en forkortelse og ikke indeholder „en hundrededel" af det der kunne have stået i den (se Mormons Ord, 1:5), så indeholder den Jesu Kristi evangeliums fylde, og den sande lære om guddommen. □

Spørgsmål:
Jeg har hørt at det i virkeligheden ikke er Joseph Smith der har skrevet sin historie og at den er nedskrevet af sekretærer under hans ledelse. Hvis det er tilfældet, hvor pålidelig er den så?

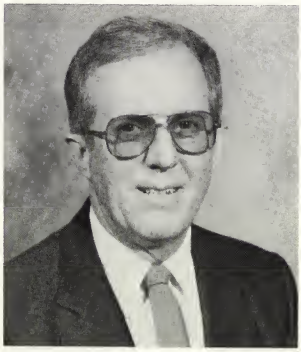

Svar:
Dean C. Jesse
senior-historiker ved Smith Institute for Church History, Brigham Young University.

Alle, som skriver historiske optegnelser, vil sætte sit personlige præg på dem, såvel som afspejle de omstændigheder under hvilke de er skrevet samt tidens skrivemetoder og regler.

Det første af *Kirkens Historie,* som bærer Joseph Smiths navn, dikterede han selv og det blev skrevet under hans ledelse, men færdigskrevet efter hans død i henhold til hans instruktioner. Det var profetens egne dagbogsoptegnelser, breve og andre dokumenter der blev samlet og anvendt som grundlag for *historien.* De som ikke tror at historien har rod i historiske kilder, fordi profeten ikke skrev den personligt, tager fejl. Historien *vil til stadighed være den vigtigste historiske kilde til beretningen om Joseph Smiths liv og om de første sidste dages hellige.*

Bogen behandler profetens lærdomme og aktiviteter temmelig nøjagtigt. Når vi ser på hvordan den blev fremstillet og de begreber der styrede historieskrivning på den tid, vil vi få mere at vide om historiens art.

En af de vanskeligheder Joseph Smith havde at kæmpe med var hans mangel på formel boglig uddannelse. Han skrev at det krævede opbydelsen af hele faderens families kræfter at forsørge familien, „derfor fik vi ingen skoleuddannelse . . . men lærte bare at læse, skrive og almindelig regning, og det var al den skolelærdom jeg fik" [1]. Det virkede som om profeten hele sit liv var bekymret over sin mangelfulde skoleuddannelse. I hans breve der endnu eksisterer, henviser han til sin „manglende evne til at tale flydende", sine begrænsede „evner til at meddele sig skriftligt" og „skrive rigtigt" [2].

Profeten var derfor afhængig af at andre skrev for ham. Man ved at over 25 skrivere har arbejdet for ham som sekretærer. Af disse var der ni som forlod kirken (typisk for de udfordringer som fandtes i disse år), og fire andre døde mens de arbejdede med denne vigtige skriveopgave.

Noget, der hæmmede arbejdet med optegnelserne meget, var de forfølgelser profeten og kirken var ude for. I de år historien blev skrevet måtte de sidste dages hellige flytte eller blev drevet tværs over to trediedele af det amerikanske kontinent. Disse ustabile forhold var skyld i at nogle af optegnelserne gik tabt og det gik også ud over dem der blev bevaret. Desuden blev profeten retsforfulgt og arresteret gentagne gange, og det afledte hans opmærksomhed fra historien.

Der gik otte år før manuskriptet til historien var nedskrevet i et tilfredsstillende format, så den kunne begyn-

de at udgives. Da Willard Richards overtog ansvaret som kirkens historiker i december 1842, var der kun skrevet 157 sider af en bog som til sidst kom til at rumme 2000 sider.

Den 1. marts 1842 begyndte historien at udkomme i afsnit i Nauvoos avis – *Times and Seasons*. Den 27. juni, da Joseph Smith døde, havde man kun nået at skrive manuskript indtil den 5. august 1838, og havde kun udgivet til og med december 1831. Men det betydningsfulde kildemateriale til historien var intakt, så historien kunne færdiggøres. Kort før sin død skrev Joseph Smith: „Jeg har optegnelser over al min gerning og min fremgang for de sidste tre år, for jeg har har hele tiden haft dygtige og trofaste skrivere i min tjeneste. De har fulgt mig overalt og omhyggeligt nedskrevet min historie. De har skrevet hvad jeg har gjort, hvor jeg har været og hvad jeg har sagt" [3]. Nogen har sagt at profeten før sin død gennemgik det meste af det hans skrivere havde nedskrevet.

Kort før sin død, mens Joseph Smith sad i Carthage fængslet, bad han kirkens historiker, Willard Richards, som var sammen med ham, om fortsat at skrive hans historie [4]. Denne ældste Richards fortsatte med at skrive, og han havde ansvaret for optegnelserne og formuleringen af historien. Arbejdet fortsatte efter Joseph Smiths død, selv mens de hellige forberedte sig på at forlade Nauvoo for at drage mod Klippebjergene. De 674 sider som blev føjet til manuskriptet, af historien mellem profetens død og de helliges afrejse fra Nauvoo, var næsten lige så meget som det der var skrevet de foregående år.

Da kirkens optegnelser blev pakket sammen, inden rejsen mod vest i februar 1846, havde Willard Richards samlet historien helt til den 1. marts 1843. Men de oprivende år som fulgte gjorde det umuligt for ham at fuldføre værket. Efter bror Richards død i 1854 fortsatte George A. Smith og Wilford Woodruff arbejdet med historien. De gjorde sig alle mulige anstrengelser for at samle oplysninger, for at sikre sig at historien blev korrekt. Så sent som i 1845 blev der for eksempel sendt brev til de hellige med en indtrængende bøn om at alle, som havde noget som helst kendskab til „kendsgerninger, forhold, omstændigheder, hændelser, begivenheder eller forretninger", venligst skulle aflægge rapport om det [5].

I august 1856, atten år efter optegnelserne var påbegyndt, var historien omsider nået til beretningen om Joseph Smiths død. Hele manuskriptet blev oplæst for Det øverste Præsidentskab og andre vidner, som skulle godkende det.

Eftersom intet af manuskriptet til historien er skrevet med Joseph Smiths håndskrift, og ikke ret meget af teksten åbenbart er dikteret af ham, hvorfor skrev så de, der var ansat som skrivere, manuskriptet i første person, som om det var profeten selv der skrev? Det var Joseph Smith der valgte denne form, som var helt almindelig i det nittende århundrede, da han dikterede til sine skrivere i første person efter dagbogsoptegnelser som han selv og hans skrivere havde ført. Eftersom Joseph Smiths dagbog ikke var en fortløbende beretning om hans liv, måtte de der samlede historien udfylde hullerne udfra andre kilder (dagbøger, tidsskrifter, kirkens og borgerforeningers dagsordener og referater og avisartikler om datidens verdensbegivenheder), og ændre indirekte tale, som hvis Joseph Smith selv havde skrevet det. Det var ikke ualmindeligt for journalister på den tid, at supplere med detaljer som manglede, for således kunne begivenheder sættes sammen, så stoffet blev mere flydende.

Når man læser andre bøger fra den tid kan man se at det var måden at skrive historie på dengang. Den amerikanske måde at skrive og redigere historie på i den nittende århundrede var helt anderledes end i dag. I 1837 betragtede man for eksempel Jared Sparks som „den første og største indsamler af dataer til nationale optegnelser", da han redigerede de tolv bind af *Writings of George Washington*. Da hans værk senere blev sammenlignet med de originale manuskripter, opdagede man at han havde afskrevet noget fra breve, udeladt eller ændret fornærmende afsnit og ændret på udtryk som virkede ukorrekte eller kejtede.

Da Lyman E. Butterfield gennemgik historien som var redigeret i De forenede Stater, bemærkede han at det ikke var ualmindeligt tidligere at ændre på tekst og skrive ny tekst, tro mod forfatterens tanker, og at man sjældent lod originalteksten tale for sig selv [6]. *History of the Church* er skrevet som det var almindeligt at skrive litteratur og historie på den tid.

En af de udfordringer som de, der samlede historien, var udsat for, var at de skulle fremstille profetens taler og lærdomme. Eftersom ingen af Josephs skribenter i hans tid kunne stenografere, blev det han sagde nedskrevet almindeligt. Meget af det var referater der var skrevet lige ud af landevejen og velsammensat, så det blev skrevet i historien næsten som det var. Men i nogle tilfælde var det nødvendigt at rekonstruere en tale udfra korte notater og usammensatte tanker. George A. Smith redigerede omhyggeligt sit arbejde, og da han var færdig, blev hver tale oplæst for Det øverste Præsidentskab og De tolvs Kvorum – nogle af disse ledere havde oprindeligt selv hørt talerne. Deres tilføjelser var uvurderlige. Dette er uden tvivl en garanti for at referaterne af Joseph Smiths lærdomme er korrekte, men de afspejler ikke så nøjagtigt hans personlighed og talemåde, som en ordret rapport ville have gjort.

Når man gennemgår *historien* kan man tydeligt se hvad der er hentet fra noget som Joseph Smith selv har nedskrevet. Det afspejler tydeligt hans kærlige og varme ånd. Følgende uddrag stammer for eksempel fra noget som Joseph Smith selv skrev i sin dagbog i 1835:

„23. september. Jeg var hjemme for at nedskrive velsignelser for mine allerkæreste brødre, men blev forhindret af en mængde besøgende. Herren har velsignet vore sjæle i dag, og Gud give at han fortsat vil være barmhjertig mod min husstand i denne nat, for Kristi skyld. I dag har jeg af hjertet ønsket at bror Ezra Thayer måtte blive frelst. Bror Noah Packard kom også hjem til mig og lånte komiteen et tusinde dollars, til hjælp for opførelsen af

Herrens hus. Åh! må Gud velsigne ham hundrede fold, også med det jordiske, for denne retfærdige gernn husstand i denne nat, for Kristi skyld. I dag har jeg af hjertet ønsket at bror Ezra Thayer måtte blive frelst. Bror Noah Packard kom også hjem til mig og lånte komiteen et tusinde dollars, til hjælp for opførelsen af Herrens huttige" [7].

Historien vil til stadighed være den vigtigste informationskilde til profetens og de første sidste dages hellige liv. Den er pålidelig, eftersom Det øverste Præsidentskab og De tolvs Kvorum har gennemgået den, og nogle af dem har selv deltaget i de historiske begivenheder. Det bør være almindeligt kendt at profeten Joseph Smiths åbenbaringer, som står i Lære og Pagter, også findes i *History of the Church* og at de bestemt er sande og pålidelige. □

Fodnoter

[1] Joseph Smith („Autobiography", 1832), Kirtland Letter Book, s. 1, manuskript.

[2] Breve til Moses Nickerson, 19. november 1833; til Emma Smith, 6. juni 1832. Originalerne findes i Chicago Historical Society, Chicago, Illinois og til Emma Smith, 21. marts 1839.

[3] Tale holdt af Joseph Smith, 26. maj 1844, rapporteret af Thomas Bullock. Udgivet i Joseph Smith: *History of the Church*, 6:409.

[4] George A. Smith til Wilford Woodruff, 21. april 1856.

[5] Manuskript til History of the Church, november 1845.

[6] L. H. Butterfield and Julian Boyd: *Historical Editing in the United States* (Worcester, Massachusetts: American Antiquarian Society, 1963), s. 19, 24–25.

[7] *History of the Church*, 2:281.

Nogle tanker om personlig frihed

Robert M. Wilkes

Iden lille gade hvor jeg bor, bor også en lille dreng som vi kalder fortovets konge. Denne lille dreng farer rundt i nabolaget på sin lille sort-gule racercykel af plastik, mens han lever i sin egen fantasiverden med heltegerninger. Noget af det bedste han ved er at køre baglæns op mod sin families hus – og derpå af alle kræfter drøne ud på vejen – og det er farligt. Så drejer han cykelstyret omkring og kører med fuld fart tilbage igen. De omkringboende kan ikke undgå at høre ham.

Hans forældre forstår sikkert bedre end han hvor farligt det er, og de har bønfaldende advaret ham. Men for nylig syntes hans far at hans lille søn trængte til en alvorlig irettesættelse, for at hjælpe ham til at forstå hvor farligt det er at køre ud på gaden. Drengen løb ind i huset, mens han snøftende råbte:

Hvis vi ikke spiller klaver vil vi helst tro at vi ikke gør det fordi vi ikke ønsker det. I virkeligheden spiller vi ikke, fordi vi ikke har frihed til det.

„Jeg må slet ikke have det spor sjovt for jer."

Netop sådan forekom det en 4-årig. Men hvor var det dog forkert. Hans forældre ville ikke forhindre ham i at have det morsomt. De ville bare forhindre ham i at komme til skade – eller måske dø. For ham var frihed at han stort set kunne gøre som han havde lyst, uden restriktioner eller andres indgriben.

Jeg kender en anden lille dreng. Han kom en dag for længe siden hjem fra skole og så der stod et lejet klaver derhjemme. „Hvad skal det klaver her?" spurgte han sin mor.

„Det er til dig," svarede hun.

„Til mig?" spurgte han. „Hvorfor til mig?"

„Fordi du skal lære at spille klaver," svarede hun.

Han havde ikke lyst til at lære at spille klaver. Men hun havde allerede truffet aftale med en spillelærer.

Den lille dreng fik sine første klavertimer. En dag spurgte hans mor: „Hvordan gik det så til klavertimen?"

Han sagde: „Godt. Jeg klarer mig helt godt."

„Det lyder interessant," sagde hun, „jeg har lige talt med din spillelærerinde og hun har ikke set dig længe." Nu var han opdaget. Han vidste ikke hvilken straf han ville få, men han vidste at det ville blive slemt. Så sagde hans mor: „Nu får du ikke lov at gå til spil længere, bare for det."

Han forsøgte at se ud som om det var en straf, men inderst inde var han glad for hendes beslutning. Han tænkte: *Mor, du valgte den helt rigtige straf. Den håber jeg du vil benytte dig af noget oftere.* Han følte sig helt lettet om hjertet. Han var nu fri for at øve sig, fri for at gå til spil, fri for at blive irettesat, den daglige rutine – fri for alt det som han syntes begrænsede hans frihed.

Da han blev voksen sad han en dag i kirken til et møde, hvor en dame skulle synge solo. Da hun gik op for at synge, gik hun først hen til talerstolen og sagde: „Min akkompagnatør kunne ikke komme i dag, så nu mangler jeg en som kan spille til min sang." Hun så ud over forsamlingen og fik øje på en mand som underviste i klaverspil. „Vil du akkompagnere mig?" spurgte hun ham. Manden kom frem og hun gav ham noderne.

Min ven, som havde sagt nej til at få undervisning i klaverspil, overværede dette og tænkte: *Hvad skulle jeg have gjort hvis hun havde bedt mig? Hvis hun havde gjort det ville jeg kun have haft frihed til at svare ét: Nej.* Pludselig blev han klart over at det han havde troet var den største form for frihed i livet – da hans mor sagde: „Så må du ikke gå til spil længere" – i virkeligheden betød at han blev bundet og ikke fri. Som han sad der til kirkemødet kunne han meget vel have følt det som om han havde håndjern på, for han kunne ikke spille klaver, selv om han gerne ville. Den anden mand havde sin frihed. Han kunne vælge om han ville spille eller lade være. I den sidste ende er frihed mere et spørgsmål om evner og dygtighed end om tilladelse.

Vi tror altfor ofte på myten om at vi

har frihed til at gøre som vi har lyst. Det er rigtigt at de fleste af os har frihed til at udvikle enhver evne og færdighed vi ønsker, men indtil vi har udviklet dem forbliver vi bundne af vores manglende evner. Jeg er bange for at selv i lande med politisk frihed er der mange af os der lever i trældom. Vi misforstår frihedens princip, og derfor lever vi med vore begrænsede evner, hvorfor vi har færre valgmuligheder. Vi siger til os selv at den eneste årsag til at vi ikke gør visse gode, produktive gerninger, er at vi ikke har lyst til det. Hvis vi for eksempel ikke kan spille klaver, vil vi helst tro at det er fordi vi ikke har lyst. I virkeligheden spiller vi ikke, fordi vi ikke har frihed til det. Husk på at dersom vi kun frit kan vælge én ting – nemlig ikke at spille – så er vi faktisk ikke frie.

De kendte skriftsteder i 2 Nephi om „modsætninger", handler om den form for frihed som jeg taler om her.

„Thi det er nødvendigt, at der er en modsætning i alle ting. Hvis det ikke var så, . . . kunne retfærdighed ikke finde sted, ej heller ugudelighed og hverken hellighed eller elendighed, hverken godt eller ondt. Og alle ting måtte følgelig være en sammenblanding i et; om der derfor skulle være et legeme, måtte det nødvendigvis forblive som

En 4-årig forstår ikke at hans forældre forsøger at hindre ham i at komme til skade, når de giver ham regler, og ikke for at ødelægge glæden for ham.

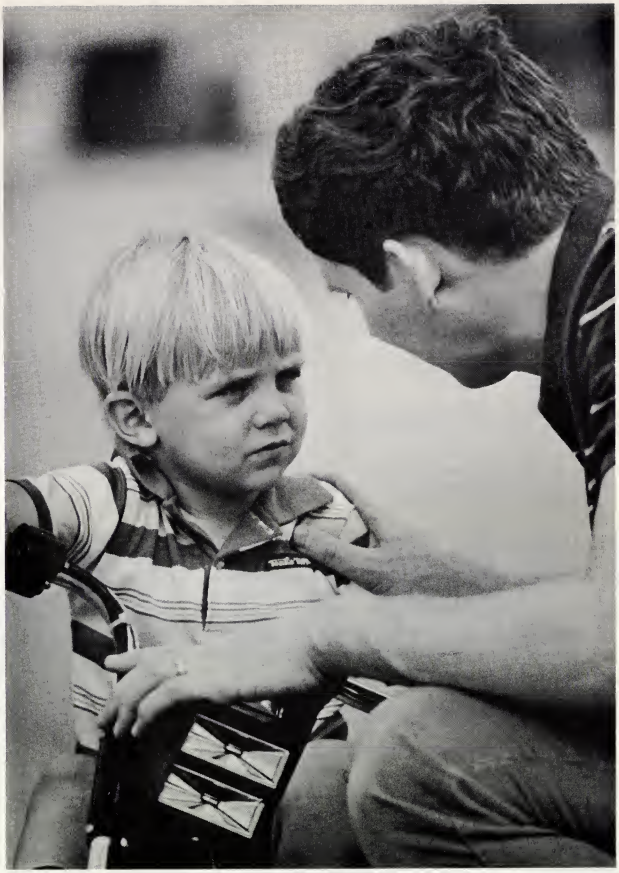

Fotograferet af Marty Mayo

dødt og ville hverken have liv, død eller forkrænkelighed, og hverken lyksalighed eller elendighed, hverken følelse eller ufølsomhed" (2 Nephi 2:11).

Vi lærer desuden i dette kapitel om faldet og forsoningen, det der skal til for at menneskeheden kan blive fri.

„Og se nu, dersom Adam ikke havde overtrådt, ville han ikke være faldet, men ville være forblevet i Edens have. Og alle ting, der var skabt, måtte være forblevet i den samme tilstand, som de var i, efter at de var blevet skabt, og de måtte have været til for evigt og været uden ende.

Og de ville ingen børn have fået, men ville være forblevet i en uskyldig tilstand og ingen glæde nydt, for de kendte ikke til sorg og havde ikke gjort noget godt, for de kendte ikke til synd" (2 Nephi 2:22–23).

Således er frihed kun at være *fri for* – fri for indblanding, restriktioner, ansvar – selv om der selvfølgelig er ting vi ønsker at være fri for. Men den største frihed, Guds frihed, er frihed *til at handle*. Spørg dig selv: „Hvad har jeg frihed til?" I Edens have vidste Adam og Eva hvad det ville sige at være *fri for*. De var fri for alt ubehag og jordisk smerte. Men de måtte forlade dette idylliske sted og ud i den kolde og ensomme verden, for at få frihed til at *handle*.

Vi, der har så mange muligheder, bør hele tiden spørge os selv: „Hvad har jeg frihed til at gøre i dag, som jeg ikke kunne gøre for et år siden? Hvilken ny evne har jeg tilegnet mig?" Mange af os bruger vore kræfter på at flygte fra friheden i stedet for at favne den. Jeg synes ikke dette år har været meget værd for jer, hvis I ikke inden året er slut er mere frie, eller har fået flere evner. Hvad er I blevet frie til at gøre? Hvilke nye valgmuligheder har I fået? Husk hvad Frelseren sagde til sine disciple om frihed: „Og I skal forstå sandheden, og sandheden skal frigøre jer" (Joh. 8:32).

Meget ofte er frihed også noget vi skal samle sammen til. Somme tider vil vi helst løbe fra det vi har samlet sammen,

fordi vi tror at det er frihed. For et par år siden kørte jeg en sen eftermiddag op i bjergene med min ladvogn, for at hente noget brænde. Bjergvejen var dækket af sne og jo højere jeg kom op jo dybere blev sneen. Det varede ikke længe før jeg nåede langt op, og i samme øjeblik jeg kørte ud i vejsiden sad jeg fast. Jeg flyttede flere træstammer der lå foran hjulene, men kunne stadig ikke flytte vognen. Nu var det ved at blive mørkt. „Måske kommer der nogen forbi," tænkte jeg. „Mens jeg venter kan jeg lige så godt samle lidt brænde." Det varede ikke længe før jeg havde et helt læs brænde, men der var stadig ikke kommet nogen. „Nå, ja," tænkte jeg, „Så må jeg hellere begynde at gå."

Men inden da besluttede jeg mig til endnu engang at forsøge at flytte bilen. Jeg satte vognen i gear og ganske langsomt, men sikkert begyndte den at trille baglæns ned ad vejen. Brændelæsset havde givet vognen drivkraft. *Det som den ikke kunne klare uden læs, kunne den klare med læsset.*

Vi må ikke gå tomme omkring. Vi bruger tit altfor mange kræfter på at slippe for vore byrder. Det er en misforståelse at for meget arbejde altid knuser vores frihed. Somme tider er problemet ikke at vi har for meget at bestille, men at vi ikke har nok, og derfor sættes vi i gear uden at have nogen som helst drivkraft. Friheden har vi faktisk først når vi har læsset.

Ofte er det frihed at få afslag. Da jeg var dreng og min far sagde at jeg skulle gøre et eller andet, sagde han det somme tider på en måde, som jeg dengang ikke forstod, men som jeg nu værdsætter meget. „Jeg siger nej én gang," sagde han, „for så kan jeg sige ja tusindvis af gange."

Gud er den største af alle, af én grund, han er den der har størst frihed af alle. Og han har bedt os om at blive som ham. Han siger engang imellem til os alle: „Nej, det må du ikke." Men dette *enkle nej* skal til, for at skabe muligheder for at sige *ja* tusindvis af gange.

Må vi allesammen udvikle et ønske om at få den frihed der sætter os i stand til at *handle*. Må vi aldrig nogensinde glemme at frihed til ingenting at gøre kan være den mest ynkværdige og smertelige og sørgelige form for trældom. Vi er her for at anvende alle vore kræfter på at erhverve os guddommelige egenskaber og evner. Må vi havde visdom til at gribe denne mulighed med begejstring. □

Robert M. Wilkes er formand for Recreation Education Department ved Ricks College, Rexburg, Idaho, og far til seks børn. Han var indtil for nylig stavspræsident for sin stav.

En tilfordnet præsts myndighed

Victor W. Matthews

For mange år siden boede min bror, LeRoy E. Matthews, og hans familie i en by hvor staten havde et hospital.

En dag blev Roy kaldt hen på hospitalsdirektørens kontor til en kort samtale. Direktøren forklarede at han efter nærmere overvejelse havde besluttet sig til at bede Roy være tilforordnet præst ved hospitalet det kommende år. Han forklarede endvidere at det i mange år havde været en regel at hospitalet udnævnte forskellige præster efter tur hvert år fra kirkerne i området. Indtil da havde det været præster fra andre kirker som var blevet udnævnt, selv om ca. 50% af byens indbyggere var sidste dages hellige.

Roy sagde til direktøren at han følte det som en ære og med glæde ville acceptere udnævnelsen.

Men et par dage senere blev Roy atter kaldt hen på hospitalsdirektørens kontor, hvor han fik at vide at præsterne i området var imod udnævnelsen. De understregede at de intet personligt havde imod Roy Matthews, men de var meget oprevet over at man havde udnævnt ham til tilforordnet præst, fordi han „ikke engang var indviet".

Hospitalsdirektøren spurgte Roy om han havde et dokument der påviste at han virkelig var præst. Roy sagde at han ville gå hjem og komme tilbage indenfor en time med de nødvendige oplysninger.

Kort efter kom Roy tilbage til kontoret og overrakte direktøren et kort, hvorpå der var trykt hans præstedømmemyndighed i lige linie, med de brødres navne som i tidens løb havde overdraget ham embeder i præstedømmet. Direktøren læste omhyggeligt kortet og spurgte: „Roy, mener du dermed at du kan føre din myndighed helt tilbage til Herren?"

„Ja, doktor, det kan jeg," svarede han.

Direktøren gav udtryk for sin glæde og forbavselse, og spurgte om han måtte beholde kortet et par dage. Det gav Roy ham naturligvis lov til.

Senere på ugen blev Roy atter kaldt hen på kontoret, hvor direktøren forklarede at han havde haft et møde med præsterne, og spurgt dem om de kunne fremvise noget i lighed med dette kort.

Deres eneste svar var at de var uddannet og indviet på et præstekollegium.

Roy fik udnævnelsen uden yderligere protester. □

Velsignelserne ved at dele evangeliet med andre

Ældste Carlos E. Asay

I Det gamle Testamente kan vi læse om dengang den syriske konge erklærede Israel krig. To gange indledte den syriske hær et bagholdsangreb og var sikker på at sejre. Men sejrene udeblev. Elisa, der var en Guds mand, advarede den israelske konge og afslørede hvor syrerne lejrede sig.

Da den syriske konge opdagede at det var Elisa der var årsag til hans nederlag, sendte han spioner ud for at finde profeten. Han havde fået at vide at Elisa befandt sig i en by der hed Dotan. Han sendte en stor hærstyrke med heste og vogne af sted for i ly af natten at omringe Dotan og byens indbyggere, i håb om at få taget Elisa til fange.

Elisa og hans tjenere stod meget tidligt op den næste morgen, og opdagede at fjenden havde omringet dem. Den rædselsslagne tjener udbrød: „Ak, herre, hvad skal vi dog gribe til?" Elisa svarede: „Frygt ikke, thi de, der er med os, er flere end de, der er med dem!" Derpå bad Elisa og sagde: „Herre, *luk hans øjne op,* så han kan se!" Den unge mands øjne blev åbnet og han så at „bjerget var fuldt af ildheste og ildvogne rundt om Elisa" (se 2 Kong. 6:8–18. Fremhævelse tilføjet).

Jeg har en mistanke om at der er tidspunkter for sidste dages hellige (både unge og ældre), hvor de synes der er grund til at spørge sig selv: „Skulle jeg sige ja til den kaldelse? Bør jeg sidde i nogen stilling?" De har, ligesom Elisas tjener, et begrænset syn for sagen. Deres øjne er endnu ikke blevet åbnet, så de kan se perspektivet og velsignelserne ved at tjene Gud og deres medmennesker til hver en tid. Derfor stiller de sig udenfor og spekulerer på om de nu skal engagere sig.

Jeg vil også bede for jer og for alle vore vordende missionærer at Gud vil åbne jeres øjne, ligesom Elisa bad for sin rædselsslagne tjener, at han vil lade jer se og opfatte ånden i missionærgerningen. Jeg beder til at I klart vil kunne fornemme behovet for at I vil optage sandheden i dens fulde omfang, og indbyde alle mennesker til at komme til Kristus. Jeg beder til at I indtrængende må fornemme en levende profets bøn om flere missionærer, og at I vil fange en gnist af den himmelske kraft der ligger i og omkring dette arbejde, således som Elisas tjener gjorde det.

Profeten Alma belærte om at Gud „giver menneskene (mænd og kvinder) efter deres ønske . . . efter deres vilje" (Alma 29:4). Jeg tror på at det er et sandt princip. Hvis vort ønske om noget er stærkt nok, og vi af hele vort hjerte forsøger at opnå det, så vil vi sandsynligvis også få det – fordi vor beslutsomhed og viljestyrke opbyder indre styrke og fortjener himmelsk hjælp.

Jeres ønske om og vilje til at yde et stykke arbejde vil måske også øges, dersom I mere fuldstændig forstod velsignelserne ved at missionere. Gud åbenbarer ofte befalinger og velsignelser på samme tid. Han åbenbarede for eksempel visdomsordet i form af en række befalinger, men samtidig nævnede han en lang række velsignelser ved at adlyde befalingerne. Jeg vil gerne tale om nogle af de velsignelser der er forbundet med at arbejde som fuldtidsmissionær. Jeg kan ikke opremse det hele, for der er så mange velsignelser at jeg ikke kan tælle dem, men jeg vil fortælle om nogle af dem der ser ud til at være mest almindelige.

Før jeg taler om disse velsignelser, så lad mig tilføje et advarselsord. På et kritisk tidspunkt i Joseph Smiths mission, fik han disse advarselsord: „(Du) må ikke have noget andet formål med at få pladerne end at herliggøre Gud, og du må ikke lade dig påvirke af noget andet motiv end ønsket om at opbygge hans

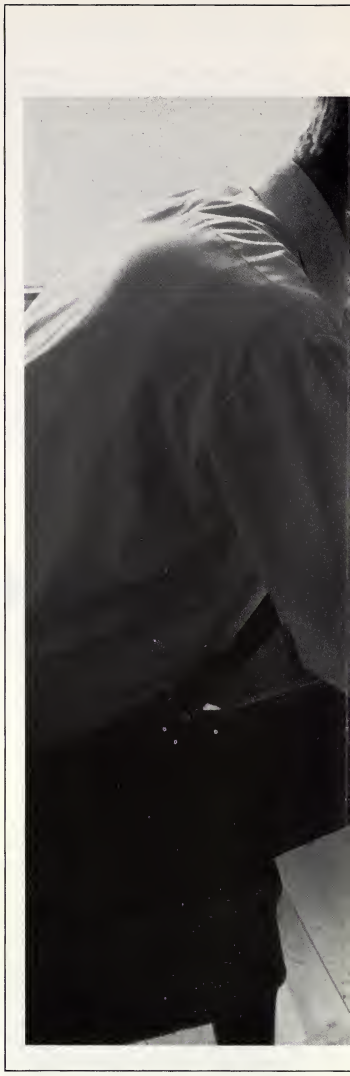

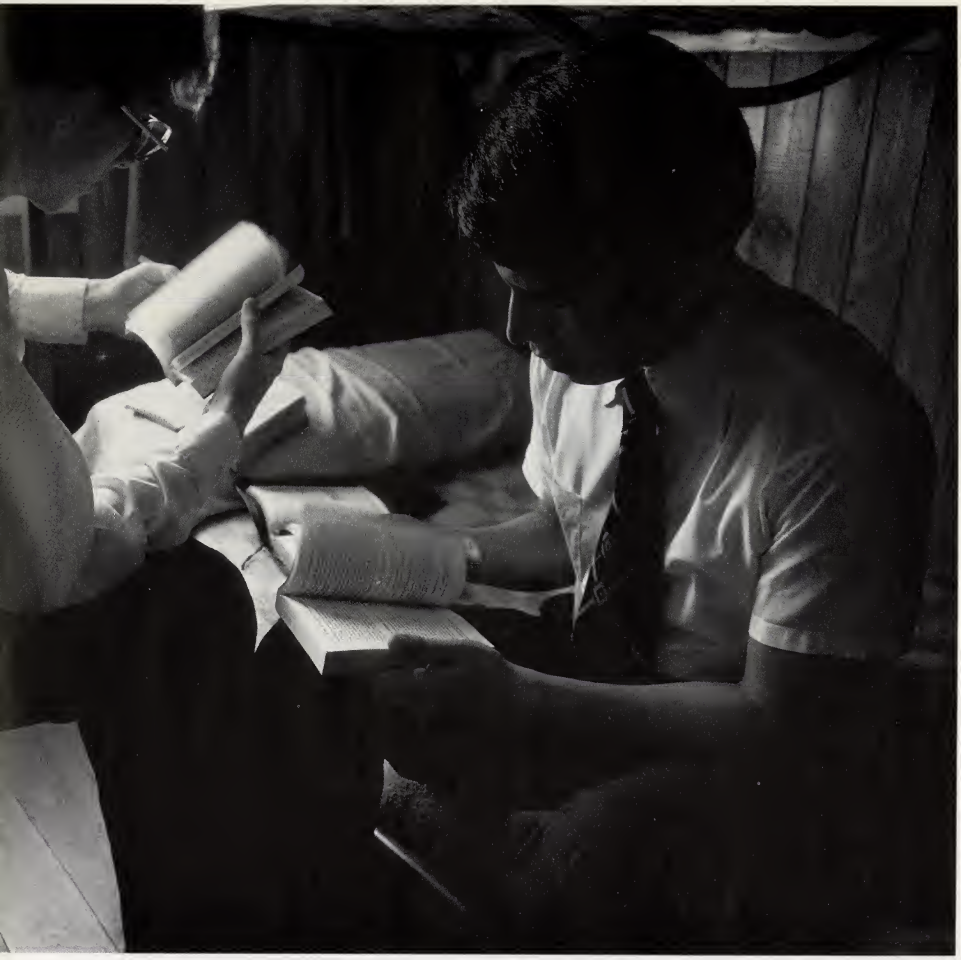

rige" (Joseph Smiths Skrivelser 2:46). Profeten Joseph blev med andre ord advaret mod at nære selviske motiver til at udføre sit guddommelige arbejde. Selviske motiver harmonerer ikke med Frelserens liv og lærdomme. Uselviske motiver vil på den anden side gøre indsatsen ren og uskyldig, og derved indbyde Ånden. Hvis vi i vor uselviskhed glemmer os selv, fordyber os i denne hellige kaldelse og forsøger at frelse sjæle, vil vi opnå massevis af uventede velsignelser eller fordele henad vejen. Her er blot nogle få.

Glæde

Vi kender alle det skriftsted hvor der står: „Og om det skulle ske, at I måtte arbejde hele jeres liv med at råbe omvendelse til dette folk og kun førte een sjæl til mig, hvor stor skal da ikke jeres

glæde være med ham i min Faders rige!" (L&P 18:15).

Den glæde man opnår i denne forbindelse er ikke flygtig eller en midlertidig fornøjelse – det er en dyb og varig lykke. Præsident Heber J. Grant vidnede: „Jeg har oplevet flere glæder i missionsmarken end nogen sinde før eller siden. Menneskene er til for at kunne nyde glæde, og de glæder jeg fik i missionsmarken overgik enhver anden jeg nogensinde har oplevet andre steder." (Improvement Era, oktober 1936, s. 659). Dette kommer fra en mand som rejste verden rundt og som har deltaget i næsten enhver afskygning af arbejdet for evangeliet.

Jeg vil gerne bede jer alle læse om Ammons glæde ved at reflektere over sine missionæroplevelser. Ammon sagde blandt andet: „Min glæde er fuldkommen, ja, mit hjerte er fyldt med glæde, og jeg vil fryde mig i min Gud . . . jeg kan slet ikke give udtryk for, hvad jeg føler" (Alma 26:11, 16). En ubeskrivelig glæde!

Fred i samvittigheden

Fred i samvittigheden er en stille, rolig følelse, og den skænkes et menneske som gør det rigtige på det rette tidspunkt af de rette årsager. Når vi fejler eller skader andre, bliver ånden urolig. Når vi handler ret og godt, har ånden ro. Samvittigheden kan kvæles når man med vilje er ulydig, men den kan også blive følsom hvis man adlyder af egen fri vilje. Jeg tror at vi allesammen kan leve næsten uden at begå fejltrin, hvis vi giver samvittighedens stemme ordentlig næring.

Vi ved alle sammen at det forventes at enhver sidste dages hellig missionerer, og at en levende profet så inderligt har bedt om flere missionærer, blandt andet at alle værdige unge mænd bliver missionærer. Det er en kendsgerning som har brændt sig fast i vore tanker og sind. Vi ved at det er rigtigt. Derfor vil vi ikke have fuldstændig fred i samvittigheden før vi har adlydt befalingen, adlydt kaldet og udført arbejdet.

Ældste George Albert Smith sagde at denne forpligtelse „vil give de trofaste, dem der udfører det som pligten kræver, en fred og en lykke som overgår al forstand, og når deres livsværk er endt, vil de, når tiden er inde, kunne stå frem for deres Skaber og blive accepteret af ham på grund af det de har gjort" (Conference Report, apr. 1922, s. 53).

Stadig større kundskab om evangeliet

Missionærerne har fået besked på at studere to timer om dagen – en time alene og en time sammen med kammeraten. Hvis en missionær følger den godkendte studieplan for missionærer, vil han få læst Mormons Bog, Det nye Testamente, Lære og Pagter og noget af Det gamle Testamente adskillige gange. Han kommer endvidere til at studere fundamentale evangeliske emner i dybden, efterhånden som han lærer missionærlektierne og de dermed forbundne lærdomme. Når missionærer gentagne gange giver disse lektier, får de yderligere mulighed for at lære, da de hen ad vejen skal besvare spørgsmål og argumentationer. Man lærer faktisk ikke sin lektie rigtigt før man selv har undervist i den. Ja – en mission er virkelig skolen, hvor man lærer evangeliet, ja, endog profeternes skole.

Større tro

Ældste James E. Talmage har beskrevet troens væsen på to måder – nemlig dels som en „slags ligegyldig samtykke" og dels som en „ansporende, levende og virksom tro" der fører til gode gerninger (*Trosartiklerne*, s. 92).

Nogle siger ja til en missionærkaldelse på grund af tro. De tror på at kirken er sand, de tror på at de skal tjene i kaldelsen. Men når de under deres mission beder for at finde mennesker de kan undervise, om hjælp til at undervise, og kæmper for at finde de rigtige ord og de rette måder at nærme sig folk på, ændres deres „blinde tro" omgående til en

ISBN 0107-2145

BØRNESTJERNEN Maj 1986

Skriftens giganter

Johannes Døber

Judy Stephan Smith

Maleri af Harry Anderson

En dag gjorde præsten Zakarias tempeltjeneste. Det var et stort privilegium for en præst at træde ind i helligdommen og brænde røgelse på alteret. Den opstigende røg repræsenterede de bønner som tilbedere opsendte til Gud. Jøderne havde i århundreder bedt for og set hen til at Messias, Jesus Kristus, skulle komme til jorden. Men der var ingen som helt præcist vidste hvornår han ville komme.

Mens Zakarias gjorde præstetjeneste kom en engel, som Gud havde udsendt, og stod foran ham for at give ham dette budskab:

„Frygt ikke, Zakarias! thi din bøn er hørt, og din hustru Elisabet skal føde dig en søn, og ham skal du give navnet Johannes.

. . . thi han skal blive stor i Herrens øjne. Vin og stærk drik må han ikke drikke, og allerede fra moders liv skal han være fyldt med Helligånden."

Derpå hørte Zakarias englen give denne dejlige meddelelse: „Selv skal han gå foran ham (Herren) i Elias' ånd og kraft . . . så han kan berede Herren et velskikket folk" (Luk. 1:13, 15, 17).

Hvor må Zakarias have jublet indvendig da han forstod at han og Elisabet, trods deres høje alder, ville få en søn og at han skulle være forløber for Jesus Kristus.

Der var mange forhindringer som skulle overvindes, før folk ville være parate til at tage imod Frelserens lærdomme når han kom. Der var visse religionsledere på dette tidspunkt, f.eks. farisæerne og saddukæerne, som elskede magt og prestige. De efterlevede moseloven meget nøje og fik folk til at gøre

Maleri som venligst er stillet til rådighed af Providence Lithograph Co.

det samme. Men de glemte ånden i loven og hvorfor den var givet – nemlig for at berede dem til Frelserens komme.

Rygterne, om at der var opstået en ny profet som underviste folk og døbte dem i Jordan floden, nåede disse religionsledere, og de blev meget bekymrede. De besluttede sig til at undersøge sagen og finde ud af hvem denne mand var.

Da de, som religionslederne havde udsendt, ankom til Jordanfloden, så de at en stor folkemængde havde forsamlet sig for at høre denne nye profets ord. Johannes talte magtfuldt og modigt. Han fortalte folk at Himmeriget var nær. Han tilskyndede dem til at omvende sig og lade sig døbe til syndernes forladelse.

Farisæerne og saddukæerne lyttede og har sikkert undret sig over at Johannes gik klædt som han gjorde. Hans tøj var ikke som de lækre, bløde kofter de selv gik klædt i, men lavet af kamelhår og skind, og det egnede sig bedst til et menneske som lever størstedelen af sin tid udendørs på øde steder.

Selv om Johannes gerne ville virke tiltalende på disse ledere, så bekymrede han sig ikke om sit udseende. Han talte med seltillid. Han fortalte dem ligeud at han ikke var Kristus, men at han var udsendt for at berede vejen for Kristus, således som profeten Esajas havde forudsagt. Han sagde også at når Jesus kom, ville de ikke alene kunne blive døbt med vand, men også med Helligånden.

Da udsendingene havde hørt hvad Johannes havde at sige, vendte de tilbage til deres ledere i Jerusalem og fortalte hvad de havde set.

Da Johannes den næste dag underviste ved Jordanflodens bred, kom Jesus til ham og bad om at blive døbt. Johannes følte sig ikke værdig til at døbe Jesus, men gjorde som han blev bedt om og førte Jesus ud i vandet. Da dåben var udført åbnedes Himlene og Johannes fyldtes med glæde. Han så „Guds Ånd dale ned som en due over ham" (Matt. 3:16), og hvile over over ham han netop havde døbt. Så hørte han vor himmelske Faders røst sige: „Denne er min Søn, den elskede; i ham har jeg velbehag" (Matt. 3:17).

Jesus bad Johannes om at blive døbt, selv om han ingen synder havde begået. Han ønsker at alle mennesker skal følge hans eksempel. De kan få tilgivelse for deres synder ved at lade sig døbe, og hvis de holder deres løfte om at efterleve Guds bud vil de modtage de store velsignelser som vor himmelske Fader har et stort ønske om at give dem.

Da Johannes en dag mødte Jesus, bar han vidnesbyrd for alle sine tilhængere: „Se Guds lam" (Joh. 1:29). Johannes ærede sin kaldelse og myndighed i det aronske præstedømme. Denne store profet forberedte mennesker på at modtage Jesus Kristus. Han ønskede at de skulle følge Frelseren, så de kunne modtage Helligånden og evangeliet i dets fylde, som Jesus ville komme med. □

Fløjtespilleren

Joyce B. Bailey

Manco krøb sammen med bøjede knæ og trak sin spidse strikhue ned over ørerne i et forsøg på beskytte sig mod kulden. Han var glad for at hans kulørte vævede poncho kunne dække hele hans krop. Den skarpe vind susede gennem dalen, og den førte sne med sig.

Manco skiftede utålmodigt stilling. *Hvornår mon far kommer?* tænkte han.

Han lovede det skulle være i dag. Drengen greb med sine stivfrosne fingre om bambusfløjten, som han havde stukket indenfor sit bælte om morgenen.

„Min søn," havde hans far sagt med et lille skævt smil om sin brede, vejrbidte mund, „her er den fløjte jeg har skåret til dig. I dag vil jeg lære dig at spille på den."

Manco gennemstrømmedes af glæde da han mindedes sin fars ord. Hans far hed Tupac og var den dygtigste fløjtespiller i området.

Manco holdt omhyggeligt øje med hvor familiens lamaer og andre dyr befandt sig på marken. Da han var sikker på at dyreflokken ikke kunne komme noget til, tog han fløjten frem, som han havde under ponchoen.

Tupac havde med den største omhu udskåret de små fingerhuller og mundstykket, mens han sad og lavede mad over ilden i deres hus højt oppe på bjergsiden. Han og hans familie dyrkede majs og kartofler på de stejle skråninger og han og Manco måtte klatre højere og højere op for hver dag, for at passe deres lille dyreflok.

Manco satte det blanke træ mod sine læber. Han ville gerne udsende et væld af toner – ligesom sin far – ud i den klare frostluft. Men han vidste at han ikke kunne. Han ville vente til Tupac kom tilbage og lærte ham at spille ordentligt. *Og,* tænkte han *en dag vil jeg blive den dygtigste fløjtespiller i Peru. En dag kan mine fingre flyve henover de små huller, og jeg vil spille lige så smukt som fuglene synger. En dag vil kvinderne græde når jeg synger*

sørgesange, ligesom da far spillede for Sinchi, der var kaldet til åndernes land.

Pludselig rejste Manco sig. Han kunne se en lille mørk plet på den hvide bjergkam over sig. Efterhånden som pletten blev større kunne drengen se sin fars røde hue mod sneens baggrund. Han gik med bøjet hoved for at beskytte sig mod den kolde blæst. Han kæmpede besværligt for ikke at blive blæst nedad bjerget.

Drengen kiggede hurtigt op og ned ad bjergsiden. Der manglede et af ungdyrene! Hvorfor havde han ikke lagt mærke til det noget før? Han havde ikke passet sin bestilling. Nu vidste han hvorfor hans far havde sådan et besvær med at komme ned af bjergsiden. Han kunne nu se den unge lama putte sig ind under faderens varme poncho.

Pludselig lød et kraftigt råb fra faderen. Hans ben eksede under ham. Han var blevet ramt af en lavine!

Sneen rutsjede henover faderens mørke skikkelse, og nu kunne Manco ikke se ham længere. Manco sprang afsted gennem klippedalen, som adskilte de høje bjerge. Det ville tage ham lang tid at komme op fra dalen og klatre op til det sted hvor hans far lå begravet i sneen.

Manco tænkte på at søge hjælp, men han vidste at tiden var kostbar. Hans far havde brug for hjælp *nu,* og Manco var den eneste på stedet.

Da drengen omsider nåede op i sneen følte hans arme og ben tunge som sten. Hans hænder blødte og hans syn var blændet af sved og svidende tårer. Hvis han nu bare kunne finde sin far, så ville han aldrig nogensinde mere skulke fra sin opgave.

Manco kunne ikke se sin far nogen steder, da han eftersøgte snemasserne og de nedfaldne materialer foran sig. Men vent – Manco kunne høre en sagte stønnen udover sit eget åndedræt. Hurtigt kravlede han højere op og lidt højere endnu. Nu kunne han se en stor, ujævn snedynge som bevægede sig ganske lidt. „Far?"

Drengen gravede i sneen med de bare hænder. Først fik han fat i den lille lama, som hoppede afsted over til de andre lamaer, så snart den var befriet. Manco gravede hastig videre og fik afdækket en arm, og derpå sin fars skuldre og hans hovedet med huen på. Tupac havde en mærkelig farve i ansigtet. Han

havde lukkede øjne. „Far? Kan du høre mig?"

Tupac bevægede øjenlågene, men lukkede øjnene igen. Hans ansigt blev ved med at se anspændt og forpint ud.

Manco skubbede sneen væk fra sin fars krop. Han vidste at han ikke kunne bringe sin far hjem – det var for langt væk.

Der er et læskur på den anden side denne bakkekam, huskede han. *Den er kun lavet af nedfaldne træstammer og grene, men det er lunere end at ligge ude i blæsten.*

Mens Manco kæmpede for at løfte sin far op i siddende stilling, kom Tupac til sig selv og skreg af smerter. Mens han kæmpede for at komme på benene, sagde han: „Jeg tror godt at jeg med din hjælp kan komme op til læskuret, Manco."

Aftenskumringen faldt på, mens de banede sig vej over bjergkammen. Et par meter før de nåede læskuret faldt Tupac om, han var overvældet af smerter og udmattelse. Manco var nu tvunget til at trække sin far resten af vejen.

Manco lavede hurtigt et leje af kviste, som han lagde sin far på. Derpå tog han sin egen poncho og lagde den over Tupac. Så ryddede han en lille plads ved siden af sin far, og her tændte han et lille bål, hvorpå han skyndte sig afsted efter hjælp.

Det varede ikke længe før Manco fandt frem til sine onkler, og de klatrede op ad bjerget og bar Tupac hjem. Drengens mor og Cora, hans søster, tog sig omhyggeligt af Tupac – de rensede og forbandt hans sår, gav ham varm suppe og medicin. Manco vågede ængsteligt indtil han så at hans far sov afslappet. Så gik drengen, godt udmattet, i seng selv.

Det blev sent før han næste morgen slog øjnene op. Hans far, der stadig havde smerter, men befandt sig bedre, sagde hans navn.

„Ja, far?"

„Dyrene – er de i sikkerhed?"

„Nej, far. Jeg efterlod dem på bjerget."

„Nu er du manden i huset," sagde faderen til ham.

„Saml dyrene og sørg for dem. Gå nu og Gud vil være din ven."

Manco kunne næsten ikke tro sine egne ører. Var han nu „manden i huset"? Men det var jo fordi han ikke passede hvad han skulle at hans far var kommet ud for ulykken. Faderen vidste hvorfor Manco tøvede – men han kaldte sin søn, som havde fejlet, en mand. „Ja, far. Tak!" hviskede Manco.

Manco rejste sig og følte sig på en måde nu både højere og ældre. Han ville ikke svigte sin far denne gang. Han ville vogte flokken helt alene. Manco tog sin poncho over sig, trak huen ned over ørerne og gik ud af den uhøvlede dør.

„Min søn?" sagde Tupac og løftede hovedet lidt.

„Ja, far?"

„Når du kommer tilbage, så skal jeg lære dig at blive den dygtigste fløjtespiller i hele Peru." □

Illustreret af Richard Brown

Familieaftensaktivitet

Suzanne S. Dean

Find en som er . . .	Find en som . . .	Find en som . . .	Hvem kan . . .	Find en som kan lide . . .
god mod andre,	skaber et godt kammeratskab,	fortæller vittigheder,	danse	at tale i telefon,
pæn,	laver gaver til andre,	arbejder flittigt,	holde på en hemmelighed	sport,
god til at lytte,	gør dig glad,	stiller spørgsmål,	synge	at læse,
villig til at dele,	laver forfriskninger,	besvarer spørgsmål,	køre på cykel	dyr,
opfindsom	får dig til at smile	aldrig blive ophidset	spille et instrument	is

I kan spille dette spil til jeres familieaften eller sammen med jeres kammerater. I skal bruge 25 bønner, småsten eller knapper til hver spiller som brikker. Fremstil en spilleplade til hver spiller. Få hver enkelt til i hver rubrik at skrive navnet på den spiller som de synes passer bedst til beskrivelsen som står i den pågældende rubrik, idet hver spillers navn bruges mindst en gang på hver plade.

1. Skriv alle spillernes navne på hver sin seddel. Fold sedlerne sammen og læg dem i en papirpose.

2. Få en spiller til at trække et navn fra posen og læse det højt. Alle spillerne sætter så en brik i en af de rubrikker hvor de har skrevet den pågældendes navn. Hvis de har skrevet navnet mere end et sted på pladen, kan de sætte deres brik i den de synes. Når først en brik er anbragt må den ikke flyttes til noget andet felt.

3. Læg navnene tilbage i posen for hver gang det har været udtrukket.

4. Fortsæt med at trække navne af posen lige til en spiller har udfyldt en række. Spillet kan gøres længere ved at spille til en af deltagerne har pladen dækket helt.

5. Byt plader med de andre spillere og spil igen.

Hvis I synes kan I give jer tid til at læse hvilke navne I har på de forskellige beskrivelser. □

Illustreret af Doug Roy

Bare for sjov –

Colleen Fahy

Find de cirkler der passer sammen

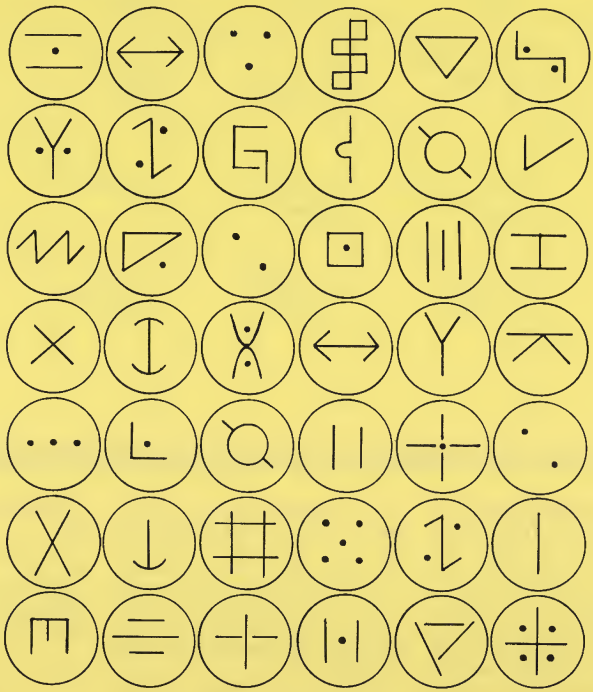

„aktiv tro". Fuldtidsmissionærer ser ikke blot mirakuløse helbredelser, men de deltager også i dem. De ser mennesker vende sig fra synd og blive hellige. De modtager svar på deres bønner, de føler Åndens tilskyndelser, ser tungemålsgaven fungere og de mange andre måder Ånden arbejder på. De fornemmer også de usete kræfter som støtter dem. Sådanne og mange andre oplevelser er med til at så troens sæd i deres hjerter.

Herrens nærhed

Når jeg tænker på missionærgerningen, mindes jeg ofte kong Benjamin som spurgte: „Thi hvorledes kender en mand den herre, som han ikke har tjent, og som er fremmed for ham og langt borte fra hans hjertes tanker og hensigter?" (Mosiah 5:13). Ingen vil nogen sinde for alvor vide at Jesus er Kristus eller helt forstå Frelserens værk, før de har viet deres tid og kræfter til at frelse sjæle, for således gjorde Frelseren.

Præsident Spencer W. Kimball har sagt til os at „præstedømmet er magten og myndigheden fra Gud, givet til mennesket på jorden til at handle i alt, der har med menneskenes frelse at gøre" (*Den danske Stjerne*, dec. 1975, s. 1). Præstedømmet er det medium hvor igennem Herren virker til sjælenes frelse. Når vi anvender denne kraft til at opløfte og frelse, vil vi komme kilden nærmere – nemlig Jesus Kristus.

Vi ved allesammen at det forventes at enhver sidste dages hellig missionerer og at en levende profet indtrængende har bedt om flere missionærer.

Helligåndens ledsagelse

Jeg elsker disse ord som ældste Thomas S. Monson har sagt: „Når vi deler evangeliet med andre vil vi uundgåeligt overgå os selv – så vil vi tænke og bede og arbejde til andres velsignelse, og vi vil blive yderligere beriget og stimuleret åndeligt af Helligånden" (*Ensign*, oktober 1977, s. 11).

Dette værk er gennemsyret af Helligånden. Den vidner og omvender. Missionærerne underviser under dens indflydelse, og undersøgerne påvirkes af dens indflydelse. Blandt alle de venskaber der stiftes i missionsmarken er den mest yndede den der stiftes med Helligånden. Når man accepterer en kaldelse til at tjene, lærer man dette medlem af guddommen at kende, og så vil man søge at opnå dens indflydelse resten af sine dage.

Større vidnesbyrd

Da jeg for mange år siden virkede som biskop bad jeg en ung mand tage på mission. Han afslog. Det overraskede mig. Jeg havde ikke forventet hans afslag. Han påstod at han ikke havde noget vidnesbyrd, og syntes at han ville være en hykler hvis han tog på mission uden at have et vidnesbyrd. Et halv år senere stillede jeg ham det samme forslag igen, og fik det samme svar. Denne gang kom Ånden mig til undsætning. Jeg sagde: „Unge mand, svar mig lige på et par fundamentale spørgsmål – *Er der en Gud i Himlen?*"

„Naturligvis er der det. Hvis jeg ikke troede på en Gud ville jeg ikke bede."

Jeg sagde: „Tak. *Findes Jesus Kristus?*"

„Ja, naturligvis gør han det. Jeg har aldrig tvivlet på det. Han er Guds Søn og min frelser."

„*Var Joseph Smith den profet der gengav evangeliet;*"

„Selvfølgelig, biskop." sagde han. „Jeg er helt sikker på at Gud gav ham et helligt ansvar for at udføre sit arbejde."

Jeg sagde: „Et spørgsmål til: *Er David O. McKay profet i dag?*" (Det er mange år siden). Der bredte sig et stort smil over hans ansigt og han spurgte: „Hvornår skal jeg afsted?" Han havde hele tiden

haft et vidnesbyrd. Han var bare ikke klar over hvad et vidnesbyrd er og hvordan man giver udtryk for det i ord.

Missionærerne underviser og vidner, underviser og vidner, underviser og vidner. Og hver gang de gør det beder de Ånden være til stede, og den sandhed de forkynder prentes dybere og dybere i deres egen sjæl. Det vidnesbyrd de lægger stemme til bliver mere og mere klart og effektivt.

Syndernes forladelse

Præsident Spencer W. Kimball sagde: „Herren har sagt os, at vore synder vil blive tilgivet hurtigere, hvis vi bringer sjæle til Kristus og forbliver trofaste med hensyn til at bære vidnesbyrd til verden, og det er klart at enhver søger yderligere hjælp til at få tilgivelse for sine synder" (*Den danske Stjerne*, nov. 1977, s. 3).

I Jakobs Brev læser vi: „Mine brødre! hvis nogen iblandt jer er faret vild fra sandheden, og der er en, der omvender ham,

så skal I vide, at den, der omvender en synder fra den vildfarelse, han er kommen ud i, frelser hans sjæl fra døden og skjuler en mangfoldighed af synder" (Jakobs Brev 5:19–20).

Jeg glemmer aldrig en oplevelse jeg havde til en missionærkonference i Australien for et par år siden. En ung mand havde en sådan udstråling i sit ansigt at min hustru sagde til mig: „Jeg har aldrig set nogen der i den grad udstråler sandheden som han gør."

Da mødet var forbi, og endnu før jeg havde forladt forhøjningen, kom denne unge mand op til mig og sagde: „Ældste Asay, må jeg tale med dig et øjeblik?" Jeg sagde til den unge mand: „Gå ind på biskoppens kontor og vent, så kommer jeg om lidt." Han vendte sig og gik ned ad gangen.

Da jeg kom ind på kontoret så han på mig og sagde: „Ældste Asay, du kan ikke kende mig, vel?" Det føltes lidt pinligt for mig, så jeg sagde: „Joh – det tror jeg nok. Men du må undskylde."

Så sagde han: „For et par år siden kom jeg op på dit kontor sammen med min biskop og stavspræsident. Jeg kom fordi jeg havde gjort noget dumt i skolen. Jeg havde gjort mig uværdig til at have præstedømmet, og det var nødvendigt at jeg omvendte mig før jeg kunne komme på mission. Du husker sikkert at jeg opremsede mine synder og du sagde: ‚Jeg tillader aldrig at du bliver missionær.'"

Når missionærer underviser og vidner, indpodes den sandhed de forkynder dybere og dybere i deres egen sjæl.

Så kunne jeg huske det. Han er den eneste jeg nogen sinde har sagt sådan til. Men han græd, og hans biskop græd, og hans stavspræsident græd. De tiggede og tryglede mig og til sidst gav jeg efter. Jeg sagde: „Ja, så må du tage afsted, men på to betingelser – for det første at du straks går i gang med at efterleve enhver befaling til punkt og prikke – ikke noget med at finde smuthuller. Og for det andet at du vil prøve på at blive den dygtigste missionær i din mission."

Da jeg havde halet alt dette frem i min erindring, sagde han: „Ældste Asay. Jeg glædede mig sådan til at du skulle komme, for ser du, i næste uge rejser jeg hjem, og jeg vil så gerne fortælle dig at jeg ikke i to år har brudt, ændret eller overtrådt en eneste regel eller befaling." Så tilføjede han: „Jeg var måske ikke den bedste missionær, men jeg var lige ved."

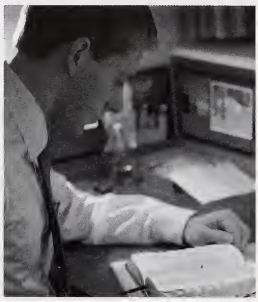

Det var herligt. Jeg omfavnede ham og takkede ham, og efter et par tårer vendte han sig om og gik. Mens han stod der, så han endnu engang på mig og sagde: „Ældste Asay, for første gang i mange, mange år, føler jeg mig fuldkommen moralsk ren." „Det er du også," sagde jeg. „Du er blevet helliggjort gennem din tjenestegerning. Vær nu god at forblive ren når du kommer hjem."

Siden er han blevet viet i templet. Han er nu far og har fuldført sin uddannelse.

En af vor tids apostle, ældste George F. Richards, har givet dette løfte: „Jeg vil gerne i Herrens navn love jer at Herren vil tilgive jer jeres tidligere overtrædelser, når I siger ja til en missionærkaldelse og helliger jer arbejdet, og så kan I begynde et nyt liv fra at være absolut ren." Hvem ville ikke ønske at få et sådant løfte opfyldt?

Karakterudvikling og forbedring

Stephen L. Richards fra De tolvs Råd har talt om den indflydelse en mission har på de sidste dages hellige. „Mandens og kvindens fundamentale egenskaber er blevet forbedret," sagde han. „Ved at ofre sig har de lært selvbeherskelse. Ved at give har de lært gavmildhed, således som det altid er tilfældet. Når de har undervist om dyder har de lært at anvende dem, og den store åndelighed har fået vidnesbyrd til at slå rødder i dem og været sjælsudviklende." (Oktoberkonferencen, 1945). Hvor er det dog rigtigt.

Hvis jeg ret har forstået hvad karakter er, så er den til dels sammensat af de vaner og tilbøjeligheder vi har udviklet gennem årene. Tænk blot på vanerne, tendenserne, tilbøjelighederne og de dyder man kan erhverve sig i missionsmarken. Mon nogen kan undgå at lægge mærke til hvordan de strålende vaner, som missionærer tilegner sig ude i marken, afspejler sig hos dem? Hvem har ikke personligt lagt mærke til den forædling der finder sted efter et par måneders missionærgerning?

Sådan bliver man fredsstifter

Frelseren sagde: „Salige er de, som stifter fred, thi de skal kaldes Guds børn" (Matt. 5:9). Ældste N. Eldon Tanner har talt over disse ord:

„Hvis ethvert medlem af denne kirke ville påtage sig det som vor profet har kaldet dem til i dag, efterleve evangeliet, holde vor himmelske Faders befalinger og missionere i alt hvad de gør, så kunne vi bidrage *mere til fredens sag* end alle de væbnede styrker som alle regeringer sætter ind for sagen" (Oktoberkonferencen 1962. Fremhævelse tilføjet).

Den bedste fredsbevægelse er den der består af fuldtidsmissionærer eller Herrens repræsentanter.

Tjenesteydelser

I kender allesammen kong Benjamins lærdomme. Han talte blandt andet om tjenesteydelser: „Når I er i jeres medmenneskers tjeneste, tjener I blot Gud . . .

Dersom I skulle tjene ham af hele jeres sjæl, ville I dog være unyttige tjenere . . . "

Han har „skabt jer og skænket jer livet, for hvilket I står i gæld til ham.

Og for det andet fordrer han, at I skal gøre, som han har befalet jer, for hvilket han uopholdeligt velsigner jer, dersom I gør det, og således har han belønnet jer. Og I står stadig i gæld til ham, og det vil I blive ved med at gøre i al evighed; hvad har I da at rose jer af?" (Mosiah 2:17, 21, 23–24).

Udvikling af næstekærlighed og forståelse for folk

Ingen holder mere af det armenske folk end jeg. Hvorfor? Fordi jeg har tjent blandt dem.

Jeg lærte lidt af deres sprog. Jeg har studeret deres historie, og jeg har forsøgt at frelse deres sjæle. Jeg elsker dem af hele mit hjerte.

En hjemvendt missionær, der nu er læge, afbrød sine studier for at være missionær, og han kunne mærke at han ved at arbejde som „fuldtidsmissionær fik større kærlighed og interesse for andre. ‚Intelligens alene er ikke nok . . . Intelligens plus kristen kærlighed til menneskene er den perfekte kombination for en succesrig og respekteret læge'" (*Den danske Stjerne*, feb. 1981, s. 27).

Missionærer får kærlighed og forståelse for andre gennem deres tjenestegerning

Varige venskaber

Bogstavelig talt alle missionærer får det privilegium at arbejde og bo sammen med mindst 5–6 missionærkammerater. Samtidig med at de spiser, beder og underviser sammen, udvikler de særlige venskabsbånd. Nogle af disse venskaber varer for livet.

I den mission hvor jeg præsidererde var der en ung mand som havde alvorlige tilpasningsvanskeligheder. Jeg valgte omhyggeligt en kammerat til ham. De to supplerede hinanden vældig godt. Jeg lagde mærke til hvordan den ene indgød den anden styrke og moral, og da de forlod missionsmarken var de begge mere helstøbte og stærke, og opfyldt af et ønske om at tjene Gud. Et par år efter deres hjemkomst hørte jeg at den ene havde alvorlige problemer med sin familie. Da jeg prøvede at undersøge hvad jeg kunne gøre for at hjælpe, opdagede jeg at den tidligere missionærkammerat allerede havde sat sig i forbindelse med kammeraten og var i færd med at gøre det nødvendige.

Tænk bare på alle de livslange venskaber missionærerne stifter med familier de har undervist og døbt. Jeg glemmer aldrig en oplevelse jeg havde i Texas. Da jeg ringede til en af de unge mænd og bad ham komme hen på missionhjemmet for at aflægge en sidste rapport inden sin hjemsendelse, spurgte han om en bror, han havde undervist og døbt, måtte køre ham dertil.

Jeg opholdt mig på missionkontoret da de to mænd ankom. De holdt tilsyneladende meget af hinanden. De talte og talte. Jeg begyndte at blive lidt utålmodig, for jeg havde en travl dag og jeg skulle jo tale med drengen. Jeg pressede på for at få den unge mand til at komme ind, og da han kiggede på den nyomvendte, så jeg at han havde tårer i øjnene, og så sagde han: „Du skal have mange tak fordi du kørte mig herhen.„ Den nyomvendte sagde omgående: „Nej, det er mig der siger tak, fordi du

bragte mig evangeliet." Tænk hvad der lå i disse få ord – og hvilken kærlighed de gav udtryk for mellem disse to mennesker! De venskaber der stiftes i missionsmarken mellem kammerater og deres omvendte vil bestå i evighed.

Minder

Præsident Kimball har omtalt missionærgerningen som et storslået eventyr. Det gjorde han fordi arbejdet er bevægende og spændende. Det er noget af en heltegerning og det kræver ædelt mod.

Jeg så engang en biografreklame hvor der stod: „Det største flugteventyr." Jeg tænkte ved mig selv: „De ved ikke hvad flugteventyr er før de har forsøgt at flygte fra synd eller at trække et menneske bort fra kanten til åndelig død, har kæmpet mod den ondes hær eller marcheret i Guds hær." Der findes ikke noget større eventyr, intet så spændende, intet så bevægende som en fuldtidsgerning i Herrens tjeneste.

Bered et folk

I en åbenbaring til profeten Joseph Smith for over 150 år siden står blandt andet disse ord: „Guds riges nøgler er overladt menneskene på jorden, og fra nu af skal evangeliet udgå til jordens ender, ligesom den sten, der uden hænder blev revet løs af bjerget, skal rulle frem, til den opfylder hele jorden . . .

Må Guds rige derfor have fremgang, så at Himmeriges rige må komme" (L&P 65:2, 6).

Hvor er det dog et udsøgt privilegium for os at vi kan være med i opfyldelsen af denne profeti! Hvilken ære at være blevet bedt om at opbygge riget, at medvirke i forberedelserne til Frelserens andet komme. Intet arbejde er mere nødvendigt, intet arbejde er vigtigere end at bygge op og gøre forberedelser til Kristi komme.

Ledertræning

Der gøres kun få, hvis overhovedet nogen, erfaringer i kirken, som giver større styrke end at udføre en mission. En nylig undersøgelse af hjemvendte missionærer viste for eksempel at 91 % af dem er til stede ved nadvermødet mindst tre gange om måneden, 89 % har mindst én stilling i kirken og 95 % er blivet viet i templet. Som følge deraf bestrider de hjemvendte missionærer værdifulde lederstillinger i kirken, især i verdens udviklingslande.

Min hustru og jeg var for nylig i Colombia i Sydamerika, hvor jeg interviewede nogle mænd, i håb om at Herren ville åbenbare mig hvem der skulle være den nye stavspræsident. Den jeg kaldte var en hjemvendt missionær, som ikke engang var fyldt 30 år. Trods sine unge år havde han en bunke erfaringer – også åndelig erfaring. Han havde været på mission. Han havde været missionsleder. Han var forberedt på at virke som leder.

De venskaber der stiftes mellem missionærkammerater og omvendte bliver evige.

Evigt liv

Den største af alle Guds gaver er evigt liv. Jeg elsker ældste George Albert Smiths ord: „Mange af os bruger det meste af vores tid på at stræbe efter noget i dette liv, som vi er tvunget til at give afkald på når vi forlader denne jord, til trods for at der findes udødelige sjæle omkring os som vi kunne undervise, inspirere til at undersøge sandheden og indprente kundskab om at Gud lever, hvis vi ville. Findes der nogen skat i denne verden, som er mere kostbar? For de omvendte ville påskønne det og være os taknemmelige både her og i den kommende, evige verden" (Oktoberkonferencen 1916).

De der tjener og er med til at frelse sjæle vil, så vidt jeg forstår det, være arvinger til evigt liv. Vor frelse er forbundet med andres frelse, og vi kan kun håbe på at bevæge os mod Himlen, hvis vi rækker en hjælpende hånd frem og opløfter andre. Der er kun én vej der fører til evigt liv. Vi kan bedst holde os på denne vej ved at hjælpe andre med også at finde den og gå ad den.

Tænk over dette løfte, som Mesteren har givet: „Og enhver, som har forladt hjem eller brødre eller søstre eller fader eller moder eller hustru eller børn eller marker for mit navns skyld, skal få det mangefold igen og *arve evigt liv*" (Matt. 19:29. Fremhævelse tilføjet).

Jeg har nu nævnt jer 17 velsignelser ved missionærgerningen. Men der er flere, listen er uden ende. Prøv at forstå at I kan få del i disse velsignelser og mere til, hvis I vil omvende jer til at tjene og stille jer til rådighed.

Præsident Kimball sagde at „missionærgerningen vil åbne Himlens sluser, ligesom tiendebetaling, som Malakias sagde, og give så mange velsignelser at I næppe kan rumme dem alle (se Mal. 3:10)" (Områdekonferencen i Korea, august 1975, s. 61).

Det er den gerning der kan få størst værdi for jer. Jeg er overbevist om at Herren, hvis han ville komme ned og interviewe jer i dette øjeblik, blandt andet ville sige: „Det, der vil være til størst gavn for dig, vil være at forkynde omvendelse for dette folk, så du kan bringe sjæle til mig" (L&P 15:6).

Som indledning til min tale henviste jeg til profeten Elisa og hans tjener. Nu vil jeg endnu engang henvise til Det gamle Testamente. Da profeten Elias (Elijah) havde fuldført sin mission sagde han til sin efterfølger, Elisa: „Sig, hvad du ønsker, jeg skal gøre for dig, før jeg tages bort fra dig!" Og Elisa svarede: „Måtte to dele af din ånd komme over mig!" (2 Kong. 2:9).

Jeg beder også af hele mit hjerte til at „to dele (en dobbelt portion)" af missionærånden må komme over jer, så I ikke alene kan se hvor påtrængende nødvendigt arbejdet er og få øje på de velsignelser som ligger deri, men også forpligte jer til at udføre arbejdet på en ren og guddommelig måde. □

Dette er en redigeret udgave af en tale der blev afholdt den 20. september 1984 til en konference for vordende missionærer i Provo, Utah.

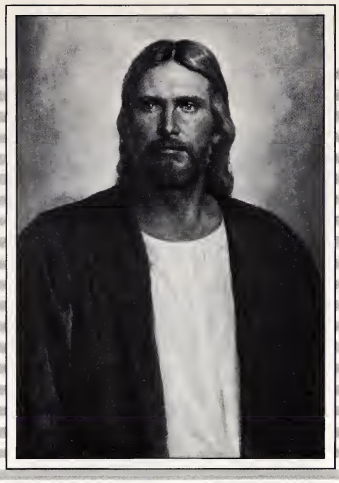

„Herren Jesus Kristus" af Del Parsons

Præstedømmets nøgler gengivet i påsken 1836

2. del: Symbolet mellem påsken og profeten Elias' tilbagevenden

John P. Pratt

Påskedag, søndag den 3. april 1836 viste Frelseren, Moses, Elias og profeten Elias (Elijah) sig efter tur i Kirtland templet for at gengive præstedømmets nøgler, som skulle bruges i tidernes fyldes uddeling (se L&P 110). Malakias havde mere end 22 århundreder tidligere profeteret at profeten Elias (Elijah) ville komme (se Mal. 4:5; L&P 110:14).

I denne artikel gives en oversigt over betydningen af denne genoprettelse og hvordan det skete på en dag, som til dels blev valgt fordi den havde symbolsk betydning. Vi vil bedre kunne værdsætte symbolikken når vi ser at endog tidspunktet for påskefesten varslede Herrens død og opstandelse. Derpå skal vi se på profeten Elias' tilbagevenden – en begivenhed som jøderne længe havde forventet ville ske i påsken, såvel som på symbolikken i tidspunktet hvor profeten Elias vendte tilbage i 1836.

Læseren må erindre sig at det er komplicerede emner der behandles i denne artikel, og at nogle af beviserne er unøjagtige. Ikke desto mindre vil læseren nok finde den foreslåede konklusion interessant. (Se fodnote [1] sidst i artiklen, hvor bevisernes art i denne artikel behandles yderligere).

Påskens symboler

I 1. del blev det nævnt at Frelserens opstandelse fandt sted søndagen efter påske, 16. Nisan eller den 3. april år 33 e. K. ifølge den gregorianske kalender [2]. Men der er meget nærmere forbindelse mellem Kristi opstandelse og den jødiske påske end netop datoerne.

Herren indførte allerede påskefesten da israelitterne udvandrede fra Ægypten, for at de kunne mindes deres befrielse fra slaveriet, dengang dødens engel ihjelslog ægypternes førstefødte, men gik israelitternes hus forbi (se 2 Mos. 12). Men når man gennemgår påskens symbol kan man tydeligt se at påskeceremonien ikke kun er et symbol på israelitternes befrielse fra slaveriet, men også et sindbillede på at Guds Lam forløste menneskeheden fra død og synd.

Profeterne belærte om at moselovens ordinanser (som f.eks. påsken) var symboler på noget der ville ske senere. Abinadi forklarede for eksempel at der var „givet dem (israelitterne) en lov, ja, en lov med skikke og anordninger . . . (og) at alle disse ting var forbilleder på det, som skal komme" (Mosiah 13:30–31). Han sammenfattede i følgende slutbemærkning sin magtfulde tale med at fordømme de ugudelige præster for ikke at undervise i det profetiske ved moseloven: „Dersom I derfor lærer Moseloven, lær da også, at den er en afbildning af de tilkommende ting. Lær dem, at forløsning kommer ved den Herre Kristus" (Mosiah 16:14–15. Se også 13:30–33).

Paulus belærte ligeledes om at moseloven „er blevet os en tugtemester til Kristus" (Gal. 3:24), og at den kun var „en skygge af de kommende goder" (Heb. 10:1).

Hvordan kunne den årlige påskefest være en skygge af den forløsning som ville finde sted gennem Kristus? Vi vil nu se på hvordan påsken ikke alene var et symbol på forsoningen, men også viste det præcise tidspunkt.

Påskefesten blev koncentreret om påskelammet, som var et offerlam, et lydefrit handyr, hvor knoglerne, selv efter det var dødt, ikke måtte sønderbrydes (se 2 Mos. 12:5, 46). Jesus var også „påskelammet" (1 Kor. 5:7; Joh. 1:29), af hankøn, lydefrit og hans knogler blev heller ikke sønderbrudt, ej heller efter døden (Joh. 19:36). Han var Guds førstefødte i den førjordiske eksistens (L&P 93:21), og helliggjort i kødet, ligesom de førstefødte i Israel (2 Mos. 12:23–24), og blev ihjelslået ligesom ægypternes førstefødte (2 Mos. 12:29).

Påskelammet skulle udvælges den 10. Nisan – den tiende dag i den jødiske månekaldendermåned Nisan. Lammet skulle slagtes den fjortende dag i den måned, foran „hele Israels menighed" (2 Mos. 12:6), og det var sædvanligvis den dag det første gang var fuldmåne om foråret. Ifølge jødiske kilder blev lammet ofret mellem klokken 15 og 17 den dag [3].

Jesus blev også „udvalgt" den 10. Nisan [4] ved sit hæderkronede indtog i Jerusalem, da han blev tiljublet som Messias (se Matt. 21:1–9; Mark. 11:1–11; Luk. 19:37–40; Joh. 12:12–16), således som Zakarias havde profeteret (Zak. 9:9). De mange mennesker som var forsamlet i Jerusalem i anledning af påsken var senere med til at dømme ham til døden da de „alle" den 14. Nisan råbte: „Lad ham blive korsfæstet!" (Matt. 27:20–23). Guds lam døde omkring klokken 15 (Matt. 27:46) den dag der blev gjort forberedelser til påskefesten (Joh. 19:14), det var den 14. Nisan, samme dato som påskelammet skulle slagtes.

Det er klart at de mange mennesker, som tiljublede Jesus da han red ind i

En jødisk familie fejrer påskefest. Bægeret på midten af bordet er til profeten Elias, som forventes at komme tilbage en påske for at forkynde Messias' komme.

byen, ikke forstod at de udvalgte det Guds lam som skulle ofres, men de troede at de valgte den konge (Luk. 19:38), som de havde forventet skulle befri dem fra det romerske herredømme. De vidste ikke at Guds lam blev ofret ved korsfæstelsen, men troede at de henrettede en bedrager som ikke engang kunne frelse sit eget liv (Matt. 27:41–44).

Tilberedelsen af lammet til festen måtte ske hurtigt, inden solnedgang, hvorefter første påskedag tog sin begyndelse, den 15. Nisan, en særlig hellig sabbatsdag. Lammet blev spist efter solnedgang, med bitre urter, usyret brød og vin til. Dette påskemåltid blev også kaldt de usyrede brøds fest. Det indledte en uge, hvor man overhovedet ikke måtte spise brød bagt af surdej, som symbol på at det skulle gå hurtigt med at bage brødet før dejen fik tid til at hæve (2 Mos. 12:18–20, 34, 39; 3 Mos. 23:6–8).

Jesu legeme måtte også i en hast beredes til begravelsen inden sabbaten indtrådte efter solnedgang, det var nemlig en stor sabbatsdag (Joh. 19:31), fordi det ikke alene var lørdag, den ugentlige sabbat, men også den 15. Nisan, første påskedag. Det var også den 15. Nisan Farao frigav de tilfangetagne israelitter, efter at deres førstefødte var ihjelslået. Det må have været en glædelig dag efter i så lang tid at have været i fangenskab. En af grundene til at den 15. Nisan blev gjort til en årlig tilbagevendende helligdag var at israelitterne skulle mindes den dag de blev befriet for deres slavelænker (se 2 Mos. 12:14–17, 29–31; 13:3, 14–15).

Det var også den 15. Nisan, men i år 33, på påskefestens dag, at Frelseren erklærede de fangne i åndeverdenen deres frihed, efter deres lange tid i fangenskab (se L&P 138:18, 31, 42; Es. 61:1). Før Frelseren ankom var de forsamlede „for at afvente Guds Søns komme til åndeverdenen, hvor han skulle forkynde deres forløsning fra dødens bånd". De glædede sig faktisk allerede „til deres forløsningstime fra dødens lænker" (L&P 138:16–18). Alene det, at de var forsamlet og glædede sig til deres forløsningstime, viser at de forventede at Kristus ville komme på påskefestens dag, frihedsdagen.

I moseloven står der at „dagen efter (påske) sabbaten skal præsten udføre svingninger" med førstegrødeneget [5] (se 3 Mos. 23:10–12). Påskesøndag, den 16. Nisan og dagen efter den jødiske sabbat [6], blev Frelseren gennem sin opstandelse „en førstegrøde af de hensovede" (1 Kor. 15:20, 36–38). Jesus havde allerede belært om at han var som et hvedekorn der forblev alene indtil det dør i jorden, hvorefter det kan frembringe megen frugt (se Joh. 12:23–24). Lehi forklarede også at Frelseren „er den første, der skal opstå . . . (og) derfor er . . . førstegrøden af det, som tilhører Gud, eftersom han skal gå i forbøn for alle mennesker, og de, der tror på ham, skal blive frelst" (2 Nephi 2:8–9).

Således varslede de omhyggeligt foreskrevne elementer i påskefesten både begivenhederne omkring forsoningen og tidspunktet hvor de hver især skulle finde sted. Den årlige ofring af påskelammet den 14. Nisan var nu ikke længere til erindring om dengang israelitterne blev reddet ved at smøre lammets blod på husene i Ægypten (2 Mos. 12:13), men også en forventning om den 14. Nisan, hvor ofret ville blive endnu større – nemlig Guds lam. Den 15. Nisan fejredes ikke alene udfrielsen fra Ægypten, men på denne dato skulle der blive endnu større grund til at juble, når Frelseren ville erklære de fangne i åndernes fængsel deres frihed. På den tredie dag – den 16. Nisan – skulle ikke alene førstegrødeneget præsenteres for Herren, men på denne dato skete også den herlige opstandelse hvor sjælenes førstegrøde skulle høstes.

På 1. skema står et sammendrag af disse opdagelser, blandt andet datoerne ifølge vores gregorianske kalender efter den kronologiske orden som forekommer i første del af denne artikelserie.

Først når man forstår hvordan moselovens påskeceremonier opfyldtes ved Kristi opstandelse, vil man ydeligere få bekræftet på hvilken dato opstandelsen formodentlig fandt sted, fra såkaldte „typiske argumenter". Det er for eksempel en kendsgerning at det ifølge moseloven forlangtes at lammet blev ofret den 14. Nisan, hvilket er i strid med påstanden om at det skulle være den 15. Nisan korsfæstelsen fandt sted (en mulighed som blev omtalt i 1. del). Når man desuden forstår at ofringen af førstegrøden på morgenen efter den jødiske sabbat skal symbolisere Frelserens opstandelse, bliver det også indlysende at den første påskemorgen måtte have været den samme dato. [6].

Vigtigheden i at Frelseren opstod om søndagen blev understreget da sabbatens helligholdelse blev ændret fra lørdag – den syvende dag – den dag Herren hvilede fra sit arbejde under skabelsen (2 Mos. 20:11), til søndag – Herrens dag (Ap.G. 20:7; L&P 59:12), den herlige dag hvor Frelseren opstod.

Påskens historie forekommer i to hoveddele: Frelserens lidelser og hans sejr. Nadversymbolerne er til minde om hans lidelser på sjæl og legeme (se L&P 19:18; 20:75–79). Sabbaten blev flyttet til søndag, for at minde os om sejrens dag, den dag døden blev besejret. På en måde fejrer vi påske hver søndag når vi deltager i nadveren.

Det er derfor tydeligt at Herren anvender symboler til at minde sit folk om forsoningens nøglepunkter, endog den ugedag hvor den fandt sted. Den dag Jesus opstod var så betydningfuld at den skulle ihukommes på forhånd gennem påskeceremonien og ligeledes bagefter ved at flytte sabbatsdagen til søndagen.

Men nu til en anden vigtig begivenhed i forbindelse med påsken – profeten Elias' (Elijah) genkomst. Vi skal nu se på betydningen af selve begivenheden og den dato hvor dette fandt sted.

Profeten Elias' tilbagekomst

Det gamle Testamente slutter med Malakias' løfte om at Herren vil sende profeten Elias, før Messias kommer, for at udføre en vigtig mission:

„Se, jeg sender eder profeten Elias, før Herrens store og frygtelige dag.

Han skal vende fædrenes hjerte til sønnerne og sønnernes til fædrene, at jeg ikke skal komme og slå landet med band" (Mal. 4:5–6).

Malakias' ord blev betragtet som så vigtige at Frelseren citerede hele Malakias' kapitel 3 og 4 for nephiterne. Cita-

tet slutter med denne profeti om profeten Elias' tilbagekomst. Da Jesus havde befalet dem at nedskrive disse ord (3 Nephi 24:1) forklarede han: „Faderen har befalet mig, at jeg skulle give jer de skrifter, som I ikke har hos jer, thi det var efter hans visdom, at de skulle gives kommende slægter" (3 Nephi 26:2).

Det er tydeligt at profeten Elias' tilbagekomst var vigtig i forbindelse med evangeliets gengivelse, som skulle finde sted før Frelserens andet komme. Den første profeti som Moroni citerede for Joseph Smith var Malakias' (Joseph Smiths skrivelser 2:36–39), men de sidste ord var ændret, således at formålet med profeten Elias' tilbagekomst kom tydeligere frem. Han skulle „åbenbare præstedømmet", „plante fædrenes forjættelser i børnenes hjerter" og vende børnenes hjerter til deres fædre (L&P 2:1–2).

De skriftkloge på Jesu tid belærte om profeten Elias' tilbagekomst, og jøderne venter stadig hvert år *ved påsketid* at profeten Elias vil komme. De beregner en plads til ham ved bordet med et bæger vin. På et bestemt tidspunkt under måltidet åbnes døren så han kan komme ind.

Den oprindelige mening med traditionen – at profeten Elias ville komme tilbage ved påsketid – synes at være gået tabt i årenes løb. Man mener bare at Elias' tilbagekomst havde forbindelse med påsken, der blev fejret til minde om israelitternes udfrielse, som en hyldest til den kommende Messias, Israels forløser [7].

Uanset hvordan man oprindeligt forbandt profeten Elias med påsken, så har traditionen vist sig at være god nok, for profeten Elias kom faktisk i påsken 1836. Han kom dog ikke til påskemåltidet fredag aften den 1. april og fik budt et bæger vin [8]. Han kom derimod påskesøndag, på påskens anden dag, den dag hvor førstegrødeneget blev præsenteret.

Profetens Elias, som havde været ventet så længe, viste sig i Kirtland templet den 16. Nisan, 3. april 1836. Først viste Frelseren sig, efterfulgt af Moses, derpå Elias og til sidst profeten Elias (Elijah).

Moses gengav nøglerne til „Israels indsamling", en af de nødvendige forberedelser til Kristi andet komme. Dermed også nøglerne til at samle det adspredte Israel fra jordens fire hjørner og til at føre de ti stammer tilbage fra nordenland (L&P 110:11).

Profeten Elias „overdrog os Abrahams evangeliums uddeling, idet han sagde, at i os og vor sæd skulle alle slægter efter os blive velsignet" (L&P 110:12).

Elias gengav „magt og myndighed til at have nøglen til fylden af det melkisedekske præstedømmes og Guds jordiske riges åbenbaringer, forordninger, orakler, magter og begavelser og til at modtage, opnå og udføre alle de forordninger, der hører til Guds rige, ja selv til det, at fædrenes hjerte vendes til børnene og børnenes hjerte til fædrene, selv dem, der er i Himlen" [9].

Profeten Joseph Smith har forklaret at „Elias' ånd er først, profeten Elias anden og Messias sidst. Elias er en forløber, der bereder vejen, og profeten Elias' ånd og magt skal komme efter med magtens nøgler og bygge templet til slutstenen og sætte det melkisedekske præstedømmes segl på Israels hus og gøre alt rede; så kommer Messias til sit tempel, hvilket er det sidste af alt" [10].

Således ankom profeten Elias efter at nogle andre var kommet som forløbere i Elias' ånd, for at berede vejen (se L&P

Påskesøndag den 3. april 1836, hvor profeten Elias kom tilbage i påsken, som en opfyldelse af Malakias' profeti (se Malakias 4:5–6), og gengav præstedømmets nøgler i Kirtland templet.

27:6–7; 128:20–21). Ved sin tilbagekomst erklærede profeten Elias: „Derfor er denne uddelings nøgler overgivet i jeres hænder, og herigennem kan I vide, at Herrens store og frygtelige dag er nær, ja, står for døren" (L&P 110:16). Nu hvor kirken har fået gengivet nøglerne til tidernes fyldes uddeling kan riget opbygges „før Herrens store dag kommer" [11].

Her følger et yderligere astronomisk bevis. Det viser at den påske, hvor profeten Elias kom, var den mest bemærkelsesværdige siden Frelserens opstandelse.

En sjælden påske – astronomisk set

De fordums profeter fik åbenbaringer om hvordan de skulle anvende astronomi til at beregne tiden. Abraham lærte for eksempel om jordens, månens og solens „tidsregninger" og fik lov at se at „lysene på himmelhvælvingen" var tegn på „årstider, og til dage og til år" (Abraham 3:6; 4:14). Abraham adlød Herrens befaling om at lære ægypterne disse ting (Abraham 3:15. Se også Faksimile nr 3), som derefter må have lært Moses dem, han der blev opdraget som Faraos barnebarn (2 Mos. 2:10). Moses fik også åbenbaringer om hvordan solen og månen blev benyttet til at beregne tiden (Moses 2:14), en tidsberegning som blev benyttet under moseloven til at finde frem til helligdage (3 Mos. 23).

Selv i vore dage har Herren lovet at „alle bestemte dage, måneder eller år, al deres herlighed, love og bestemte tider skal åbenbares i den uddelings dage, som udgør tidernes fylde" (L&P 121:31).

Som astronom har jeg studeret månekalenderen, og jeg blev fængslet af hvordan profeten Elias ikke alene ankom i påskeugen, således som jøderne forventede det, men selveste påskesøndag, helt efter den kalenderdato hvor man formoder at Frelseren blev korsfæstet – begge dele den 3. april ifølge den gregorianske kalender og den 16. Nisan ifølge den hebraiske kalender.

Var det med kalenderen bare et sammentræf? Eller blev profeten Elias' genkomst fastsat således at den fandt sted i forbindelse med jødernes særlige traditionelle påske? Ved at undersøge sådanne spørgsmål yderligere opdagede jeg at der lå et så bemærkelsesværdigt tidsrum imellem begivenhederne i astronomisk forstand at det i sig selv var bevis på at profeten Elias' tilbagekomst var nøje tidsbestemt.

Påsken falder altid på en søndag, sædvanligvis den første søndag efter den jødiske påske. Netop det at Frelserens opstandelse skete på en søndag ifølge kalenderen, tjener også som en påmindelse om at han blev korsfæstet på det tidspunkt hvor jøderne fejrer at dødens engel gik dem forbi – netop den begivenhed som varslede dette store offer. Forbindelsen mellem den jødiske påske, ifølge deres egen månekalender, og den kristne påske, betyder at påsken sædvanligvis falder den første søndag efter den første fuldmåne i eller efter forårsjævndøgn. Derfor falder påsken på forskellige datoer fra år til år, som regel mellem den 22. marts og den 25. april. Således vil påskedag kun indtræffe på en bestemt dato, som f. eks. den 3. april, én ud af 30 gange. Påsken falder endvidere ikke altid på samme dato i den jødiske måned, men i reglen mellem 15. Nisan og 21. Nisan.

Hvor tit vil påskesøndag så falde både på den 3. april og den 16. Nisan, som det skete i år 33 e. K.? Svaret er – gennemsnitligt mindre end én gang i hvert århundrede. 1836 var den eneste gang i det nittende århundrede!

Interessant nok er kalenderrækken mellem år 33 og 1836 endog mere præcis end til selve denne dag. For at forstå denne ekstra præcision vil jeg definere et nyt begreb som kaldes „reguleringsintervaller" og som har med måne-sol kalenderen at gøre.

Reguleringsintervaller i måne-sol kalenderen

I måne-sol kalenderen benyttes tre af de „omdrejninger", som Abraham fik åbenbaret (se Abraham 3:1–18): *Dagen* beregnes hovedsagligt efter jordens omdrejning, *måneden* hovedsagligt efter månefaserne og *året* efter solens gang året rundt.

Hvordan kan påskesøndag falde på den 16. Nisan ifølge den jødiske kalender [12] og samtidig på den 3. april ifølge vores gregorianske kalender, som bygger på solåret? Det er ganske enkelt et spørgsmål om at finde et tidsinterval, så der bliver næsten lige så mange dage, uger og måneder ifølge månekalenderen som der er ifølge solårene. Som følge deraf defineres et „reguleringsinterval" i den jødiske kalender, som en tidsperiode, sådan at ingen kortere periode er så nær ved et nøjagtigt antal dage, uger, måneder og år. (Se baggrundsartikel 1, „Reguleringsintervaller").

På *netop den dato*, i påsken 1836, blev det jødiske kalenderinterval færdigreguleret efter 1.803 år, siden påsken år 33 e. K. [13]. Dette faktum fik to konsekvenser. For det første at den jødiske kalender ville blive gentaget i adskillige år fremover [14]. For det andet at *påsken i 1836, med hensyn til kalenderen, kom til at ligne den historiske påske i år 33*. Og hvis jordens omdrejninger fortsætter uforandret, vil påsken vedblivende have dette særkende endnu i 3000 år, når intervallerne kan reguleres bedre.

Det er ikke noget lille sammentræf set fra en astromoms synspunkt. Resultaterne af dette støtter klart den konklusion at det ikke var tilfældigt at profeten Elias kom tilbage på en påskesøndag, der faldt den 3. april og den 16. Nisan, hvilket på kalenderen faldt sammen med den dato man mener opstandelsen fandt sted. Men før jeg kommer ind på eventuelle grunde til dette, vil jeg gerne nævne *endnu* et astronomisk aspekt ved profeten Elias' tilbagekomst.

Et århundrede i saros-perioden

Intervallet på 658.532 dage [15] (1.803 år) mellem den 3. april år 33 e. K. og den 3. april 1836 gør også indtryk af helt andre astronomiske grunde end dem der er behandlet ovenfor. Indtil denne dag er det lig med 100 *saros-perioder*, som hver består af 6585,321 dage. Saros-perioden er på 18.03 år, og er af astronomer kendt som intervallet hvor sol- eller måneformørkelser gentager sig [16] (se baggrundsartiklen „Saros-perioden").

Den kendsgerning bør understreges at den samme tidsperiode (1.803 år) kan gælde både måne-sol kalenderens udligningsinterval *og* 100 saros-perioder,

1. skema – Overensstemmelsen mellem påsken og forsoningen

Dato *År 33 e. K.*	*Jødernes dato*	*Påske begivenhed*	*Begivenhed i* *Frelserens liv*
Mandag den 28. marts	10. Nisan	Påskelammet udvælges	Messias kåres ved sin hæderkronede ankomst
Fredag den 1. april	14. Nisan	Påskelammet ofres	Guds lam ofres
Lørdag den 2. april	15. Nisan	Fest til minde udfrielsen fra Ægypten	Der forkyndtes frihed for de fangne i åndefængslet
Søndag den 3. april	16. Nisan	Førstegrødeneget præsenteres for Herren	Opstandelsens førstegrøde opstår

og det er meget overraskende fordi saros-periodens længde også afhænger af andre faktorer [17].

Har tallet 100 nogen astronomisk betydning? Ja, det viser sig at 100 sarosperioder er udligsintervallet i saros indenfor solåret. Det betyder at dersom man beregner saros-perioderne efter måneformørkelsen som fandt sted på den formodede dato for korsfæstelsen, den 1. april år 33, så ville en sarosperiode næste gang blive påbegyndt den 1. april i 1836.

Men læg mærke til at rækken af sarosperioder kun gælder ved formørkelser som indtræffer når der er nået 70 sarosperioder. Således indtræffer formørkelser ikke efter 100 saros-perioder [18]. På den anden side *er* rækken af omdrejningerne så stor at det giver en interessant række i kalenderen. Efter 100 saros-perioder vil månens omdrejninger give næsten den samme orientering i forhold til solen, hvilket betyder at den jødiske kalender begynder at gentage sig selv (fordi den lægges efter den position månen aktuelt står, fremfor en gennemsnitsposition) [19]. Ifølge udregningerne faldt påsken i 1836 også rigtigt efter den jødiske måne-sol kalender [20].

En periode på 1.803 år (658.532 dage) svarer kort og godt til to intervalreguleringer: (1) af dag, uge, måned og år efter den jødiske kalender og (2) af sarosperioden og året. Det virker så imponerende at det fortjener et særligt navn [21], måske kunne man kalde det „saros-århundredet" – eftersom det består af 100 saros-perioder.

Nu vil vi se på nogle eventuelle grunde til at profeten Elias' tilbagekomst skulle være så astronomisk nøjagtigt timet.

Eventuelle betydninger

Ovenstående viser en antydning af at profeten Elias' tilbagekomst var timet og at det må være arrangeret at han skulle komme på den mest nøjagtige påskehøjtid i historien, ifølge kalenderen. Men af hvilken grund?

Herrens hensigt ligger formodentlig udenfor vor fatteevne (se Es. 55:8–9). På den anden side har vi fået skrifterne for at vi kan søge at forstå, og i den ånd kan det måske accepteres at nævne følgende fire muligheder.

1. Den sidste uddeling var timet. Vi lever i tidernes fyldes uddeling. Hvornår begyndte den? Ved den første åbenbaring? Da kirken blev organiseret? Profeten Joseph Smith gav selv et vink som kunne besvare dette spørgsmål, da han belærte om at profeten Elias havde overdraget beseglingsmagten i enhver evangelisk uddeling (L&P 128:9) og at det „er nødvendigt, når tidernes fyldes uddeling oprettes, hvilken uddeling nu er begyndt" (L&P 128:18).

Således kunne denne uddeling åbenbart ikke rigtigt være begyndt før den 3. april 1836, hvor profeten Elias' nøgler blev gengivet. Men i juli 1837 var uddelingen tilsyneladende godt i gang, da Herren kaldte den „tidernes fyldes uddeling" og henviste til „nøglerne til den uddeling" som netop var gengivet (L&P 112:30–32). Og endelig ser det ud som om at profeten Elias i sin egen erklæring taler til fordel for den betydningsfulde dato – den 3. april 1836, for han sagde: „Denne uddelings nøgler (er) overgivet i jeres hænder" (L&P 110:16).

Men hvorfor skulle nøglerne netop overdrages i tidernes fyldes uddeling på det specielle tidspunkt hvor opstandelsen blev fejret? En af grundene kunne muligvis være at udtrykket „tidernes fylde" henviser til dengang moseloven blev opfyldt. Lehi profeterede at „i tidens fylde vil (Forløseren) komme til menneskenes frelse" (2 Nephi 2:3). Paulus sagde det tydeligere: „Men da tidens fylde kom, udsendte Gud sin Søn, født af en kvinde, født under loven" (Gal. 4:4–5). Således henviser „tidens fylde" åbenbart til den tid hvor mennesket ville blive forløst, hvilket

fuldførtes ved Forløserens opstandelse. Ved sin tilbagekomst sagde profeten Elias at „tiden . . . tilfulde (var) kommet", hvor Malakias' profeti ville blive opfyldt (L&P 110:4), hvilket eventuelt kunne betyde at profetien om profeten Elias' tilbagekomst ville blive opfyldt på et bestemt tidspunkt. Måske mente han også at *tiden tilfulde* var kommet, hvor *tidens fylde* indledtes.

Derfor blev søndag den 3. april 1836 tilsyneladende tidspunktet som tilfulde var kommet for at åbne tidernes fyldes uddeling på en særlig mindedag for gengivelsen af tidernes fylde.

2. „Profetens Elias' tidsperiode" timet. Som nævnt belærte profeten Joseph Smith om at „Elias' ånd er først, profeten Elias (Elijah) anden og Messias sidst". Denne lære anslår tre bestemte perioder i kirkens historie. Måske kan det tænkes at den 3. april 1836 var afslutningen på profeten Elias' periode eller indledningen til kirkens historiske periode, da alle forløberne havde gengivet deres nøgler i profeten Elias' ånd (se L&P 27:5–13; 128:20–21). Denne periode har profeten Elias måske selv afsluttet, måske kom den Elias, som havde nøglerne til alle tings genoprettelse (L&P 27:6), tilbage lige før profeten Elias.

Den næste periode kunne så være påbegyndt da den længe ventede profet, Elias kom tilbage. Kirken gik så ind i en ny periode med tempelarbejde og opbygning af riget, idet den havde alle nøglerne til forberedelserne. Derpå ville profetens Elias' periode være slut samtidig med at Herrens, Messias' store dag kom.

3. Gengivelsen af templet. Herren anvendte symboler da han sammenlignede sit legeme med templet (Joh. 2:21).

Det virkede meget passende at templets magt og herlighed blev gengivet på en bemærkelsesværdig mindedag, hvor man fejrede at Frelserens legeme opstod i magt og herlighed. Læg mærke til hvordan Alma i kapitel 40 og 41 i Mormons Bog omtaler opstandelsen – det er ikke så overraskende eftersom opstandelse også er en form for gengivelse.

Vi kan endvidere se en lighed på kalenderen mellem begivenhederne i ugen forud for den 3. april, således som de er fremlagt i 1. del. Søndag den 27. marts år 33 f. K. blev Jesu legeme salvet („indviet"?) til begravelsen (Joh. 12:1–7). På samme vis blev også Kirtland templet indviet søndag den 27. marts 1836 (L&P 109). Desuden blev fodtvætningsordinansen indført ugen efter begge disse indvielser samtidig med at Herrens nadver blev indtaget (*History of the Church*, 2:410–40).

4. Kirkens legeme oprejst. Herrens kirke er også blevet sammenlignet med et fysisk legeme. Paulus konkluderer, efter at have talt om de fysiske lemmers afhængighed af hinanden: „I er nu Kristi legeme" og forklarede at alle stillinger i kirken er vigtige (1 Kor. 12:12–31).

Herrens kirke blev organiseret den 6. april 1830 her i de sidste dage. „Kristi legeme" blev åbenbart „født" som en kirke på årsdagen for hans fysiske legemes fødsel, den 6. april år 1 f. K. Således er der formodentlig en forbindelse mellem *Frelserens fødsel* og *hans kirkes fødsel.*

Det var sandsynligvis også en påskesøndag, den 16. Nisan, den 3. april år 33 e. K. at Kristi fysiske legeme opstod, iklædt dets fulde magt og herlighed (se Alma 40:23).

Påskesøndag, den 16. Nisan, den 3. april 1836, opstod Kristi kirkes legeme, iklædt præstedømmets myndighed i dets fylde. Således ser det ud til at der er en forbindelse mellem *Frelserens legemes opstandelse* og *hans kirkes legemes opstandelse med yderligere kraft og herlighed.*

Formålet med denne artikel er at påvise at datoerne for hovedbegivenhederne i Kristi liv og profeten Elias' tilbagekomst i denne sidste uddeling har en bemærkelsesværdig stor betydning. Nøglernes gengivelse i denne uddeling var en yderst vigtig begivenhed, og den fandt sted på en særlig mindedag – på den dato hvor vor Herre og Frelser, Jesus Kristus, formodentlig opstod. Må vi i påsken ikke alene mindes Frelserens fysiske opstandelse, men også at præstedømmet „opstod" i sin fylde i hans kirkes legeme. □

John P. Pratt har en masterdegree i astronomi og er senior forsker ved Eyring Research Institute. Han har 5 børn og er søndagsskolepræsident i Kaysville ward, Utah.

Fodnoter

[1] Læg mærke til at konklusionen på denne artikel er bygget over skriftsteder, historiske kilder og astronomi – altsammen noget der rummer en vis usikkerhed. Det er ofte meget vanskeligt at tolke skriftsteder i forbindelse med historien. Historien er i sig selv unøjagtig og astronomiske udregninger kan kun være nøjagtige til et vist punkt. Desuden er det en subjektiv opgave at bedømme den forholdsvis vigtige betydning af datoer, specielt når man fra andre sider møder modstridende beviser. Men den konsekvens man ser i *skrifterne* mener jeg er af interesse for sidste dages hellige.

[2] Også i Harold W. Hoehner: *Chronological Aspects of the Life of Christ* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1977).

[3] Jubilees 49:1 and Josephus (*Wars*, 6.9.3).

[4] Johannes beretter at indtoget i Jerusalem fandt sted den femte dag før påske (Joh. 12:1, 12–13). Når man regner fredagen (14. Nisan) som den første dag, så er søndagen (16. Nisan) den tredie dag efter fredag og mandag (10. Nisan) den femte dag før fredagen. Se Hoehner, s. 72.

[5] Ceremonien med at „svinge brød" den 16. Nisan må ikke forveksles med den jødiske pinse, som faldt 50 dage senere (3 Mos. 23:16–21).

[6] Farisæerne (og vor tids jøder) fortolker „sabbat" som „festdag", og de ofrede korn den 16. Nisan, den anden dag i påsken. Men saddukæerne fortolkede „sabbat" som „lørdag", den ugentlige sabbat, og frembar deres førsteafgrøde søndagen efter påske (Hoehner, s. 83–84). Da den 16. Nisan faldt på en søndag i år 33 e. K. frembar både saddukæerne og farisæerne deres førsteafgrøde den morgen, man formoder at Jesus opstod.

[7] H. Schauss: *Guide to Jewish Holy Days* (New York: Schocken, 1969), s. 80.

[8] Stephen D. Ricks: „The Appearance of Elijah and Moses in the Kirtland Temple and the Jewish Passover", *Brigham Young university Studies* 23 (Fall, 1983), s. 483–86.

[9] Profeten Joseph Smiths Lærdomme, s. 406.

[10] Samme, s. 410.

[11] Samme, s. 411.

[12] Vor tids hebraiske kalender bliver til stadighed synkroniseret med solens omdrejninger ved at indføre mellemkalenderår efter en fastsat 19-års månecyklus, som således ikke kan være helt nøjagtig. Endvidere bruger den faste værdier for solens og månens bevægelseshastighed, eftersom „den jødiske kalender", ifølge vore analy-

ser, tager den langsomt varierende længde af dagen, måneden og året.

[13] Udligningen for den langsomt aftagende længde af solåret og perioden for månens faser i middelsoldage blev citeret fra *Astrophysical Quantities* (London: Athlone Press, 1976), s. 19–20. De ansætter en gennemsnitlig længde på et solår (mellem år 33 og 1836) på 365,242324 dage, og 29,530590 dage i en synodisk månemåned. (Synodisk betyder perioden for månens faser o.a.).

[14] Vores gregorianske kalender lader sig imidlertid ikke gentage alt for længe, fordi år 33 kom efter et skudår og 1836 var skudår.

[15] Alle historiske data har fået fortløbende numre for at kunne muliggøre udregninger: 3. april år 33 e. K. var juliennedag nummer 1.733.206 og den 3. april 1836 nummer 2.391.738 (W. Stahlman and O. Gingerich: *Solar and Panetary Longitudes for Years –2500 to +2000 by 10-Day Intervals* (Madison: University of Wisconsin Press, 1963), s. 311, 546).

[16] For eksempel G. Abell: *Exploration of the Universe* (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1969), s. 184–85.

[17] Saros-periodens længde afhænger for eksempel af månens stilling under sine omdrejninger i forhold til jorden. Forest Ray Moulton: *An Introduction to Celestial Mechanics* (New York: Dover, 1970), s. 343.

[18] I dette tilfælde forekom formørkelsen en månemåned senere, den 1. maj 1836.

Regulerings intervaller

For at forstå begrebet om reguleringsintervaller, så tænk på et armbåndsur (fig. 1). Det har en sekundviser, en minutviser og en timeviser, der holder styr på tre forskellige tidsintervaller. Ved døgnets begyndelse befinder alle tre visere sig således at de peger opad. Der skal gå nøjagtigt tolv timer før intervallet er reguleret så alle tre visere atter peger opad.

Problemet med at stille urets visere består ganske enkelt i at der går et nøjagtigt antal sekunder på et minut og et nøjagtigt antal minutter på en time. Den første stilling der regnes med er den nøjagtigt lodrette, og der er ingen grund til at forsøge noget mere nøjagtigt interval.

Kalendere består også af mere end en omdrejning: almindeligvis af dage, uger, måneder og år. Problemet opstår fordi omdrejningerne ikke altid „går op". Ifølge solåret gentages årstiderne for eksempel således at der nærmere er 365,2422 dage fremfor nøjagtigt 365 dage. Et af de fundamentale problemer med at opstille en kalender er hvordan man skal udligne forskellen i omdrejningerne. Løsningen ligger i at finde et interval der *næsten* går op i det samlede antal omdrejninger.

Problemet er skildret i tegningen på fig 2a. Den store skive har en omkreds der svarer til 365,2422 gange den lilles omkreds. Hvis de hver især havde en påmalet pil som pegede nøjagtigt lodret, hvor mange omdrejninger skulle der så til før begge pilene pegede lodret igen?

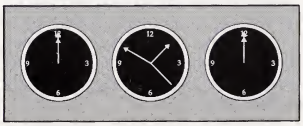

Fig. 1. Det er nødvendigt med et tidsinterval for alle tre visere på armbåndsuret, før viserne kan nå op i lodret stilling, og dette viser et eksempel på „reguleringsintervaller".

Eftersom omdrejningerne slet ikke går op i antallet af dage, som det er tilfældet med de fleste af de astronomiske perioder, *vil de to pile aldrig nogen sinde mere pege lodret på nøjagtigt samme tid.* Man kan kun drage nogle omtrentlige slutninger. Jo længere man er parat til at vente, jo mere nøjagtigt kan man udligne.

Hvis det store hjul for eksempel er næsten (men ikke helt) færdig med sin omdrejning når det lille har foretaget 365 omdrejninger, så vil et år nærmest være 365 dage. Men når den lille skive har gjort 1.461 omdrejninger, kan man se at den store *på det nærmeste* har fuldført nøjagtigt 4 omdrejninger (år). Det giver et gennemsnitsår på 1.461 divideret med 4 = 365,25 dage, hvilket er grunden til at man indsætter en skuddag hver fjerde år.

Vores gregorianske kalender er bygget over en beregning af at 146.097 dage er meget lig med 400 år, hvilket betyder at et år er 146.097 divideret med 400 er lig med 365,2425 dage.

Et *reguleringsinterval* for skiverne er *et antal omdrejninger af den mindste skive som bringer*

T. Oppolzer: *Canon of Eclipses* (New York: Dover, 1962), s. 372).

[19] I virkeligheden er en måde at se de to udligningsegenskaber i en 100-saros periode denne, at når blot måne-soludligningen er nødvendig at blive gentaget for den jødiske kalender, er omløbsbanens udligningsmoment også nødvendig at gøre i den judæiske kalender).

[20] Jeg har udregnet solens og månens længder hver påskemorgen (kl 3:00 Utah-tid) fra år 1 til år 3000, ved hjælp af Herman Goldstines ligninger: *New and Full Moons 1001 b. c. to a. d. 1651* (Philadelphia: American Philosophical Society, 1973) og Robert R. Newton: *Medieval Chronicles and the Rotation of the Earth* (Baltimore: Johns Hopkins Press, 1972), s. 643, ligning 18.8. Da påsken faldt den 3. april, 16. Nisan, i år 33 og i 1836, var længdegraderne for disse år næsten ens.

[21] Hvis læseren endnu ikke er imponeret, så læg mærke til at saros-perioden på 100 år også er et udligningsinterval for solåret og merkurs omløbsperiode på – 115,877538 dage – som nævnt af Stahlman and Gingerich, s. XV.

[22] Arthur Berry, *A Short History of Astronomy* (New York: Dover, 1961), s. 19. Det vides at babylonierne var opmærksomme på saros-perioden længe før Kristi fødsel. Det vides ikke om denne kundskab går helt tilbage til Abraham, som levede omkring år 2000 før Kristus i det samme område.

alle pilene i lodret position hellere end et mindre antal omdrejninger.

Det tilsyneladende enkele problem med at finde et udligningsinterval for mange omdrejninger er i virkeligheden et meget vanskeligt problem i talteorien. Heldigvis kan problemet lettere løses ved hjælp af en komputer og „rå magt" – ved simpelthen at kontrollere alle de kombinationer der passer bedst.

I vort solkalendersystem har vi et reguleringsinterval hvert 4. år – skudår. Derimod ikke hvert 400. år, fordi der findes en endnu bedre løsning ved at regulere indenfor et mindre antal år (12.053 dage divideret med 33 år = 365,2424 dage).

På fig 2a skildres en mere indviklet regulering indenfor måne-solkalenderen, som også har en måne-måned, efter månens faser. Den moderne hebraiske kalender har et reguleringsinterval, som kaldes månecirkel, og det har mindst været kendt fra det femte århundrede før Kristus: 19 år svarer på det allernærmeste til 235 månemåneder. Det vil sige at der i månekalenderen er skudmåneder, såvel som skuddage.

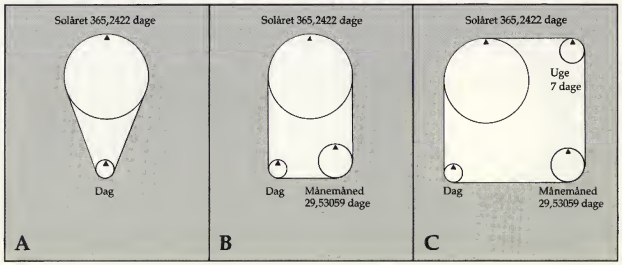

Fig. 2. Problemet med at udligne forskelle i kalenderperioder kan sammenlignes med at sammenstille skiver med forskellige omdrejninger. (A) I vores gregorianske kalender har man forsøgt at udligne dagen (jordens omdrejninger) med solåret (årstiderne). (B) Med hensyn til måne-solkalenderen er der et yderligere problem med månemåneden (månefaserne). (C) Intervallet mellem den dato hvor det formodes at opstandelsen fandt sted til den dato hvor profeten Elias kom tilbage blev udlignet i en kalender, hvor der også var uger (7 dage).

På fig. 2c kan man se problemet med at regulere den jødiske kalender, som nævnt i artiklen. Her ses også ugens cyklus. Her kommer reguleringsintervallerne med 68, 152, 220 og 372 års mellemrum. I dette århundrede falder påsken for eksempel den 3. april, 16. Nisan (jødisk) i 1904 og 1988, hvilket er henholdsvis 68 og 152 år efter 1836.

Når der går længere tid mellem reguleringen må årets og dagens varierede længde tages i betragtning. Reguleringsintervaller på 1.803 år er, som nævnt i artiklen, bedre end noget andet indtil der er forløbet 5.382 år.

Saros-perioden

Måske er den fordums kalenders største bidrag til astronomien opdagelsen af de 6.585 dage (18,03 år) kaldet *saros-perioden*, efter hvilken formørkelser gentages [22].

Der sker en formørkelse når solen, månen og jorden står i en lige linie. Solformørkelser indtræffer ved nymåne, når månen skygger for jorden. Måneformørkelser indtræffer når der er fuldmåne, når månen passerer jordens skygge (se figur 1).

Tre forskellige forhold må gøre sig gældende for at der kan indtræffe en vis række formørkelser:

1. Fasen (fuld eller ny) måne er det samme. Det er derfor lignende formørkelser altid indtræffer med et bestemt antal månemåneders, 29,53059 dages mellemrum.

2. Månen skal befinde sig i nærheden af det sted hvor dens bane krydses af solens synlige bane. En sådan krydsning indtræffer med 27,21222 dages mellemrum.

3. Månen er nødt til at befinde sig i den samme afstand fra jorden før der kan indtræffe total solformørkelse. (Månens afstand fra jorden ændres, fordi den ikke cirkler omkring jorden i en cirkel bane, hvilket betyder at dens størrelse varierer med ca 10 %). Dette indtræffer med et interval på 27,55455 dage.

Problemet med at forudsige hvornår formørkelser indtræffer ligger i at finde et udligningsinterval for disse tre omdrejninger (se fig 2). Når der har været en formørkelse, hvornår vil så alle tre baner atter krydse hinanden? En af de bedste intervaller er saros-perioden på 6,585.32 dage.

Profeten Elias vendte tilbage 100 saros-perioder efter den dato hvor Frelseren formodes at være opstået, som nævnt i artiklen.

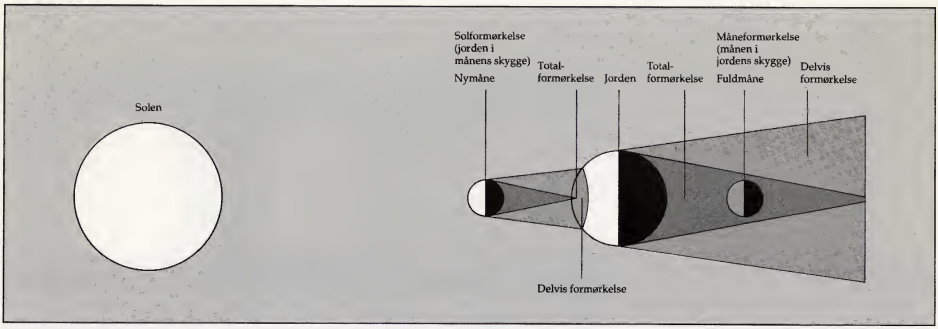

Fig. 1. En solformørkelse kan indtræffe ved nymåne og en måneformørkelse ved fuldmåne, når solen, jorden og månen står omtrent i lige linie. Det røde skær ved en måneformørkelse kommer af at lyset brydes i atmosfæren af jordens skygge. Læg mærke til at en total solformørkelse kun kan ses på et lille område af jorden, nemlig i midten af nymånens skygge, hvorimod en total måneformørkelse kan ses overalt på jorden, hvor det er mørkt.

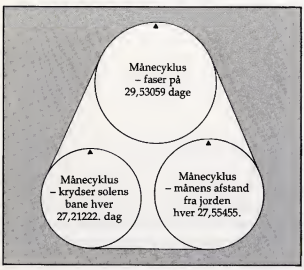

Fig. 2. Saros-perioden (18,03 år) er det reguleringsinterval hvorefter en ny formørkelse indtræffer. Det er intervallet mellem de perioder hvor månen står i samme fase (f.eks. ny eller fuld), i den samme afstand og på samme sted mellem månens bane og solens synlige bane. Formørkelser kan kun indtræffe når solen, månen og jorden endnu engang står i lige linie – som illustreret her ved de tre pile som peger næsten lige lodret igen.

Kun gennem præstedømmet

Undersøgelser viste at Mark var yderst overfølsom for syntetiske stoffer, kemikalier og mange fødemidler.

Don Searle

En ung ægtemands og fars mirakuløse helbredelse efter en sygdom han var plaget af gennem fire år.

Det var en skøn junimorgen i 1977 at Markham F. Miller pludselig måtte kæmpe for at holde sig oprejst under sin morgenløbetur. Han vaklede hjem og faldt om på sofaen.

Hvorfor? spurgte han sig selv. Hvorfor mistede han pludselig alle sine kræfter?

Grunden til den tiltagende svaghed var først et mysterium for lægerne, men efterhånden blev de klar over at han led af en af de mest mærkværdige sygdomme i vore moderne tider. Det er en sygdom hvor patienten er modtagelig for kemiske stoffer som de fleste menneskelegemer afviser.

Han havde tidligere på året fuldført sin skoleuddannelse og giftet sig med sin forlovede, Shirley Andersen. Deres første barn ville komme om et par måneder. Bror Miller arbejdede i sin families honning-firma i det sydlige Californien, og skulle begynde at studere jura om efteråret.

Og så kom denne uforklarlige sygdom. Læge efter læge foretog den ene undersøgelse efter den anden, blot for at sige at de ikke kunne finde noget unormalt. Men bror Millers tilstand blev stadig værre. „Det var som om mine lemmer var af bly," mindes han. Al hans livskraft og energi var væk. Han begyndte at studere jura, men blev tvunget til at holde op, fordi han var for syg og svag til at deltage i timerne. Han led af kvalme, mavebesvær, dårlige nerver og søvnløshed. Han blev stadig svagere og tyndere.

I begyndelsen af 1978 stod det klart at det var bestemte kemiske forbindelser der gjorde ham så syg. Sådan noget som hans hustrus rensecreme, parfume og stærke rengøringsmidler gjorde ham ikke alene syg, men det gav ham pludselige angstfornemmelser eller gjorde ham dybt deprimeret. „Jeg fik sådanne indre spændinger og angstfornemmelser at jeg troede at min krop skulle sprænges af presset indefra. Min hustru, Shirley, vores søn Adam, og jeg måtte flygte fra det tyvende århundredes kemikalier," siger han.

Da de fik brug for et andet sted at bo, boede de en tid hos hans søster, lige til husets tag skulle repareres og den tjære der blev brugt, fik ham til at reagere voldsomt. „Fra foråret 1978 og til vinteren efter flyttede vi mere end 10 gange, for at finde et sted hvor jeg kunne leve fredeligt med min sygdom, uden at blive voldsomt syg."

Både Mark og Shirley Miller havde været missionærer og var vant til at tage Gud med i deres hverdag. Nu udøste de deres hjerter til vor himmelske Fader både i personlige og i familiebønner. Venner og familie fastede og bad ofte for dem, og der blev givet mange præstedømmevelsignelser. Men trods udøvelsen af deres tro, skete der ingen bedring i helbredet.

„Jeg længtes efter styrke og vejledning fra min himmelske Fader. Jeg følte mig så fortabt og ensom."

Familien støttede meget. Slægtninge tog dem hjem uden at beklage sig, og hans forældre hjalp økonomisk, mens han var syg.

I januar 1979 læste Shirley om et hospital i Dallas, Texas, hvor patienter, som var overfølsomme for kemikalierne i deres omgivelser, kunne blive behandlet. I februar blev bror Miller indlagt på Brookhaven Medical Center til en 6–ugers undersøgelse.

Her gav de hans lidelse et navn – alvorlig „maladaption syndrome" også kaldet „overfølsomhed for sine omgivelser". Dr William Rea, som førte tilsyn med behandlingen, forklarede at bror Millers forsvarssystem var brudt sammen, hvorpå han ikke blot var almindelig allergiker, men også overfølsom overfor en lang række af de moderne kemikalier (de værste af dem var produkter fremstillet på baggrund af petroleum, terpentin o. lign.; klorstoffer, blandt andet det som ofte findes i drikkevand; tungmetaller som bruges meget i bilindustrien og andre steder). Sygdommen kan påvirke centralnervesystemet, give angstfornemmelser, nervøsitet og dybe depressioner, hvilket bror Miller ofte havde mærket til.

„Den væsentligste behandling er at undgå tingene," forklarer bror Miller. Undersøgelser havde vist at han var yderst overfølsom for de fleste kunststoffer, kemikalier og mange fødemidler.

Han forlod hospitalet med en lang liste over ting han skulle undgå for at hans modstandskraft kunne få tid til at blive genoprettet. Han måtte kun drikke kogt vand, kun spise biodynamisk mad, kun gå i bomuldstøj, fjerne alt inventar som var fremstillet syntetisk overalt hvor han færdedes og holde sig fra de kemikalier som han allerede vidste han reagerede på.

I løbet af de næste fem måneder fik han det bedre, når han fulgte lægens anvisninger, men han undgik ikke helt det fysiske ubehag og angstfornemmelserne.

I den periode fik bror Miller en præstedømmevelsignelse hvor han fik løfte om at blive fuldstændig rask. Men han opdagede hurtigt at løftet ikke umiddel-

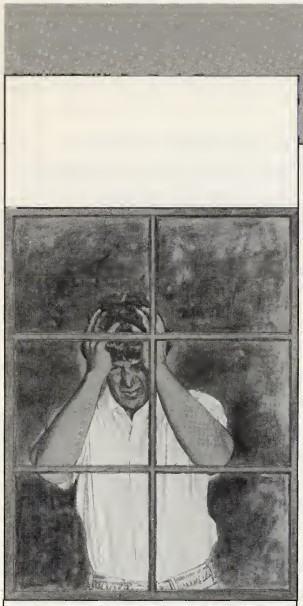

Marks overfølsomhed gjorde at han måtte holde sig indenfor et bestemt værelse, hvor omgivelserne var under kontrol.

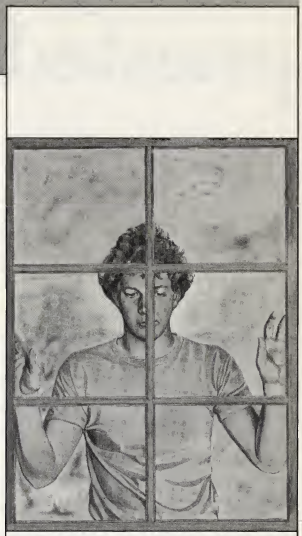

Illustreret af Jerry Thompson

bart blev opfyldt, og han havde endnu nogle af de værste lidelser i vente.

I august 1980 flyttede familien Miller til hans forældre i Los Angeles, Californien. De foregående måneder var bror Miller blevet dårligere. Hans overfølsomhed for stoffer han kom i forbindelse med indendøre tog til.

„Hvis min hud kom i kontakt med den mindste smule kemisk i huset eller på en af familiens medlemmer, brændte det som ild og jeg blev anspændt og oprevet. Somme tider, når jeg fik et alvorligt anfald på grund af kemikalier, blev det meget slemt."

For at skåne børnene (de havde nu to drenge) og for at beskytte sin mands helbred, flyttede søster Miller med drengene til sine forældre i Orem, Utah.

Det varede ikke længe før bror Millers tiltagende overfølsomhed betød at han næsten udelukkende måtte holde sig indenfor et bestemt værelse, som var kontrolleret, i sine forældres hjem. Hans mor bragte ham mad på en bakke udenfor døren.

Et par dage efter at bror Millers hustru og børn var rejst, begyndte han at fornemme at han ville blive rask indenfor en nær fremtid. Lidt efter lidt fik han oftere denne inspiration. Til tider var det som om de åndelige tilkendegivelser han modtog, kun var beregnet for ham, og han blev ikke inspireret til at dele sine følelser med andre. Men han fik en fortrøstningsfuld fred og ro, trods sine stadige lidelser.

Så en dag i 1981 forlod denne fred ham. I stedet blev han overvældet af en mørk, deprimerende følelse. Han kunne ikke ryste den af sig eller bede den væk. Den blev stadig dybere og til sidst var det som om den skulle knuse ham.

Men samme eftermiddag forlod mørket ham pludselig, „og han vidste at hans modstandskraft var genoprettet. Jeg kan ikke sige helt præcist hvad det var jeg følte var forandret i mit legeme, undtagen at jeg vidste at jeg havde det bedre." Det var en „stille og hellig stund", hvis man skal nævne den taknemmelighed der fyldte hans hjerte.

Han forlod værelset og genforenedes med sin mor med tårer i øjnene. Hans legeme reagerede ikke længere mod omgivelserne udenfor værelset. Han begyndte straks at forberede sig på at rejse til sin familie i Utah. Han måtte have noget benzin på sin bil, og da han

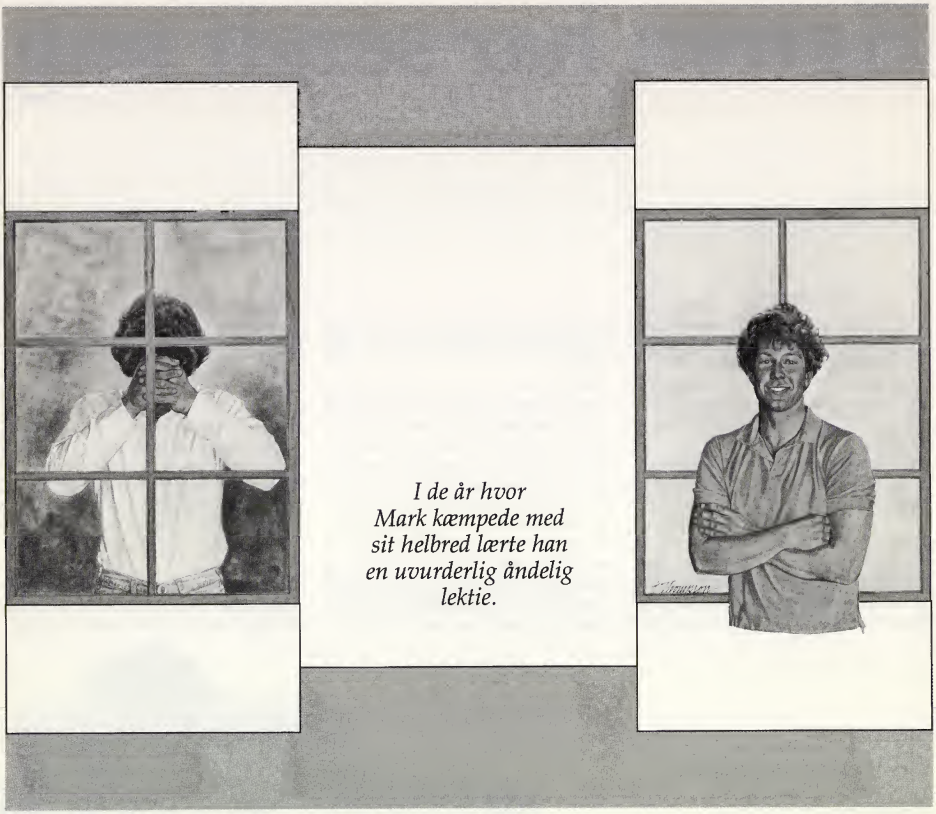

I de år hvor Mark kæmpede med sit helbred lærte han en uvurderlig åndelig lektie.

fyldte benzin på kom han til at spilde noget på sin hånd. Men det reagerede han heller ikke på. Og atter måtte han takke Gud i sit stille sind.

Så snart han kunne, tog han afsted til Utah, uden at fortælle sin hustru om sin helbredelse eller at han kom. Han ville overraske sin familie, uden at chokere dem, så han ventede med at ringe til dem indtil han kun havde 160 km tilbage. Hans hustru spurgte forbløffet om de ikke skulle indrette et særligt værelse til ham, men han sagde til hende at Herren simpelthen havde helbredt ham og at det ikke længere var nødvendigt at gøre særlige anstalter.

Hans hustru og sønner ventede ham ved trappen til forældrenes hus da han kom kørende. „Det var en af mine største glæder i livet at se dem og vide at vi nu kunne være sammen igen."

Det var en helt anden Mark Miller der i juli 1981 kom ud af det værelse han havde været spærret inde i, end ham der brød sammen under sin løbetur i juni 1977.

Der er dog stadig en ting, selv om han ikke længere behøver at tage særlige forholdsregler: „Jeg vil respektere mit legeme. Jeg har lært en masse, og jeg vil anvende det til at føre en beskeden tilværelse."

Men de forandringer der skete med Mark Miller var mere åndelige end fysiske. I de år hvor han kæmpede lærte han en værdifuld lektie. „Jeg ville ikke bytte det jeg oplevede for noget i verden," siger han oprigtigt, og tilføjer smilende: „Jeg håber naturligvis ikke at det sker igen.

Det gav mig en levende og større forståelse for formålet med modgang. Jeg ved nu at det ikke er det rette tidspunkt at beklage sig, når man er i vanskeligheder. Så er tiden inde til at bede vor himmelske Fader hjælpe sig til at lære så meget som muligt af det, så vi, når oplevelsen er forbi, kan blive bedre på grund af den." Han bærer ofte sit vidnesbyrd om at „uanset hvor meget vi må lide, vil vi aldrig få mere end vi kan bære".

Mark Miller har ændret indstilling til livet på grund af det han lærte. Han er nu tilbage til det han oprindeligt valgte – han studerer jura. Men det er tvivlsomt om nogen af hans medstuderende i samme grad værdsætter den enkle mulighed for at kunne sidde i et klasselokale og åbne en bog. □

Herren har sendt mig

Patti Lara

Ariana gik langsomt henad fortovet hvor der, på den tid af morgenen, begyndte at komme stadig flere mennesker, som hastede fra et sted til et andet. Mange skulle på arbejde, mens andre fulgte deres børn i skole. Vejene var meget trafikerede, og nogle chauffører blev utålmodige fordi de skulle skynde sig at nå et bestemt sted til tiden.

Ariana havde netop fulgt sin datter, Sandra, i skole. Der fandtes nok en skolebus, men hun foretrak selv at følge sit barn i skole hver dag. Hun nød spadsereturen om morgenen, såvel som turen hjem, når hun hentede hende, og så fik hun desuden en chance for at tilbringe nogle kostbare minutter med sin lille Sandra.

De talte altid sammen, mens de gik. Barnet havde så meget at fortælle, så mange hemmeligheder som skulle udveksles, og de lo ofte sammen. Dette lille menneske åbnede en helt ny verden, som var spændende for Ariana at høre om og udforske. Men denne morgen var Ariana allerede træt og lidt bedrøvet. Hendes mand var borte fra byen et par dage og hun savnede den trøst og støtte han gav sin hustru i hendes opgave som mor og i sine stillinger i kirken. Desuden ventede hun endnu et barn.

Pludselig følte Ariana sig overbebyrdet af de utallige ting hun skulle gøre, og for træt til at gå hele vejen hjem igen. Hendes friske morgentur hørte ellers med til hendes motionsprogram, men denne morgen var der noget i hende der gjorde oprør. Hun syntes at hjemvejen var for lang til at gå. Hun besluttede sig til at tage bussen ved det næste stoppested. Mens hun ventede tænkte hun bedrøvet at hendes beslutning ikke netop havde gjort hendes mismod mindre.

Ikke desto mindre var der noget inde i hende der fik hende til at blive stående. Hun tænkte på sin mand, som net-

„Ma'am, der er et tomt sæde her," sagde Ariana og smilede. Damen mumlede et tak.

Illustreret af Scott Snow

op på det tidspunkt kørte i sin bil langt hjemmefra på ukendte veje. Hans arbejdede krævede at han skulle rejse meget, og hun var altid nervøs for at der skulle ske ham noget.

Hun tænkte også på søster Lago der havde leverbetændelse, og som næsten ikke kunne komme ud af sin seng. Ariana var hendes besøgslærerinde, og hun spekulerede på hvordan hun mon kunne hjælpe søster Lago noget mere, uden at forsømme sine egne pligter.

Så tænkte hun på lille Sandra, som havde været forkølet nu i tre dage, og hun spekulerede på om hun mon skulle gå til lægen med hende.

Hun kom også i tanke om at hun burde skrive til sin mor, det var så længe siden hun sidst havde skrevet. Nu hvor Ariana og hendes søskende var voksne og ikke boede hjemme mere, måtte hendes forældre føle sig temmelig ensomme.

Mens disse tanker fo'r gennem Arianas hoved og hun tænkte på alle de pligter der ventede hende denne dag og i de kommende dage, følte hun sig atter overbebyrdet, og ønskede at hendes mand var hjemme, så hun kunne tale med ham.

Mens hun stod i den overfyldte bus kom hun i tanke om noget andet: Hun havde glemt at købe tomater til den salat hun skulle hjem og lave. Hvis hun havde spadseret havde hun købt dem på vejen. Bussen kørte forbi adskillige supermarkeder, men den standsede ikke.

Hun sukkede, blev endnu mere melankolsk og pludselig fik hun den indskydelse at se til venstre. Lige ved siden af hende stod en dame, og deres øjne mødtes. Ariana blev genert, men besluttede sig til at smile, hvorpå den fremmede dame kiggede den anden vej.

Ariana tænkte igen på tomaterne. „Jeg vil stå af et stoppested før og købe dem i Alfredos butik," besluttede hun sig til. „Så kan jeg gå resten af vejen hjem. Det er ikke så langt."

Der blev en tom plads i bussen og Ariana skyndte sig at sætte sig. Men idet hun satte sig ramlede hun ved et uheld ind i damen, som hun så på et øjeblik før.

„Undskyld," sagde de begge to på samme tid.

„Vil du ikke sidde her?" tilbød Ariane.

„Nej tak, du kan sætte dig," sagde den fremmede.

Ariana takkede og satte sig på det tomme sæde – virkelig taknemmelig. Bussen fortsatte og Ariana kiggede et øjeblik på damen. Hun var almindelig klædt og hendes øjne så trætte og bedrøvede ud. De var lysebrune og der var mørke ringe om dem. Så vendte den fremmede sig pludselig om og Ariana smilede igen, denne gang lidt pinligt berørt over at være taget i at betragte hende. Hun vendte sig om og så ud af vinduet på morgentraffikken, idet hun spekulerede på hvorfor hun syntes at hun havde mere at gøre denne dag. Følelsen varede ved og den havde intet at gøre med tomaterne.

Et par minutter efter blev sædet ved siden af hende tomt, og hun gjorde hurtigt damen opmærksom på det. „Ma'am, der er et tomt sæde her," sagde hun smilende. Damen mumlede: „Tak skal du have" og satte sig ved siden af hende. Hver gang Ariana kiggede på damen opdagede hun at den fremmede også kiggede på hende. Hun besluttede sig til at indlede en samtale.

„Vi har et smukt efterår, ikke?" Damen så ikke ud til at være alt for ivrig efter at snakke, men Ariana følte noget varmt for hende. I et forsøg på at opmuntre damen, fortalte Ariana hende om sin dårlige hukommelse og hvordan hun havde glemt at hun skulle gå hjem, fordi hun skulle købe tomater.

„Hvis De ikke har noget imod det vil jeg gerne sælge dem nogle af mine tomater," sagde damen, „jeg dyrker tomater i min have og lige nu har jeg temmelig mange."

„Det ville jeg meget gerne," udbrød Ariana begejstret. „Hjemmeavlede grøntsager er bestemt de bedste, ikke?"

Da den fremmede fortalte at hun boede tre stoppesteder fra Ariana, tøvede Ariana et øjeblik. Hun måtte så forbi det sted hun boede og gå tilbage, belæsset med tomater. Det ville være spild af tid, og hun kunne ikke tillade sig at spilde tiden når hun nu havde så meget at gøre. Men hun ville ikke fornærme damen, som hun var begyndt at synes om, så hun indvilligede i at følges med hende. Da de stod af bussen havde Ariana fået at vide at damen hed Teresa. De fulgtes ad forbi en række små huse med haver, indtil de kom til et beskedent, men meget rent og velpasset hus.

„Hvor skønt!" udbrød Ariana. „Jeg har altid ønske mig et hus med en have til. Vi bor i lejlighed og somme tider er det som at leve i et bur."

Teresa smilede, men sagde ingenting, mens hun førte Ariana hen bag huset, hvor hun havde sin lille have. De to kvinder begyndte at plukke tomater og lægge dem i en lille kurv, som Teresa lod Ariana låne. Mens de plukkede begyndte Teresa at tale mere frit. Hun fortalte Ariana at hun for nylig var blevet enke og at hendes eneste barn måtte holde op med at gå i skole for at arbejde på en fabrik, så de kunne få penge nok.

Da den lille kurv var fuld, og Teresa havde ondt i ryggen af at stå bøjet, spurgte hun:

„Kunne du ikke tænke dig en tår varmt at drikke før du går?"

Ariana tænkte fortvivlet: „Tiden! Jeg kan ikke. Jeg kan ikke spilde mere tid!" Men noget inden i hende fik hende til at sige: „Jo tak, det vil jeg da meget gerne!"

Et øjeblik efter sad de overfor hinanden ved det lille køkkenbord med hver sin kop varme chokolade. Lidt efter lidt begyndte Teresa at fortælle Ariana om sig selv. „Det var sjovt som vi blev med at se på hinanden i bussen," sagde hun og lo. „Jeg har aldrig før oplevet noget lignende. Jeg har været så ensom, så ensom . . ."

Pludselig blev hendes øjne slørede og Ariana syntes hun kunne se smerten og bedrøvelsen i dem. Teresa begyndte at tale om den kamp som hun og hendes mand havde haft med økonomien siden de blev gift, og hvordan han ofte havde været arbejdsløs, samt de mange prøvelser de havde gennemgået for at deres datter kunne få en uddannelse, blot for at se hvordan hun måtte opgive på halvvejen for at få et job som nærmest var slavearbejde.

Så blev Teresa endnu mere alvorlig og det var som om hun nærmest talte til sig selv da hun spurgte hvorfor det somme tider føles som om Gud så en anden vej. Det var som om ingen i hele verden holdt af hende – heller ikke Gud. Mens hun talte strammede hun sin mund sammen og hendes øjne så bitre ud.

Ariana ledte desperat efter noget at sige. Der var sikkert noget i evangeliet som denne søde, bekymrede søster kunne bruge. Men Ariana kunne ikke komme i tanke om noget. Ethvert trøstens ord virkede tomt og ligegyldigt i forhold til den jordnære byrde som denne kvinde havde at bære på.

„Jeg ved ikke engang hvorfor jeg sidder her og fortæller dig alt det," mumlede Teresa, og så ned.

Ariana svarede, uden at tænke på hvem der lagde ordene i munden på

hende: „Fordi Herren har sendt mig."

Teresa brød ud i tårer. Og da begyndte Ariana at tro på at hun kunne sige noget som kunne trøste, men hun blev snart klar over at hendes nye veninde græd af taknemmelighed.

Da Teresa var kommet sig lidt, forklarede hun: „Jeg kan næsten ikke tro det," begyndte hun. „Jeg drømte noget meget mærkeligt i nat. Jeg gik i dybt mørke et sted, og jeg vidste ikke engang hvor jeg gik. Det var som mørket under mine fødder ville opsluge mig. Pludselig mødte jeg en dame hvis hele væsen udstrålede et særligt lys. Hun kom hen til mig og jeg så forhåbningsfuldt på hende, på grund af det lys hun bragte. Så spurgte jeg hende: ‚Hvorfor er du kommet?' Og så svarede hun . . . Teresas stemme knækkede over. „Hun svarede mig på samme måde som du netop gjorde, Ariana: ‚Fordi Herren har sendt mig.'"

De så i tavshed på hinanden. Arina havde nu fred i sin sjæl. „Ej heller skal I bekymre jer forud, for hvad I skal sige," sagde Herren, „men opbevar altid livets ord i sindet, og det skal gives jer i samme stund, den del, der skal udmåles til hver" (L&P 84:85). Det var det der skete. Ånden havde inspireret hende til at sige netop de ord som Teresa havde brug for at høre. „Jeg vil gerne vide noget mere om dig," sagde Teresa. „Jeg ønsker vi skal være venner."

Ariana tog hendes hånd. „Kan du se at Herren aldrig ser den anden vej?" sagde hun blidt.

„Tilhører du en slags kirke?" spurgte Teresa nysgerrigt. Ariana begyndte at fortælle, og Teresa lyttede med stor interesse. Da Ariana inviterede hende til deres næste familiehjemmeaften, forsikrede Teresa at hun nok skulle komme sammen med sin datter.

„Vi har ledt efter lyset i så lang tid," tilføjede hun, idet de begge rejste sig.

De omfavnede hinanden et øjeblik, hvorpå Ariana tog sin taske, sine frakke og sine tomater. Da hun omsider kom ud på gaden følte hun sig lettet og styrket.

„Det er rigtigt at vi kun finder glæde og lykke når vi tjener vore medmennesker," tænkte hun. „Det er hemmeligheden."

Det var blevet sent og frokosten måtte udsættes den dag. Hun ville lave en lækker salat og tage med hen til søster Lago, så kunne de spise sammen. Hun ville træffe en aftale med lægen og få ham til at se på Sandra så snart som muligt, så hun ikke længere behøvede bekymre sig om det. Om aftenen ville hun ringe til sin mand på hotellet og forsøge om hun kunne være ham til opmuntring. Hun ville sige til ham: „Vi tænker på dig herhjemme og vi elsker dig." Senere ville hun lægge Sandra i seng og før hun selv gik i seng ville hun skrive et brev til sin mor med den opskrift hun havde bedt om for længe siden.

Hendes hjerte var opfyldt af en glædens ånd, og mens hun ventede ved lyskurven på at den lyste grønt, opdagede hun at fornemmelsen af at hun endnu manglede at gøre noget, helt havde forladt hende. Hun havde lyttet til Åndens hvisken, og søgt Guds rige først, og så ville hun få alt det andet i tilgift. □

Ariana tog Teresas hånd. „Kan du se at Herren aldrig ser den anden vej?" sagde hun blidt.

Søster Patti Lara er omvendt til kirken, og oversætter af profession. Hun tilhører Rota Servicemen's gren, Cadiz distriktet, Spanien. Hun har kaldelser både i gren og distrikt. Hendes historie bygger på en virkelig begivenhed.

En redningssang

Gary Loren McCallister

Ulykken skete da vi kørte ud af byen. Vi havde netop underskrevet papirerne til vort nyerhvervede hus. På vejen havde vi besøgt min hustrus bedstemor. Vores 3-årige datter, G. J., lå og sov på bagsædet i vores bil, og vi havde travlt med at komme hjem til vore andre tre børn. Min Hustru, Gaydra, sad og strikkede. Ingen af os havde tænkt på at minde hinanden om at spænde sikkerhedsselerne. Klokken var næsten 17.

Vi kom ind i myldretrafikken, og kørte omkring 90 km i timen. Da vi nærmede os centrum så jeg pludselig en bil komme kørende mod os fra den modsatte kørebane. Chaufføren forsøgte at dreje skarpt til venstre lige foran os. Han kunne ikke gøre andet. Og da jeg var fuldstændigt omgivet af biler på alle sider kunne jeg ikke svinge ud. Jeg trampede på bremserne, men nåede ikke at standse hurtigt nok.

Ved det frontale sammenstød blev jeg slynget ind mod rattet og forruden. Jeg hev efter vejret mens jeg prøvede at råbe på Gaydra. Jeg kunne se at hun lå på gulvet, men hun svarede mig ikke. Blodet begyndte at løbe ned i øjnene på mig. Jeg kunne høre G. J. græde mens jeg desperat sparkede til det sammenbrudte rat, som lå i mit skød. Jeg var bange for at bilen ville eksplodere på grund af benzinen som løb ud, og jeg havde på fornemmelsen at det gjaldt om at få bragt min hustru og min datter i sikkerhed i en fart.

Omsider blev døren åbnet og jeg stod ud af bilen. Pludselig blev alt hvidt for mig. Jeg så vandet fra det smadrede varmesystem løbe ind mellem mine fødder idet knæene gav efter under mig: „Nu lægger jeg mig ned i det hele," tænkte jeg.

Jeg mistede bevidstheden mens nogle mennesker bar mig ud i græsset ved vejkanten. Jeg spurgte efter min hustru og mit barn og fik at vide at de havde det godt. Jeg kunne stadig høre G. J. græde.

Da ambulancen ankom blev Gaydra og jeg og den anden chauffør, der også var kommet til skade, lagt på nogle bårer og anbragt bagi. G. J. sad lamslået på forsædet. Gaydra forsøgte at rejse sig og spørge efter G. J., men hun mistede bevidstheden igen.

Da vi ankom til hospitalet var G. J. holdt op med at græde. Der kom en læge ind på skadestuen og undersøgte mig. Han gav sygeplejersken en besked og gik igen. Hun var venlig, men ligefrem: „Mr. McCallister, deres hustru har fået kraniebrud og det forårsagede et tryk på hendes hjerne. Vi bliver nødt til at sende hende med helikopter til universitetets hospital så hun kan blive opereret. Vi kan mærke en løs knogle. Du har det måske godt nok til at følge med hende i helikopteren."

Så gik sygeplejersken og jeg var alene. Klokken viste 17.20 på væguret, og der var helt stille på stuen.

„Åh, himmelske Fader!" bad jeg. „Vil du ikke nok hjælpe Gaydra. Hun må ikke dø! Hun må ikke dø!" Tårerne skar mig i øjenene, og jeg kunne mærke at jeg havde glasskår i mine øjenbryn og i panden. Det øjeblik hvor jeg tænkte på at jeg måske ville miste min evige elskede er det værste i hele mit liv.

Pludselig opdagede jeg at der stod nogen ved min side. Det var to mænd i almindeligt tøj, ikke i hospitalsuniformer. De sagde: „Hej!" Det var ældster fra kirken.

„Kunne du tænke dig en velsignelse?" spurgte den ene af dem.

„Jo da. Og min hustru hun ligger på røntgen. Vil I ikke nok være rare og salve hende?"

„Det har vi allerede gjort," svarede de.

„Og min datter . . . ," begyndte jeg.

„Hun har også fået en velsignelse," sagde den anden.

De salvede mit hoved med olie, gav mig en velsignelse og så gik de. Da var klokken 17.30.

Jeg undrede mig. Hvem var disse to ældster? *Hvordan* var de kommet så hurtigt?

Senere fandt jeg ud af hvordan de kunne komme så hurtigt.

Den 20-årige ambulancefører havde hænderne fulde. Hvad skulle han stille op med en 3-årig pige som var bange og græd? Begge hendes forældre var kommet til skade og hendes mor endda alvorligt. Hvad skulle han sige for at berolige barnet?

Måske kunne en sang hjælpe, tænkte han. Men han kunne kun komme i tanke om én eneste børnesang. Det var en søndagsskolesang han havde lært i den kirke, som han netop havde tilsluttet sig. Han kunne ikke forestille sig at den lille pige kendte sangen eller kunne finde trøst ved den, men han følte sig mere og mere tilskyndet til at synge den, så han begyndte: „Jeg er Guds kære barn, og han har sendt mig her . . . ."

Den lille pige blev rolig og efter det første vers begyndte hun at synge sammen med ham: „Jeg er Guds kære barn, velsignelser jeg får . . ."

Efter det andet vers spurgte han forsigtigt: „Er du sidste dages hellig?"

Hun svarede: „Ja."

„Er din far og mor det også?"

„Ja."

Han skyndte sig at kalde over bilradioen: „Det er et redningskøretøj som kalder. Hej – Beth. Vil du gøre mig en tjeneste? Find lige biskop Browers telefonnummer og ring ham op. Vi kommer med en alvorligt såret dame, som er medlem af hans kirke og vi har brug for . . ."

Således fik biskoppen besked, og præstedømmet ankom til hospitalet i løbet af et par minutter.

Gaydra nåede ikke at blive fløjet til universitetets hospital. De kunne intet brud se på røntgenbilledet. G. J. og jeg blev udskrevet samme aften og to uger efter kunne vi hente Gaydra – uden at hun var opereret. Hun blev fuldstændig rask. Det eneste der skete var at hun ikke kunne huske ulykken og hvad der var sket adskillige dage efter. Vi overlevede et frontalt sammenstød i 90 km fart.

Året efter var vi med til et nadvermøde, hvor vi tog afsked med den unge ambulanceforer som var med til at redde Gaydras liv – han skulle på mission. □

Gary L. McCallister som har fire børn, er assisterende professor i biologi, og virker som missionspræsident i Grand Junction, vestlige stav i Colorado.

Illustreret af Richard D. Hull.

Grib fat og kom opefter!

Hvordan reagerer vi når vi står over for en opgave vi synes er umulig?

Ældste Dallin H. Oaks
De tolvs Kvorum

Vi kommer allesammen ud for forhindringer. Vi får allesammen udfordringer. Vi går allesammen på veje der fører opad mod højder vi ikke synes vi kan nå. Før eller senere står vi allesammen ved foden af klipper vi ikke tror vi kan bestige.

I 1895 blev min oldefar, Abinadi Olsen, kaldet på mission til Samoa øerne. Han adlød profetens kald og forlod sin hustru og fire små børn, blandt andet min mormor, Chasty Magdalene. De boede i Castle Dale i Utah. Han rejste med tog og skib til missionens hovedsæde i Apia på Samoa – en rejse der tog 26 dage.

Som sin første opgave skulle han arbejde på Tutuila øen. Da han gennem flere uger havde boet i hvad han kaldte en stråhytte, spist fremmedartet mad og lidt af alvorlige sygdomme, samtidig med at han kæmpede for at lære samoansk, syntes han ikke han udførte noget som helst som missionær. Han havde hjemve og havde mistet modet, og derfor tænkte han alvorligt på at gå ombord i en båd og tage tilbage til Apia, for at fortælle missionspræsidenten at han ikke ville spilde mere tid på Samoa. De besværligheder der fulgte med hans mission syntes vanskelige at overvinde, og han ville gerne hjem til sin hustru og sine børn, som måtte slide i det for at støtte ham på hans mission.

En af Abinadi Olsens venner, som har hørt ham beskrive sine oplevelser efter hjemkomsten, har citeret ham således:

„Så en aften, mens jeg lå på gulvet i min hytte, kom en fremmed mand ind til mig og bad mig på mit eget sprog om at følge med ham. Han gjorde det på en sådan måde at jeg måtte adlyde. Han førte mig ind gennem landsbyen og lige hen foran en klippe med en lodret væg. ‚Det var mærkeligt,' tænkte jeg. ‚Den har jeg aldrig set før,' og lige i det øjeblik

Bjergfoto af Bobbi Jane Rice

sagde den fremmede: ‚Jeg vil gerne have at du kravler op ad den klippe.'

Jeg kiggede en ekstra gang på klippen og sagde forvirret: ‚Det kan jeg ikke. Det er umuligt!'

‚Hvordan kan du vide det, når du ikke har prøvet?' spurgte den fremmede.

‚Men, det kan da enhver se,' begyndte jeg at protestere. Men han afbrød: ‚Begynd at klatre. Grib fat med hånden – ja, og så foden på.'

‚Jeg greb fat, fordi jeg ikke kunne nægte at adlyde, og så kunne jeg se en åbning, jeg kunne gribe fat i, i den solide klippe. Så fandt min ene fod fodfæste.

‚Gå nu videre,' beordrede han. ‚Grib fat med den anden hånd,' og lige idet jeg skulle til at gribe fat så jeg endnu en åbning, og til min overraskelse begyndte klippen at skråne. Det blev lettere at klatre og jeg fortsatte med at klatre uden vanskeligheder, lige til jeg pludselig opdagede at jeg lå på min halmmadras i min hytte. Den fremmede var væk!

‚Hvorfor fik jeg nu den oplevelse?' spurgte jeg mig selv. Jeg fandt hurtigt svaret. Jeg havde besteget en fantasiklippe gennem tre måneder. Jeg havde grebet fat og var begyndt at klatre. Jeg havde endnu ikke rigtigt gjort mig de anstrengelser jeg burde for at lære sproget og overvinde mine andre problemer" (Fenton L. Williams: „On doing the Impossible", *Improvement Era*, august 1957, s. 554).

Jeg behøver vidst ikke tilføje at Abinadi Olsen ikke forlod missionen. Han arbejdede i 3 1/2 år, lige til han blev afløst af den rette myndighed. Han blev en enestående dygtig missionær, og han var et trofast medlem af kirken resten af sit liv.

Når vi kommer ud for vanskeligheder som vi synes er umulige at klare, selv når det gælder om at udføre retfærdige ansvarsopgaver, så må vi huske på at når vi er engageret i Herrens arbejde, så er de forhindringer der ligger foran os aldrig så store som de kræfter der står bag os. Vi bør gribe fat og komme op. Vi vil først finde et sted at gribe fat, når vi rækker hånden ud. Vi vil først finde fodfæste når vi løfter foden.

Vi har fået at vide at troen går forud for miraklet. Vi har også fået at vide at vi først skal gøre os personlige anstrengelser. Præsident Spencer W. Kimball har sagt de forløsende ord: „Lad os stræbe fremad!"

I skrifterne kan vi læse om mange tilfælde hvor Herren har velsignet dem der har forsøgt at udføre det umulige. Intet er umuligt for Herren.

Da Moses førte israelitterne ud af Ægypten lejrede de sig ved Det røde Hav. Ægypterne troede at de havde fanget israelitterne, som stod med ryggen til havet mens Faraos stridsvogne rykkede nærmere. „Frygt ikke . . .!" sagde Moses, for „Herren skal stride for eder" (2 Mos. 14:13–14). Herren bad Moses befale israelitterne at de skulle bryde op og „vandre gennem havet" (2 Mos. 14:15–16). Og det gjorde de. Moses rakte derpå sin stav ud over havet, som han fik besked på, og israelitterne kunne gå gennem havet på tør bund (2 Mos. 14:16, 22). De gik fremad i tro, og så skete det umulige.

Jareds bror havde problemer med at få lys i de fartøjer hans folk havde bygget. Han søgte Herren for at få problemet løst. Men Herren svarede med et spørgsmål: „Hvad vil I have, at jeg skal gøre, for at I kan have lys i jeres fartøjer?" (Ether 2:23). Jareds bror begyndte at arbejde på at løse problemet ved at smelte og forme 16 gennemsigtige sten. Og i stor tro bad han Herren røre ved disse sten med sin finger „få dem til at lyse i mørket . . . så vi kan have lys, medens vi farer over havet" (Ether 3:4). Han blev bønhørt. Problemet blev løst, fordi et troende menneske tog initiativet, og ved Guds velsignelser og kraft.

Da Nephi fik besked på at tage tilbage til Jerusalem for at hente de hellige optegnelser hos Laban, gjorde han det i tro på at han kunne gøre som han havde fået befaling om, selv om han ikke kunne se hvordan det skulle kunne lade sig gøre. Nephi vidste at Herren ikke giver nogen befaling uden at han skaffer udvej for at det han har befalet kan udføres (1 Nephi 4:7). Nephi udførte sin mission ved hjælp af sin tro og sit initiativ, og de efterfølgende generationer er blevet velsignet som følge af dette.

Intet er umuligt for dem der holder Guds bud og følger hans anvisninger. Men de velsignelser der fører os over forhindringerne kommer først efter vi har gjort vores del – ikke før. Lehi og hans børn fik Liahona til at lede dem, men først efter flere år i ørkenen, ikke mens de endnu befandt sig i Jerusalem. De ord Herren havde at sige, da Israels lejr blev organiseret (se L&P 136), kom han ikke frem med i Nauvoo. Dem gav han på Missouriflodens vestre bred, i nærheden af Omaha, næsten et år efter at de hellige havde forladt Nauvoo.

Hvad skal vi gøre når vi bliver forhindret i at udføre vore retfærdige opgaver? Gribe fat og komme opefter! De velsignelser der løser problemer og fører os over forhindringerne kommer først når vi sætter os i bevægelse. □

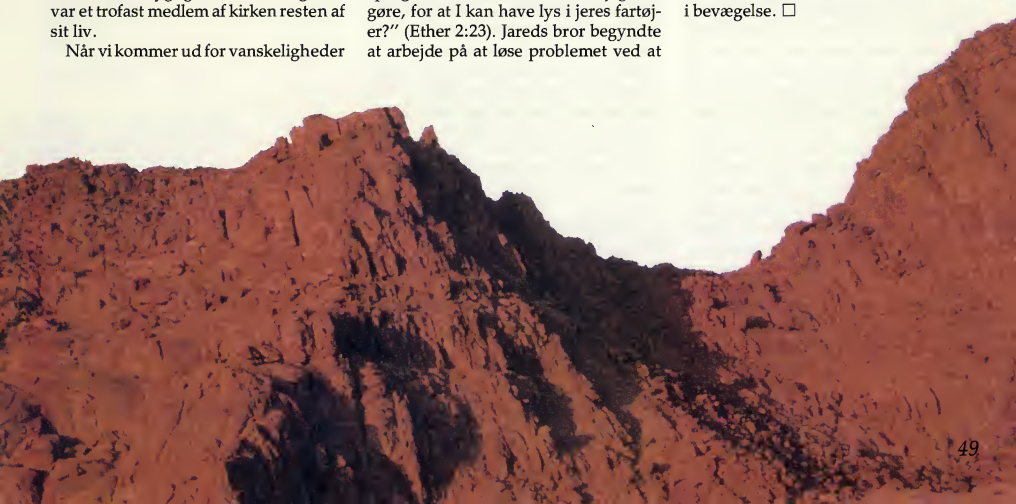

„Det er sandt! Det er Guds ord!"

Geraldine Pigott Golding

Det er nu 28 år siden at to unge piger øvede den største og bedste indflydelse på min families tilværelse.

Vi boede i en lille, smuk by i Texas. Vi førte en rolig tilværelse. Jeg var meget aktiv i min kirke, jeg var korleder, søndagsskolelærer og aktiv i vores kristne tjenesteorganisation. Jeg elskede de andre kirkemedlemmer og mine medmennesker højt. Vi havde købt et lille hus og vi havde fire dejlige børn – den ældste var 10 og den yngste kun 5 måneder.

Fra mit køkkenvindue kunne jeg se ud til enden af vores beboelsesejendom og over til den anden side af vejen, hvor man var ved at opføre en bygning af en eller anden slags. Jeg vidste ikke hvad det skulle være, men der var noget ved den der tiltrak mig, og hver dag når jeg stod og vaskede op kiggede jeg ud af vinduet og lagde mærke til hvor langt de var kommet. Vores nabo var også meget nysgerrig, og da vi blev klar over at det skulle være en mormonkirke blev vi særdeles oprevne. Jeg vidste ikke at der var mormoner i denne del af landet.

Der gik nogle måneder. Den lille kirke på hjørnet var færdigbygget. Den var ikke ret stor, men smagfuldt bygget af særlige mursten. Jeg så aldrig nogen med lange nederdele eller morsomme hatte komme og gå, således som jeg havde forventet det. Jeg blev nærmest skuffet da jeg så at medlemmerne lignede os.

En dag bankede det på døren. Udenfor stod to unge piger i en nydelig påklædning. Jeg tog hjerteligt imod dem, bød dem indenfor og spurgte omgående om de ville have en kop kaffe, som enhver anden god texasborger ville have gjort det. De afslog høfligt, og inden længe var vi i gang med en samtale om Gud Faderen og hans Søn, Jesus Kristus. De fortalte mig noget som jeg aldrig før havde hørt. De sagde at Gud har et legeme – et rigtigt legeme af kød og ben – og at han næsten ser ud som os. Utroligt! At Gud, som jeg elskede så højt, skulle ligne et menneske! Det var nærmest helligbrøde. Jeg husker at da jeg sagde farvel til dem ved døren, tænkte jeg: „I er nogle søde unge piger, men I har sandelig nogle sjove ideer. Jeres kirke har bestemt ført jer på afveje. Men I tror virkelig på det af hele jeres hjerte."

Omkring samme tidspunkt ugen efter bankede det igen på døren. Det var de samme unge piger. Jeg bad dem komme ind, bød dem igen på kaffe som de atter høfligt afslog. Endnu en samtale. Endnu en afsked ved døren. Denne gang havde de fortalt mig om en nutidsprofet!

Jeg sagde højt: „Det må være en dejlig fornemmelse for jer at tro på at I har en profet til at lede jer." De forsikrede mig om at det var det også. Men indvendig tænkte jeg: „Hvordan kan denne kirke få dem til at tro så stærkt på noget?"

Vi mødtes endnu en gang. „Er I sikre på at I slet ikke har lyst til at drikke en kop kaffe sammen med os?" De sagde atter høfligt: „Nej tak." Min mand kom til min forbavselse ind i stuen og lyttede til samtalen.

Vi mødtes nu med dem hver uge. De fortalte min mand og mig en masse ting – om Nebukadnezars drøm, og stenen der blev revet løs fra bjerget uden hjælp af menneskehænder, om Jeremias' profetier og om de to „stykker træ" der

skulle blive til ét (Ezekiel 37:19). Jeg havde godt nok læst alt dette før. Jeg elskede Bibelen – jeg holdt uendelig meget af den. Det gjorde jeg allerede som barn. Jeg læste et kapitel hver aften før jeg gik i seng, så noget af det de unge piger fortalte kendte jeg udmærket. Men nu begyndte det hele at falde logisk på plads. Hvor var det spændende!

På dette tidspunkt begyndte vore børn at deltage i samtalerne, og de to søstre som i første omgang bankede på vores dør var flyttet til et andet sted, og der kom to andre i stedet for. Jeg lagde den lille i kravlegården og så begyndte vi ellers at bombardere missionærerne med spørgsmål. Vi blev klar over at de to stykker træ, som er nævnt i profetien, er Bibelen og Mormons Bog. „Kan vi godt få lov at se Mormons Bog? Hvornår? Hvornår kan vi få lov at læse den? Under næste samtale?" Det blev en lang uge – jeg kunne næsten ikke vente.

Det blev faktisk en meget lang uge. Jeg blev ved med at spekulere på Mormons Bog og kunne næsten ikke vente til jeg fik den i hænde. Så kom dagen endelig, og jeg var så bange for at de skulle glemme at tage Mormons Bog med. Jeg tænkte oven i købet at de da nu måtte sige ja til at drikke en kop kaffe sammen med os.

Mens vi talte om Mormons Bog fortalte de om et vidunderligt løfte som gives i den. Jo, vi ville da forsøge. Vi bad for at få at vide om den er sand.

Jeg behøvede blot læse nogle få sider i Mormons Bog før jeg var overbevist om at den var sand. Den er sand! Det er Guds ord! Hver morgen klokken 6 gik jeg ud og satte mig på husets bagtrappe med min morgenkaffe og læste lige til børnene vågnede. Hvilken kraft der lå i disse ord! Hvem kunne benægte at det var Guds ord, når de først havde læst denne bog? Det *er* Guds ord! Hvor var det spændende og forunderligt at gøre

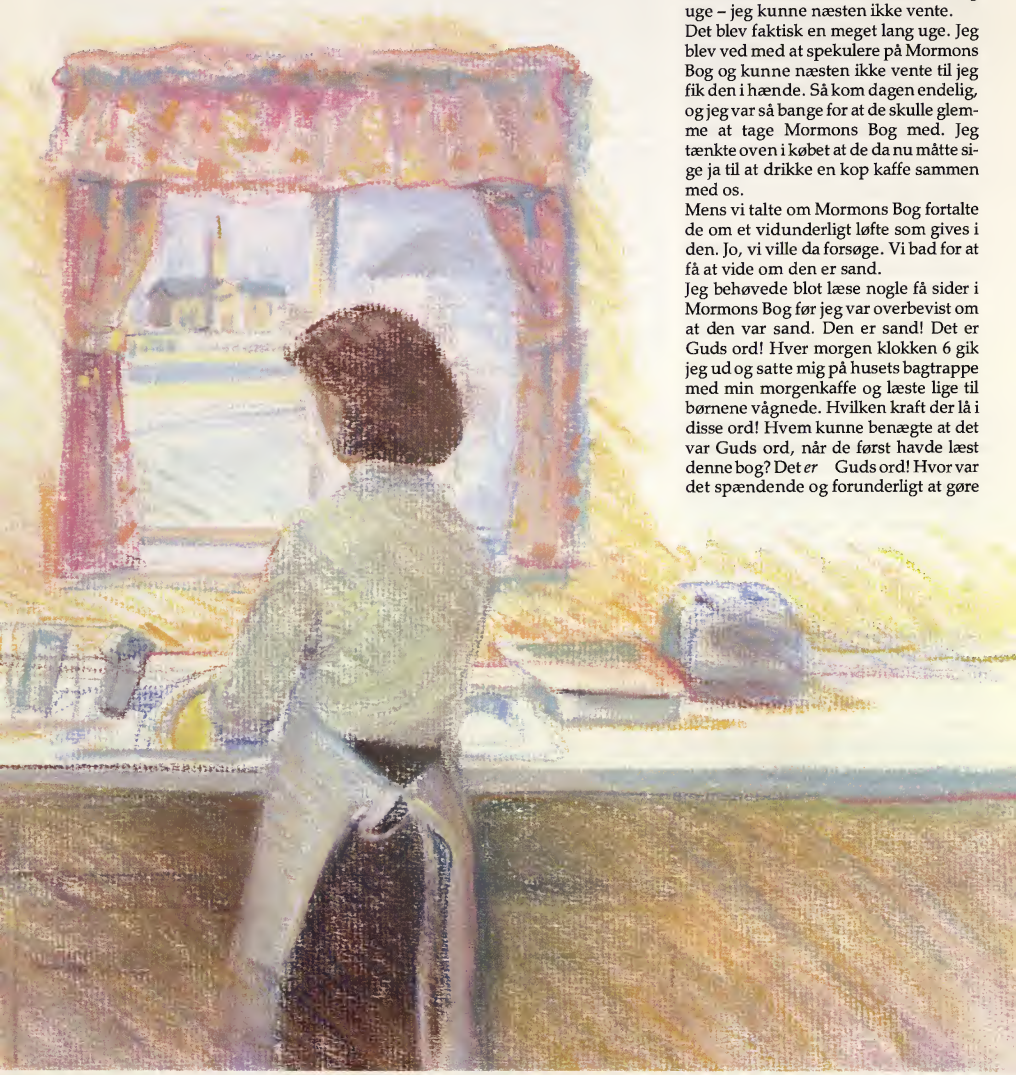

denne opdagelse, det gav ærefrygt og varme følelser. Vi havde mindst tre lektier tilbage endnu, da noget greb forstyrrende ind. Vores 4-årige datter, Nancy, blev syg, og det så ud som om hun havde polio. Jeg underviste stadig min klasse i min kirke – selv om jeg nu gruede for den – men i stedet for at undervise min søndagsskoleklasse den morgen var jeg brændende optaget af at gøre Nancy klar til en rygmarvsprøve på det lokale hospital. Vores mistanke blev bekræftet, hun havde polio. Vi kørte Nancy til børnehospitalet i Houston, og jeg tog min Mormons Bog med, fordi jeg vidste at jeg havde mange timers ventetid foran mig. På en eller anden måde vidste jeg at Nancy nok skulle komme sig.

I løbet af to uger blev hun udskrevet fra hospitalet og jeg havde fået læst en hel del i min nye bog.

Vi genoptog samtalerne med missionærerne. Ved vort næste møde blev jeg omsider klar over hvorfor missionærerne blev ved at afslå, når jeg bød dem på kaffe. Da de fortalte mig at de ikke drak kaffe, te eller alkohol og at de ikke røg, sank hjertet i livet på mig. Jeg tænkte ved mig selv: „Nu mangler de bare at fortælle at de heller ikke danser, går i biografen, klipper deres hår og en masse andre ting." Men jeg var parat til at opgive hvad som helst de bad om. Jeg vidste allerede at evangeliet var sandt.

Nu, da vi næsten havde fået alle lektierne, blev frelsesplanen fremlagt for os. Jeg vil aldrig kunne beskrive hvilken glæde jeg følte da de fortalte mig at jeg havde boet hos Gud før – at han kendte mig og havde undervist mig før jeg blev født. I mener at han virkelig kender mig? *Mig?* Tænk engang! Gud kender mig! *Mig!* Jeg blev ovenud lykkelig. Jeg græd. Det var det mest vidunderlige jeg nogen sinde havde hørt – at jeg har boet hos Gud før, og han kender mig personligt. Nu kunne jeg lettere tænke på ham som en god Fader, en Gud af kød og ben.

Det var meget spændende for mig at blive præsenteret for ældsterne. Søstermissionærerne havde fortalt os om præstedømmet, og jeg var opfyldt af ærefrygt da ældsterne kom. Jeg havde den dybeste respekt for nogen der havde Guds præstedømme. Det var noget helt nyt for mig. Børnene elskede dem omgående.

Jo – vi blev døbt. Vores familie knælede for første gang ned sammen og bad bevidst og ængsteligt højt. Vi spurgte ganske enkelt og ydmygt vor himmelske Fader om dette var sandt, og som svar modtog vi den dejlige varme forsikring, som kun Helligånden kan give os. I de mange år siden vores familie blev døbt har vi oplevet mange glæder, men også sorger – specielt at min mand er død. Men vi fik den tryghed som præstedømmet betyder for hjemmet og hjemmelærernes trøst. Vi har leet, sunget og grædt. Vi har været dybt fortvivlet og oplevet stor åndelighed. Vi har oplevet tempelægteskabets sødme, som betyder evigt venskab, og er blevet styrket ved at holde fast ved jernstangen, når det hele syntes komplet håbløst. Vi har været med til at lave jordnøddesmør i et velfærdsprofekt i Texas og hjulpet med at luge bønnemarker, vi har konserveret ærter i Provo, hvor vi nu bor sammen med vores nye ægtemand og far.

Men vi er fremfor alt taknemmelige for at være medlemmer af Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige og for de missionærer som gjorde dette muligt. Og nu har vi sendt vores egen søn, David, på mission, og håber på at han vil finde andre modtagelige sjæle og bringe dem den samme glæde og lykke som missionærerne bragte os. □

Geraldine P. Golding er mor til otte børn og præsidentinde for Unge Piger i sit ward i Provo, Utah.

Illustreret af Scott Snow

Oversættelsen af Guds ord

Gå ud til „alle nationer, slægter, tungemål og folk"

Eb Davis

En af de store udfordringer kirken står over for i dag, hvor missionærerne arbejder overalt i verden, er behovet for at få oversat sidste dages hellige skrifter til de mange sprog som tales af det stigende antal hellige.

I dette interview skildrer Eb Davis, som er leder af kirkens oversættelsesafdeling, hvilket arbejde der indtil nu er blevet udført, og hvilke opgaver der endnu ligger forude.

Spørgsmål: Hvornår begyndte kirken at mærke presset i det store behov for mere omfattende oversættelser af skrifterne?

Svar: Medlemmerne har lige siden kirkens første tid følt sig stærkt motiveret til at få oversat skrifterne til så mange sprog som muligt. Oversættelsen var faktisk en af de første store opgaver den unge kirke påtog sig i missioneringen. Da Mormons Bog først var oversat til engelsk varede det ikke længe før den kom på dansk, tysk, fransk, italiensk og walisisk. Selv om disse første oversættelser blev foretaget af begejstrede amatøroversættere blev de fleste forbavsende nøjagtige.

Oversættelsesarbejdet er gået støt og roligt fremad i kirkens første 138 år, og i 1968 var Mormons Bog – og endnu flere af kirkens materialer – udgivet på 18 sprog. Siden da er arbejdet gået hurtigere. I dag er enten hele Mormons Bog eller dele af den oversat til 96 sprog. Det betyder at vi kan missionere blandt 76 % flere mennesker i verden.

Spørgsmål: Det lyder imponerende, men hvor meget længere kan vi nå?

Svar: Selv om vi har gjort et enormt fremskridt, så har vi stadig en kolossal udfordring foran os. Herren satte målet da han sagde at evangeliet skulle forkyndes for „alle nationer, slægter, tungemål og folk" (L&P 42:58). De resterende 24 procent af verdens befolkning taler over 4.900 forskellige sprog. Når vi går i gang med at oversætte Herrens ord for disse mennesker, så er det Brødrene der forsigtigt anviser kursen og hastigheden.

De råder os til at „udnytte enhver mulighed vi har for at undervise alle mennesker i evangeliet". Præsident Kimballs lederskab var ånden bag den udvidede aktivitet i oversættelsesarbejdet.

Men drivkraften i arbejdet kommer fra kirkens medlemmer, gennem deres store arbejde og deres bønner. Hundredvis af oversættere skænker frivilligt utallige timer for at få skrifterne oversat. Vi har for eksempel oversættere som sidder og arbejder under træer i Mikronesien, og nogen som arbejder ved svagt pertroleumslys i Mellemøsten.

Spørgsmål: Du sagde at Mormons Bog var oversat eller dele af den. Bliver hele bogen ikke oversat på én gang?

Svar: Ikke sædvanligvis. Når vi begynder at oversætte til et nyt sprog, begynder vi som regel ikke med „Mormons Bog". Vi begynder med at oversætte „Håndbog i Evangeliske Principper" – et lektiehæfte som indeholder evangeliets grundbegreber. På den måde får vi oplært nye oversættere, som somme tider måske ikke engang er medlemmer af kirken. Men således får vi også en fornemmelse af hvordan evangeliets budskab bliver accepteret i den pågældende kultur eller blandt dette folk. På baggrund af vore erfaringer med dette lektiehæfte vælger vi hvilke uddrag vi skal lade oversætte af Mormons Bog, derpå oversættes hele Mormons Bog og dernæst Lære og Pagter og Den kostelige Perle.

Spørgsmål: Hvor mange sprog er hele Mormons Bog oversat til?

Svar: Hele Mormons Bog er oversat til 31 sprog, hvoraf nogle for nylig er blevet oversat, som f.eks. vietnamesisk, hindi og kekchi, som er et mayasprog, der tales i Sydamerika. Der er oversat uddrag af Mormons Bog til yderligere 73 sprog, blandt andet de netop oversatte til marshalese, haitiansk og h'mong.

Udover de her nævnte er vi for nylig blevet færdig med at oversætte Lære og Pagter og Den kostelige Perle til islandsk og afrikaan, hvorved disse bøger nu er oversat til 27 sprog.

Spørgsmål: Hvilket sprog mener du kirken skal koncentrere sig om resten af dette årti?

Svar: Tidligere var det som om vi koncentrerede vores oversættelse i bestemte områder i verden.

På Joseph Smiths og Brigham Youngs tid var det hovedsagligt Europa. Lige siden præsident Kimball blev kirkens leder har vi hovedsagligt arbejdet med de lamanitiske sprog i Central- og Sydamerika. Men her gælder det samme, det ændrer sig gradvis. De næste par år vil vi formodentlig lægge mest vægt på sprogene i Afrika og Indonesien i Asien. For Afrikas vedkommende, hvor kristendommen udvikler sig hurtigere end noget andet sted i verden, arbejder vi med sådanne sprog som: efik, som tales i Nigeria; akan, som tales i Ghana og flere andre, blandt andet zulu, xthosa, swahili og kisi. Endnu et par indonesiske sprog som vi arbejder med er palaun, som tales på Palauøen i Stillehavet og singalesisk, som tales på Sri Lanka. I det sidste årti har vi føjet omkring 10 nye sprog til hvert år.

Spørgsmål: Har kirken oversat Bibeler?

Svar: Ikke til dato. Verdens bibelselskaber har oversat Bibelen til omkring 1.700 sprog. Men for fremtiden bliver vi måske nødt til at oversætte SDH-Bibelen, i områder hvor den nuværende Bibel er utilstrækkeligt oversat.

Spørgsmål: Hvad betragter du som den største hindring i oversættelsesarbejdet?

Svar: Det største problem er at kultur og meningsforskelle betyder at man ikke kan oversætte direkte fra et sprog til et andet. I Ethers Bog, for eksempel der hvor Ether taler om Jareds bror. På nogle sprog findes der ingen fællesbetegnelse for ordet „bror". Man må vide om der er tale om en ældre, en yngre, en halv- eller en stedbror og så videre. Vi må gennemgå vore oversættelser meget nøje for at finde frem til den nøjagtige mening. Eller der hvor Nephi siger at han er født af retskafne („goodly") forældre („retskafne" er den nuværende danske oversættelse o.a.). Betyder det nu gode, retfærdige, ærværdige eller velhavende? „Goodly" er ikke nok – vi må vide helt præcist hvad der menes.

Vi er netop ved at være færdige med en vejledning til oversættere af skriften. Den har været under arbejde i over ti år. Der er samlet store værker med lister over hvert enkelt ord i skrifterne, og alle deres betydninger, så vel som i hvilke hændelsesforløb ordene forekommer. Det bliver af stor værdi for oversættere af skriften, når de skal afgøre helt præcist hvad ordene dækker. På grund af de kulturelle forskelle kan vi ikke bare oversætte, vi er nødt til at finde ud af hvilket evangelieprincip der er tale om, se bort fra ordvalget, og rette os efter de kulturelle omgivelser. Når de materialer vi fremstiller indeholder evangeliets inderste væsen og det taler ens til alle mennesker i verden, så bliver vi for alvor en international kirke. □